

FAŞİZME, EMPERYALİZME, FEODALİZME, ŞOVENİZME VE HER TÜR DEN GERİCİLİĞE KARŞI

PARTİZAN

Mart-Nisan 2006

Sayı: 57

İki Aylık Siyasi Dergi

FİYATI: 2.000.000 TL (KDV dahil)

ISSN: 1303-0078

*Önümüzde çetin ama şanlı
mücadele günleri var!*

*“Sınıf mücadelesinin denizine
bütün varlığımızla atılalım!”*

UMUT YAYIMCILIK VE BASIM SANAYİ LTD. ŞTİ

Yönetim yeri: Gureba Hüseyin Ağa Mah.
İmam Murat Sok. No:14/1
Aksaray-Fatih/İSTANBUL.
Tel: (0212) 531 48 53
FAKS: (0212) 621 61 33
Sahibi ve Yazışları Müdürü:
Numan BOZER
Baskı: Kayhan Matbaa
ISSN. 1303-0078
email: umutyayimcilik@ttnet.net.tr

BÜROLAR

◆ **KARTAL:** İSTASYON CAD. DÖRTLER APT.
NO: 4/2 KARTAL,
TEL: (0216) 306 16 02 Cep: 0 535 484 07 24

◆ **ANKARA:** TUNA CAD. ÇANAKÇI İŞHANI
NO:11 KAT:3 DAİRE: 32 ÇANKAYA/ANKARA
TEL: (0312) 432 23 01 Cep: 0 535 562 33 72

◆ **İZMİR:** 856. SOKAK, NO: 48/203 KEMERALTI-
KONAK TEL: (0232) 446 78 07 Cep: 0 537 461 79 64

◆ **MALATYA:** DABAKHANE MAHALLESİ,
BOZTEPE CAD., BABACAN İŞHANI NO:9
KAT:1/16 MALATYA
TEL: (0422) 325 78 13 Cep: 0 536 697 94 19

◆ **BURSA:** SELÇUK HATUN MAHALLESİ, ÜNLÜ
CAD, SÖNMEZ İŞ SARAYI KAT:2 NO: 185
HEYKEL
TEL: (0224) 224 09 98 Cep: 0 536 613 81 98

◆ **SAMSUN:** KALE MAH., YUSUF KEFELİ
İŞHANI, KAT: 6 NO: 9
TEL: (0362) 435 64 57 Cep: 0 537 597 69 84

◆ **MERSİN:** ÇANKAYA MAH. SİLİFKE CAD.
ÜZÜM İŞHANI KAT: 1 NO: 47 MERSİN
TEL: (0324) 238 06 89 Cep: 0 537 715 18 12

◆ **ERZİNCAN:** ORDU CAD. ORDU İŞHANI KAT:3
TEL: 0 446 223 67 18

Yurtdışı Hesap Numaraları Emriye Demirkır

Ziraat Bankası İstanbul/Aksaray Şubesi
Euro Hesabı: 0751 0067 5731 0000 009
TL Hesabı: 0751 0067 5743 0000 009
İş Bankası İstanbul/Aksaray Şub.
Euro Hesabı: 1002 1130549-TL Hesabı: 1002
1180043
Vakıfbank Valide Sultan Şubesi
Euro Hesabı: 00158 048 000 213746

Merhaba;

Ülkemizde ve dünyada önemli gelişmelerin yaşandığı bir dönemin içinden geçmekteyiz. Emperyalist saldırganlığın hız kazandığı günümüzde, bu saldırganlığa paralel olarak dünya halklarının direnişleri de gelişmekte ya da filizlenmektedir.

Ülkemiz hakim sınıflarının emperyalist efendilerinin saldırılarına paralel olarak geliştirdiği saldırganlık, dalgası Kürt halkı merkezli turmandırılmaktadır. Newroz arifesinde geliştirilen bu saldırılar, Mersin'deki bayrak provokasyonu ile başlatılan saldırıların bir devamı olma niteliği de taşımaktadır. **Diyarbakır'da açığa çıkan toplu mezarların TC faşizminin T. Kürdistan'ında yıllardır yürüttüğü haksız savaşın gerçek bilançosunu ve tablosunu anlamak açısından oldukça çarpıcıdır.** Bu gelişmelerin ardından DTP yöneticilerine yönelik geliştirilen toplu tutuklama furçası ve devamında il ve ilçe binalarının basılarak tahrip edilmesi bu süreçte geliştirilen saldırılara bir örnektir. Diyarbakır'da gerilla cenazesine katılan 30 bin üzerine panzerlerle gelen devlet, kitlenin üzerine ateş ederek katletmekten çekinmemiştir.

Bu saldırılar diğer parçalarda da kendisini göstermektedir. Devletin paket halinde hazırladığı saldırı yasaları mecliste onaylanmayı beklemektedir. Geniş kesimlerin tepkisini çeken **GSS** bu saldırıların önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

ABD'nin "**terör**" konsepti üzerine şekillendirdiği saldırganlık planlarının yeni adresi olarak gösterilen İran üzerine psikolojik savaş makinelerinin tümü devreye sokulmuş durumda. Ancak Irak'ta yaşanan bataklık ve çıkmaz, hali hazırda İran'a saldırma gücünü ABD'ye vermemektedir. Irak işgalinde oldukça yalnızlaşan ABD'nin bu süreçte dost çemberini geliştirme politikası ana hedef olarak gündeme oturtulmuş durumda. İşte tam da bu hedefe uygun olarak çıkarılan "**karikatür krizi**", "**medeniyetler çatışması**" safatasıyla yönlendirilirken Avrupalı emperyalistlerle "**islami teröre**" karşı mücadele zemininde ilişkilerini geliştirme hedefiyle adım atmaktadır. Sokaktaki öfkeli ise ABD'nin bu hedefine hizmet ettiklerinden "**habersiz**" tepkilerini ifade etmekte.

Mart'ın kavga ve mücadele günleri ile başlayan bahar sürecinin ilk günlerini geride bırakırken önümüzdeki çetin mücadeleye günlerine hazırlığımız dünyada ve ülkemizde ezilenlerin tepkisine paralel olmak durumunda. Halk Savaşı'nı yükseltme görev ve sorumluluğunu dünün tecrübeleri ve birikimiyle daha yoğun hissetmek ve kavramak durumundayız. Ezilenler bizden bunu bekliyor ve bunu istiyor.

İÇİNDEKİLER

- Dünyada ve Türkiye'de Genel durum 2
- Latin Amerika Ülkeleri Küba ve Nikaragua'ya Dair . 9
- Sosyalizmin Anayurdunun Savunmasında Kürtler .23
- Örgütlenme sorunlarının çözümü için doğru politik çizgiyi kavrayalım! 46
- Yunan komünistlerinin önderliğindeki 1944 ulusal direniş tarihinden belgeler 52
- Bilimsel Sorgulama ve İdeoloji-Politika İlişkisi 63

Dünyada ve Türkiye’de Genel durum ve son gelişmeler

Özellikle TC’nin tüm karşı politikalarına, itirazlarına, “kırmızı çizgileri”ne rağmen ABD’nin de çıkarlarına uygun olarak Irak Kürtlerinin hâkim sınıfları kendi egemenliklerini oluşturdu. Burjuva-feodal Kürt egemenlerinin işbirlikçi bir çizgiyle, Irak’ın işgaline destek vererek giriştikleri bu yeni süreç bölge devletlerinin Kürt sorunu ile ilgili politikalarını önemli ölçüde etkilemektedir.

Dünyada ve Türkiye’de son sürece baktığımızda önemli ve kritik gelişmelerin yaşandığını görüyoruz. Irak’ta yaşanan son süreç ve saldırılar, Türkiye’ye yönelik ziyaretler, Filistin ve Afganistan’daki gelişmeler, İran’a yönelik saldırı zeminini hazırlama girişimleri ve Latin Amerika dünya gündemine oturan temel konular arasında yer alıyor.

Irak’ın işgalinden bu yana Irak Kürdistanı’nda Kürtlerin ABD emperyalizminin de desteğiyle devletleşme sürecinde ilerlediği bilinmektedir. Irak Kürtlerinin bu gelişimi bölgedeki devletlerin (TC, İran ve Suriye) aleyhine bir gelişme olarak değerlendirildi ve her devlet kendi koşullarına, ittifaklarına, ilişkilerine ve sahip olduğu kimi özgünlüklere dayanarak önlemler almaya başladı. Özellikle TC’nin tüm karşı politikalarına, itirazlarına, “kırmızı çizgileri”ne rağmen

ABD’nin de çıkarlarına uygun olarak Irak Kürtlerinin hâkim sınıfları kendi egemenliklerini oluşturdu. Burjuva-feodal Kürt egemenlerinin işbirlikçi bir çizgiyle, Irak’ın işgaline destek vererek giriştikleri bu yeni süreç bölge devletlerinin Kürt sorunu ile ilgili politikalarını önemli ölçüde etkilemektedir. Örneğin TC, (elbette, Kürt halkının PKK önderliğindeki silahlı mücadelesinin de bir sonucu olarak) bugün, sınırları içindeki Kürtlerin varlığını ve faşizmin bölge konjonktürü gereği kabul edilebilir gördüğü haklarını (kısmi düzeyde Kürtçe yayın ve kültürel faaliyetler) kabul etmek durumunda kalmaktadır. Bu objektif süreç, Türk egemen sınıflarının gerici, şoven ve militarist politikalarıyla sınırlanmaya devam etmektedir.

Irak’ta Kürtlerin devletleşme sürecinin karakteri ile ilgili olarak şu tespit kesin-

dir: **Oluşum halindeki bu devletin sahipleri Kürt top- rak ağaları, aşiret reisleri ve emperyalistlerin desteği ile büyümekte olan işbirlik- çî burjuvalardır.** Esasta ABD emperyalizmine ba- ğımlı olmakla birlikte bölge- deki gerici, faşist devletlerin de desteğini almayı amaçla- yan bir çizgi izlemektedir. Bölge halkının ve dünyanın ilerici cephesinin yanında de- ğildir. Irak'ta devam eden iş- gal karşıtı direnişe karşıdır. Bölgedeki olası karışıklıkla- rın, uzlaşmazlıkların da mer- kezinde yer almaya devam edecektir. Çünkü henüz böl- gedeki hiçbir gerici ve faşist devlet, oluşum halindeki bu Kürt devletini tam olarak be- nimsemiş değildir ve tam olarak benimseyecek gibi de- gözükmemektedir.

İşbirlikçi Kürt oluşumu kendi içinde ezilen Kürt halkının da temsilcilerini barındırmaktadır. Bu he- nüz kurulma aşamasında bulunan devletler için kaçınıl- maz bir durumdur. Özellikle bölgede güçlü bir ko- numda bulunan ve oluşum halindeki Kürt devletinin esas gücünü temsil eden KDP'nin bağrında ezilen ke- simleri barındırdığını, bu ke- simlerin Kürt milleti içindeki uzlaşmaz karşıtlıkların hare- ketinin bir sonucu olarak ge- lişeceğini unutmamak gere- kir. Bölgedeki süreç Kürt iş- birlikçilerinin ve Irak'taki iş- gal rejiminin geleceği açısin- dan aydınlık değildir. Bu du- rum ezilenlerin kendi gele- ceklerini belirlemeleri yö- nünde hareket etmelerine de olanaklar sunacaktır. Bunun için elbette objektif durum

yeterli değildir. Ezilen Kürt- lerin proleter nitelikli önder- liğe ihtiyacı her zamanki gibi bugün için de kurtuluş, tutar- lı bir kurtuluş mücadelesi için zorunludur.

Irak Kürdistanı'ndaki ge- lişmeler diğer ülkelerdeki Kürtleri buradaki anlayışla- rın etkisine açık hale getirir- ken, aynı zamanda genel ola- rak Kürtlerde ABD emperya- lizmine sempatinin gelişme- sine neden olmaktadır. **Tür- kiye Kürdistanı'nda KDP etkisinin görece arttığı bi- linmektedir.** KDP bunun ge- lişmesi yönünde bir eğilim de taşıdığını saklamamakta- dır. Kürtlerin kendilerini bu oluşum altında ifade etme olanaklarının artması bu yön- deki eğilimleri diri tutacak ve mümkün olduğu ölçüde güç-

Irak Kürdistanı'n- daki gelişmeler diğer ülkelerdeki Kürtleri buradaki anlayışların etkisine açık hale ge- tirirken, aynı zaman- da genel olarak Kürt- lerde ABD emperyaliz- mine sempatinin ge- lişmesine neden ol- maktadır.

lendirecektir. PKK'nin bu sürece yaklaşımındaki belir- sizlikler, devlet ile ilişkileri- nin ya da devletten taleplerin bir sonuca erişmemiş olması, TC'nin Kürt politikasının gerçekler karşısında değiş- me uğramakta olması, buna karşın şoven ve faşist karak- terini korumakta olması da bu yöndeki eğilimi güçlendi- rebilir.

LATİN AMERİKA'DA SÖZDE SOSYALİST LİDERLER

Güney Amerika'da Kü- ba rejiminin de desteklediği, daha çok uzlaşmacı karakter- deki halkçı hareketlerin, "neo-liberal" politikalara karşı halkın büyük öfkesini arkalarına alarak yükselme- leri ve hatta hükümet olmalrı bu süreçte devam etti. **Hu- go Chavez** (Venezüella), **Lu- la** (Brezilya), **Kitchner** (Ar- jantin) ve **Vasquez**'den (Uruguay) sonra en son **Bo- livya**'da MAS (Sosyalizme Doğru Hareket) lideri **Evo Morales** devlet başkanı se- çildi. Bolivya da Latin Ame- rika'daki diğer yarı-sömür- gelerde yaşandığı gibi Dünya Bankası ve IMF politikaları- nın yıkıcı sonuçlarıyla yüz yüze.

Geleneksel küçük ölçekli tarımın yıkıma uğraması ve özelleştirmeler sonucu kır- dan şehre göç ve bunun ge- lişmemiş kentlerde emileme- mesi sonucu işsizlik, yoksul- luk, açlık, barınma, beslenme vb. sosyal sorunlar... **Bolivi- ya'nın yoksul halkı uzun süredir uygulanmakta olan "neo-liberal" politikalara karşı isyan halinde.** 2005'in bahar aylarındaki isyan hare- ketleri yeni bir seçimi günde- me getirmiş ve yapılan se- çimleri bu politikalara karşı olduğunu ilan eden, yerlile- rin anayasal sürece katılımını amaçlayan, Kurucu Meclis vaadinde bulunan, ancak ön- ceki ayaklanmalarda uzlaş- macı yaklaşımlarıyla da bili- nen MAS lideri Evo Morales kazanmıştır. Böylece Bolivi- ya da uzlaşmacı, sözde ABD

karşıtı rejimlere katılmış oldu. **Bu yeni iktidarların sözde sosyalizmi savunmaları, onların işbirlikçi, kapitalist-emperyalizmin yasalarına boyun eğen, içinde yetiştikleri rejimi yıkmaya yönelmeyen, hem içteki egemen sınıflarla ve hem de dışta uzlaşmacı, neo-liberal politikaların savunucu ve uygulayıcıları olan hükümetlerle işbirliği içindeki karakterlerini görmezden gelmemize neden olmamalıdır.** Kimi küçük burjuva hareketler bunları hemen sosyalist ilan etti bile. Bir iktidarın karakterini belirleyecek olan onun hangi sınıflara dayandığı ve hangi sınıfların çıkarına hareket ettiğidir.

Açıkça görülmektedir ki, bu sözde sosyalist ya da sosyalizmi benimsediklerini iddia eden iktidarlar kapitalizmin tüm yasalarını, kurumlarını, burjuvaziye ait ayrıcalıkları korumaktadırlar. **Halka yardım kapsamındaki kimi politikaları onların belirleyici politikaları değildir, olamaz. Halkın yardıma değil, iktidar olmaya ihtiyacı vardır. İktidarı alamamış hiçbir halk hareketi gerçek anlamda devrimci, ilerici, sosyalist olarak nitelendirilemez.**

Proletaryanın önderliğini tesis etmedikçe hiçbir parti Komünist olarak görülemez... Bu yeni iktidarlar esasta burjuva karakterlidir ve desteklenemez. Anti-ABD'ci eğilimleri onları sadece emperyalistler arası ilişkilerde bir başka emperyalist odağın yedeği yapar; başka bir şey değil.

SURİYE VE İRAN HEDEFTE

ABD'nin **Büyük Orta-doğu Projesi** kapsamında Suriye ve İran üzerindeki baskısı bu süreçte artarak devam etti. Özellikle Irak'ın işgaliyle başlayan ve gücünü, etkisini yükselterek devam eden direniş, bununla birlikte gözlerden daha uzak tutulan ve sonuçları hakkındaki daha az bilgi verilen Afganistan'daki direniş ABD'nin hareket sahasını önemli ölçüde daraltmaktadır. Irak ve Afganistan'daki direnişler ABD'nin Suriye ve özellikle de İran'a yönelik baskıcı politikalarının daha ileri bir aşamaya geçmemesinde önemli bir etkidir.

Suriye üzerindeki baskılar Lübnan'dan Suriye birliklerinin çekilmesiyle sonuç vermiş durumdadır. Suriye rejimi iktidarını özellikle Avrupa emperyalistlerinin etkisine açık tutmak, onların korumasını sağlamak amacıyla ABD yaptırımlarına esas olarak boyun eğmeyi seçmiştir. Bilinmektedir ki Suriye'deki **Başer Esad** iktidarı hem kitle tabanı bakımından ve hem de devletin askeri gücü bakımından görece zayıftır. Babasının özellikle bölgedeki dengeler üzerindeki hâkimiyeti, emperyalistlerle ilişkilerindeki görece etkin politikaları ve elbette bölgenin o dönemki konjonktürünün bunlara uygun yapısından sonra **Başer Esad** daha zor koşullar içindedir. Avrupa ile işbirliğini güçlendirme çabası, ülke içinde güç dengelerini iktidarını kuracak ve sürdürecektir düzeyde sağlamış olmasına karşın ABD'den gelen

baskılara esasta tavizlerle karşı koymaktadır. Hem azınlık olan iktidarı sürdürmek, hem dış baskıları tolere etmek Başer Esad iktidarı için bugün fazlasıyla tavizkar davranmak anlamına geldi. Dış desteklere fazlasıyla ihtiyaç duymaktadır. Bunu yeterince sağlayamamaktır. Bu durum mevcut gerici rejimin emperyalist politikalara uyum sağlamasını kaçınılmaz olarak getirmektedir. **Suriye rejimi henüz bölgede yerini sağlamlaştırmış, ittifaklarını netleştirmiş ve geleceğini bir oranda belirleyebilmiş değildir. Bu da onu daha da güçsüz kılan bir özelliktir.**

İran ise, tam da bu konularda daha güçlü durmaktadır. Bu nedenle ABD yaptırımlarına daha açık/net karşı koyuşlar gösterebilmektedir. Bütün yaptırımlara, baskılara rağmen ABD'ye ve Avrupalı emperyalistlere meydan okur gibi mevcut egemen klikler içinden daha muhafazakar ve dini karakteri güçlü olan klik iktidara geldi. İran'ın yeni Cumhurbaşkanı anti-ABD'ci eğilimini önceki Cumhurbaşkanı'na zıt bir karakterde net ifade etmektedir. Nükleer santral kurmaktaki ısrar ve bunun özellikle Rusya tarafından desteklenmesi, İsrail devleti hakkındaki saldırgan demeçlerin açıkça ortaya konması ve bunun tekrar edilmesi İran'ın Birleşmiş Milletleri de harekete geçiren baskıcı politikalarının İran özelinde sonuç vermediğini göstermektedir. Bu durum İran'a ABD'nin olası bir saldırısını gündeme getirmektedir. Ancak bu yakın süreçte

bu olasılığın oldukça düşük olduğu görüşündedir. Bunun nedeni yukarıda ifade ettiğimiz İran'ın sahip olduğu güç ve ABD'nin hem içeride, hem Ortadoğu'da ve hem de genel olarak dünyada teşhir olan saldırganlığıdır. Mevcut egemen klişe destek daha da düşmektedir. Buna rağmen bir saldırı olması ABD'yi daha zor koşullara sokacaktır. İran'a yönelik olası bir operasyon, ancak kısa süreli ve bölgeden destekle gerçekleştirilebilir. Bu destek sadece TC tarafından yerine getirilebilir durumdadır. Yakın zamandaki görüşmelerde bu yönde de bir anlaşma sağlandığı düşünülebilir. Bununla birlikte, olası gelişmeler karşısında TC'ye düşen sorumluluk ABD tarafından ayrıntılandırılmıştır. TC bu sefer de efendisi ABD tarafından "Büyük Ortadoğu Projesi"nin bekçisi olarak görevlendirilmiş durumdadır.

Ortadoğu gelecekte de istikrarın sağlanmadığı bölgelerden biri olmaya devam edecektir. Ne İsrail-Filistin arasındaki mücadele, ne Irak'taki direniş ve olası iç

karışıklık ne İran'ın bölgedeki anti-ABD'ci varlığının neden olduğu gerginlik vs. çözüm yoluna girmiş durumdadır. Kafkaslardaki gelişmeler de emperyalistler arası çelişkilerin arttığını göstermektedir.

Ezilen halkların mücadelesi, dünyanın özellikle ezilen halklarının yoğun olduğu yarı-sömürge ülkelerde egemen devletlerin artan sömürü ve askeri baskılarıyla seviyesi yükselen sınıf çelişkilerine bağlı olarak gelişmektedir. Bazı yarı-sömürgelerde komünist partiler önderliğinde önemli başarılar elde eden ezilen halklar sınıf mücadelesinin öznesi olmanın muazzam yaratıcı sonuçlarını sunmaktadır. Bir kez daha komünist partisi ile halkın birleşiminden doğan mucizelere tanıklık edilmektedir. Son yıllarda Nepal'de Komünist Partisi önderliğindeki Halk Savaşının ileri bir aşamaya gelmiş olması, dünyanın zirvesinde dalgalanmakta olan kızıl bayrak ezilen halkları kurtuluşa götürecektir. Marksizm-Leninizm-Maoizm'in muzaffer yükselişini

simgelemektedir. Marksizm-Leninizm-Maoizm'i rehber edinmiş Komünist Partilerin doğru bir siyasi çizgi izledikleri her yerde ezilen halkları önemli ölçüde aydınlattıklarını, devrime taşıdıklarını görmekteyiz. Nepal'de, Filipinler'de, Hindistan'da, Peru'da Marksizm-Leninizm-Maoizm'i rehber edinen komünist partileri bugün dünya halklarının umududur. Yenilgileri zafere taşıyan, halkı iktidar bilinci ile donatan Komünist Partileri, burjuvazinin tüm engelleyici uğraşlarına rağmen seslerini yükseltmekte, devrimi ya hazırlamakta ya da gerçekleştirmektedir. Bu gerçeklik, tarafımızdan henüz yeterince propaganda edilememektedir.

Dünyada devrimin esas olarak bu bölgelerde ve hatta bu ülkelerde ilerlemekte olduğunu çok daha güçlü bir şekilde kavramalıyız. Sınıf mücadelesinin en keskin, en derin ve en ileri boyutta bu ülkelerde yaşanmakta olduğunu görmek, ezilenlerle ezenler arasındaki mücadelede geleceğin esas olarak nasıl biçimlendiği ko-

nusunda zihinlerin aydınlanmasını sağlayacaktır. Sadece kendi ülkesindeki koşulları incelemekle yetinenler, özellikle bugünkü aşamada fazlasıyla eksik kalacaklardır.

Bizler görevlerimizi saptarken bu bilinci her zamandan daha diri tutma kararlılığını göstermek zorundayız. Yine Irak'ta işgal karşıtı direnişin öncüleri, onların şehirlerde yaratıcı tarzda uyguladıkları gerilla savaşı ezilen halkların cüret etmeleri durumunda başaramayacakları hiçbir şeyin olmadığını göstermektedir.

Bu kapsamda bakıldığında **Afganistan** ve **Çeçenistan**'daki gerilla savaşları da işgal karşıtı hareketler olarak değerlendirilmelidir. Bu hareketlerin önderliğinin esasının İslamcı olması, şeriat düzenini kurma amacı taşıması, bugün için işgal karşıtı oldukları gerçeğini ortadan kaldırmaz. Bu ülkelerdeki komünist, devrimci güçlerin de ilk görevi işgali sona erdirmek, emperyalistlerin işgaline karşı geniş kesimlerle ortak bir savaş yürütmektir. **Bu hareketlerin önderliğinde yer alan güçlerin gerici karakterini asla gözardı etmeden, bugün yürüttükleri savaşın haklı olduğunu unutmamak gerekir.** Bölgeye yönelik ABD saldırganlığının, bununla birlikte Rusya'nın dünya sahnesine yine süper bir emperyalist güç olarak çıkma eğiliminin karşısında bu direnişler desteklenmelidir.

Hem komünist partileri önderliğinde önemli başarılar elde eden Halk Savaşları ve hem de anti-emperyalist

karakterdeki devrimci hareketler ve özellikle de Irak'taki direniş karşısında görevimiz bu hareketleri desteklemek, halkımıza anlatmak, dünya üzerinde ezilenlerle ezenler arasındaki mücadelenin genel seyrini somut olarak onlara kavratmaktır. Afganistan ve Çeçenistan'daki direnişler ise, önderliklerindeki gerici karakteri asla gözardı etmeden, bugün işgal karşıtı özellikleri nedeniyle desteklenmelidir.

TÜRKİYE'DE GENEL DURUM

Türkiye'de AKP'nin hükümete taşınmasına neden olan kriz, o günden bugüne yeni bir aşamaya ulaşmış durumdadır. Krizden çıkıştan söz edildiği zamanlar geride kalmıştır. Türkiye sahip olduğu kriz koşullarının kaçınılmaz bir sonucu olarak yeni bir ekonomik düşüş ile karşı karşıyadır. Her on yılın ikinci yarısı yaşanan bu düşüş 2006 yılına rastlamaktadır. Hükümet ve hükümetin arkasındaki tüm diğer kurum ve kuruluşlar bu gerçeğin aksini iddia etseler de ülke gerçekleri, iktidarın ekonomi politikaları bu sonucu kaçınılmaz kılmaktadır.

Son iki-üç yıldır Türkiye'de sıcak para girişine dayanan büyüme, Türk Lirasının değerinin yüksek tutulmasına bağlı olarak enflasyonun düşürülmesi, faizin görece düşmesi öne çıkartılarak ekonominin bir refaha giriş aşamasında olduğu iddia edilmekteydi. Oysa gerçekte ne sıcak paranın yatırım alanları ne liranın değerli olmasının getirdiği sonuçlar ne

de siyasi ortamın genel durumu refaha giriş aşamasını değil, bir çöküş sürecine işaret etmektedir. Son yıllarda uluslararası kurumların Türkiye ekonomisine verdiği desteğin artması, ancak kapının eşliğinde duran bu çöküşün sinyali olabilir.

2005 yılında Türkiye'de ekonomik gelişmeler özelleştirmelerin büyük oranda tamamlanması, inşaat sektörünün abartılı gelişimi, cari açığın rekor düzeyde yükselmiş olması, sıcak paranın oldukça yüksek bir seviyede ülkeye giriş yapmış olması ve kayıt dışı ekonominin varlığını güçlü bir şekilde korumaya devam etmesi olarak özetlenebilir. Hükümetin ve onun müritlerinin yaygarasını yaptıkları, coşkusunu duydukları gelişmeler, büyüme özetle bunlara dayanmıştır. **Bunların hiçbiri ülke ekonomisinin gerçek anlamda büyüdüğüne işaret etmez. Bu gelişmelerin hiçbiri üretime dönük sanayileşmeyi içermemektedir; bunu hedeflememektedir. Yine, hiçbiri işsizliğin önüne geçmeyi amaçlamamaktadır. Yine, bu gelişmeler dışa bağımlılığın yerine kendi gücüne dayanan bir sermaye birikimini barındırmamaktadır; aksine sermaye birikimini emperyalist merkezlere taşınmanın ağını yaratmaktadır.** Bu sürecin tüm karakterlerini geçmişin bütününde görmek mümkündür. Türkiye'de ekonomik refahın yakalandığı, çağ atlandığı iddia edilerek, en yüksek perdeden bunların propaganda edildiği ve görece etkili olduğu dönem, bili-

niyor ki Özal dönemi idi. Özal döneminin ikinci yarısında yaşananlar gerçeklerin nasıl ters yüz edildiğini somut olarak gösterdi. Yine ekonomi profesörü olarak takdim edilip ekonomide büyümeye sağlayarak Türkiye’de bir daha kriz yaşanmayacağına iddia edildiği Tansu Çiller dönemi art arda krizlerle duvara tosladı. Hepsinde aynı özellikleri görmek mümkündür. Bunun içerisinde enflasyonun farklı olarak düşürülmüş olması, faizin düşürülmesi Türkiye’deki sermaye birikiminin dışarıya doğru nasıl transfer edileceği ile ilgili bir sorun kabul edilmelidir.

Özelleştirmelerle ve devam ettirilen ekonomideki sözde reformlarla Türkiye ekonomisinin uluslararası sermayenin şimdiki gereksinimlerine göre şekillendirilmesi noktasında oldukça ileri bir seviye yakalanmış oldu. Artık Türkiye sıcak paranın daha rahat hareket edebileceği bir ülke haline, bu anlamda “istikrar sağlamış” bir ülke haline gelmiş oldu! Sözde bu hükümete ait başarı budur. Ancak bilinmektedir ki, bu başarının taslağı, programı IMF’nin 1998/99’da ha-

zırladığı ve Kemal Derviş ile birlikte “**güçlü ekonomiye giriş**” diye lanse edilen programdı. Bu hükümet bunu devam ettirme kararı aldı; onların başarısı sadece iyi bir uygulamacı; Başbakan’ın deyişiyle iyi bir pazarlamacı/satıcı olmalarıdır. Bunun koşullarını sağlayan da kendileri değildir... Bu gerçeklik aslında Türkiye’nin kim tarafından yönetildiğini görmek açısından çok net bir tablo sunmaktadır.

Kapitalist-emperyalist sistemin tekellerine ait kapasite fazlasının emilmesini gerçekleştirecek koşulların ekonomi politikalarını uygulayan Türk devleti özelleştirmeler ve diğer ekonomik reformlarla spekülative sermayeye hizmet etmektedir. Uygulanan ekonomi politikalarının özü budur. Buradan ne gerçek anlamda yatırım, ne ekonomide gerçeklere dayanan bir büyümeye, ne bağımlılığı sona erdirecek bir sonuç çıkar... Bu politikaların sonu uluslararası sermayeye sürekli değer transferidir. Örneğin özelleştirmelerle sermayenin tabana yayılaca-

ğını, yatırımların artacağını, daha kaliteli bir üretim sürecinin yaşanacağını, işsizliğin azalacağını vb. iddia edenler; sonrasında bu özelleştirmeler sonucunda dış borcun ödeneceğini iddia etmeye başladılar. Son yıllarda ise, özelleştirmelerden elde edilen gelirle dış borcun ödenemeyeceğini keşfetmiş gibi aynı iddia severler, amacın Türkiye’nin “**komünist ülke**” görünümünden kurtulması ve bu sayede sıcak para için cazip hale getirilmesi olduğunu iddia etmeye başladılar. Bu son iddia Türkiye halkına ekonomik büyümeye anlamında hiçbir vaadin kalmamış olması demektir. Elbette, bu durum aynı zamanda özelleştirmenin, **neo-liberal** politikaların sonucu olarak hızla büyüyen cari açığın ödenemeyecek noktaya gelmesi, işsizliğin önlenemez olması, yoksulluğun yaygınlaşması ve derinleşmesi ile sonuçlanacak. Bu da spekülative sermaye için yeni bir istikrarsızlık demektir. Tartışılmakta olan yeni bir “**mali kriz**”in dayandığı temel de budur. Sıcak paranın çekilmesi ile birlikte hiç-

Özelleştirmelerle ve devam ettirilen ekonomideki sözde reformlarla Türkiye ekonomisinin uluslararası sermayenin şimdiki gereksinimlerine göre şekillendirilmesi noktasında oldukça ileri bir seviye yakalanmış oldu.

bir şeyin ileriye gitmediğine, aksine daha büyük bir çöplüğün oluşmuş olduğuna tanıklık edeceğiz. Türkiye'nin kapitalist-emperyalizme bağlı sanayileşmesinin, büyümesinin gerçek anlamını bu durumda herkes görebilecektir.

Yine bu yıl inşaat sektöründe bir "patlama" gerçekleşti. Banka kredileri önemli oranda bu alanlara akıtıldı. Devlet her bakımdan bu süreci teşvik etti. Oluşan sanal değer gerçekliğin kat be kat üstüne çıktı. En neo-liberal iktisatçılar dahi belli bir aşamadan sonra korkularını gizleyemez hale geldiler. Bu gelişimin kökeninde sanayinin gerilemesi, ihracatın düşük kur politikası, değerli Türk lirası nedeniyle azalması, ithalatın artması bulunmaktadır. Türkiye'de rekabet gücünün tümüyle ortadan kalkması, Asya'da, özellikle Çin'de üretilen malların iç pazarı ele geçirmesi ve yine dış pazarda da etkin hale gelmesine paralel eski ihracatçılar, kapital sahipleri inşaat sektörüne yöneltiler. Hükümet bu sürecin açık destekçisi oldu. Bankaların bu yöndeki teşviklerini görmemek mümkün değildir. Yine Dubai prensine peşkeş çekilen Belediye arazisi bu konuda verilebilecek en iyi örnek oldu...

2005'te yatırımların esası, son dönemde de artarak konut sektörüne, plazalara yöneltiler. İnşaat sektöründeki bu ilerlemenin, bu gelişmenin uzun vadeli olamayacağı gibi, bir duraklamayla birlikte krize yol açacağı kimse için bir sır değildir. Tek koşul sanal büyümeyi devam ettirmek; sıcak para için istikrarlı

olmaya devam etmek; halk üzerindeki sömürüyü artırarak devam ettirmek; işsizliği azaltmaya dönük hiçbir adım atmamak; ücretleri düşük tutmak; sendikalaşmaya sürekli ket vurmak; "doğrudan yabancı sermaye girişi" için özelleştirmenin enerji sektörüne, limanlara uzaması için çalışmak vs... Bu süreçlerin her zaman bir sonu olmuştur. Çünkü, nihayetinde spekülatif sermayenin üzerinde gezindiği emperyalist-kapitalist sistem de bir kriz içindedir. Bunun patlak verdiği her an bizim gibi ülkelerin çöküşü demek olmuştur.

Tarımda yaşanan yıkım bu yıl devam ettirilmiştir. Bunun karşısında hiçbir politika bulunmamaktadır. Ne

Türkiye'de kayıt dışının artarak devam edeceğini öngörmeli ve bu anlamda sendikalaşmaya karşı devletin her türlü desteğine sahip saldırıların artacağını bilerek hareket etmeliyiz. İşçi sınıfının ve işsizlerin ortak mücadelesini yaratmak sendikalaşma perspektifinin geliştirilmesiyle mümkündür.

köylü örgütlenmelerinin ege-menleri ne de sözde muhalif partiler köylülük üzerindeki büyük tezgahın karşısında bir direniş yaratmak amaçındadır. Köylülerin dağınık ve özel mülkiyetçi karakteri örgütlenmeleri önünde, birlikte hareket etmeleri konusunda önemli bir sorun olmaya de-

vam etmektedir. Bu kesimlerin güvenini kazanacak bir hareketin yaratılamamış olması Türkiye devriminin en önemli açmaz olmaya devam etmektedir. **Kazanılmamış köylü kitlesi devrimin geliştirilememesinin temel nedeni olmaktadır.** Köylülük yoksul ve gelecekte umudu kalmamış bir sürecin içinde kendiliğinden örgütlenecek bir eğilim de taşımamaktadır...

İşsizlik, 2005'te de azalmadı. Resmi rakamlarla yüzde 9'larda, gerçeklikte ise %14-15'lerde seyretti. Kentlerde yüzde 12-15 dolayındaki işsizlik buralarda sınıf ilişkilerinin yükselmesini sağlamaktadır. Kendiliğinden hareketin ürettiği çarpık karşı koyuşlar, çeteleşme mafyalaşmaya paralel, öfkeli patlamalar da bu sürecin bağrında bulunmaktadır.

Türkiye'de kayıt dışının artarak devam edeceğini öngörmeli ve bu anlamda sendikalaşmaya karşı devletin her türlü desteğine sahip saldırıların artacağını bilerek hareket etmeliyiz. İşçi sınıfının ve işsizlerin ortak mücadelesini yaratmak sendikalaşma perspektifinin geliştirilmesiyle mümkündür. Bunun için Türk-İş, DİSK gibi sendikaların yerini alabilecek bir hareketin ihtiyacını daha derinden hissetmek ve çalışmalarını derinleştirmek gerekmektedir.

Hazırlanan yeni bütçede IMF'ye vaat edilen yüzde 6.5'lik faiz dışı fazlanın korunuyor olması dışarıya değer transferinin otomatikçe bağlanmış olduğunu göstermekten başka bir şey değildir.

Latin Amerika Ülkeleri

Küba ve Nikaragua'ya Dair- I. Bölüm

Latin Amerika; silahlı mücadele veren örgütlerinin yanında bunlardan bağımsız olarak gelişen halk hareketlenmeleri ile günümüzde de hem devrimcilerin hem de emperyalistlerin ilgisini politik açıdan çekmektedir.

Bu çalışmamızın ilk bölümünde fethedildiği günden bugüne L. Amerika'nın kısaca siyasal tarihini incelemeye çalışacağız. İkinci bölümünde Küba, üçüncü bölümde de Nikaragua'yı yine tarihleriyle birlikte ama aynı zamanda verilen devrimci mücadelenin niteliği ve sonuçlarıyla inceleyeceğiz.

Latin Amerika; silahlı mücadele veren örgütlerinin yanında bunlardan bağımsız olarak gelişen halk hareketlenmeleri ile günümüzde de hem devrimcilerin hem de emperyalistlerin ilgisini politik açıdan çekmektedir.

Fethedildiği 1492 yılından bugüne sahip olduğu yeraltı ve yerüstü kaynakları nedeniyle emperyalistlerin Latin Amerika'ya ilgisi hiç eksik olmamıştır. Büyük bir vahşetle Latin Amerika kaynakları sömürgecilere aktarılmıştır. Ve vahşet nedeni ile; (günde 5 doların yoksulluk sınırı olarak alınması durumunda) Latin Amerikalıların % 70'i yoksulluk içinde yaşamaktadır. Halkın yaklaşık % 40'ı da 2 doların altında bir miktar ile geçinmeye çalışmaktadır. Örneğin Arjantin'de -kişi başına et ve tahıl üretiminde en zengin ülkede- nüfusun yaklaşık %60'ı yoksulluk içinde yaşamaktadır. Bu gerçeklik bize "halkın fakir olduğu ülke zengindir" sözünü bir kez daha

hatırlatmaktadır. En çok saldırıya, talana, sömürüye maruz kalan halkların yaşadığı coğrafyaların genelde yeraltı, yerüstü madenleri, kaynakları açısından zengin olduğunu görüyoruz. Örneğin elmas madenleriyle dolu Afrika'nın durumu ya da petrol zengini Arap ülkelerindeki halkların durumu...

Bu çalışmamızın ilk bölümünde fethedildiği günden bugüne L. Amerika'nın kısaca siyasal tarihini incelemeye çalışacağız. İkinci bölümünde Küba, üçüncü bölümde de Nikaragua'yı yine tarihleriyle birlikte ama aynı zamanda verilen devrimci mücadelenin niteliği ve sonuçlarıyla inceleyeceğiz.

LATİN AMERİKA'NIN KISA SİYASAL TARİHÇESİ

Amerika kıtasını "keşfe" götüren deniz yolculuğunun hedefi, Hindistan'a ulaşmak için yeni bir yol bulmaktır. Hindistan'dan İspanya kralı-

Okul kitaplarında herkese sürekli Amerika kıtasının “keşfedildiği” öğretilir. Oysa ki Amerika kıtası; üzerinde uygarlıklar kuran İnkalar, Mayalar, Aztekler tarafından zaten binlerce yıl önce “keşfedilmişti.” 1492 ve sonrasında yaşananlar “keşif” değil, askeri, sosyal, kültürel, ekonomik anlamda yağmaya, soykırıma dayanan istiladır.

madan ulaşmak istemeleri, deniz yolculuklarının artmasını da beraberinde getirmişti.

Üretici güçlerin hızlı gelişimi köylülerin mülksüzleştirilmesini ve şehirlere hızlı göçü sağlamıştı. Şehirlerdeki demokratik yapının değişimi, zahire ihtiyacını artırıyordu. Sanayinin gelişmeye başlaması; yün, deri, keten, kenevir ve sanayi bitkilerine olan ihtiyacı da artırıyordu. Bunların sağlanabilmesi değerli madenlerle olacaktır. İşte hem değerli madenlerin sağlanması ve hem de sanayi bitkilerinin, ipeğin, baharatların “araçsız” bir şekilde direkt alınması istemi, denizci ülkeleri harekete ge-

Fas’ı arkadan çevirecek bir yol aramaları ve Yeşil Burnu’na varmaları “yeni yollar” ve “yeni imkânlar” bulunabileceğine olan inancı artırmıştı.

Yeni toprakların fethi ve vahşice talanı ile elde edilen altın ve diğer madenlerin Avrupa’ya getirilişi; zaten başlamış olan ilkel birikim sürecinin daha da hızlanmasına yol açtı.

Okul kitaplarında herkese sürekli Amerika kıtasının “keşfedildiği” öğretilir. Oysa ki Amerika kıtası; üzerinde uygarlıklar kuran İnkalar, Mayalar, Aztekler tarafından zaten binlerce yıl önce “keşfedilmişti.” 1492 ve sonrasında yaşananlar “keşif” değil, askeri, sosyal, kültürel, ekonomik anlamda yağmaya, soykırıma dayanan istiladır.

Aztekler ve İnkalar; Amerika kıtasının ana yerli topluluklarıdır. Aztek uygarlığının doğup-geliştiği yer, bugünkü Meksika’dır. İnkalar ise; Güney Amerika’nın And Dağları çevresinde uygarlıklarını kurmuşlardır.

Aztekler MS. IV-X. yy’lar arasında yaşayan Mayaların siyasal, toplumsal sistemini devam ettirmişlerdir. X. yy’da kurulan Aztek uygarlığı XVI. yy’ın ilk çeyreğinde yani 6 yüzyıldan sonra İspanyollar tarafından yıkılmıştır.

İnka uygarlığının kuruluş dönemi ise, XII. yy’dır. İnkalar büyük bir merkezi uygarlık kurmayı başarmışlardır. 1533 yılında Peru’nun İspanyollarca fethi ile yıkılmışlardır. Yüzyıllar sonra Uruguay Ulusal Kurtuluş Hareketi’ne adını veren Tupac Amaru, 1579’da İspanyollara karşı ayaklandığı için başı kesilen

çesinin istediği ve aslında o dönemde tüm Avrupa’nın sıkıntısını çektiği altın, baharat, pamuk, sarısabır ve köleler getirecekti Cristof Colomb.

XV. yy’a kadar Avrupalılar her türlü baharatı ve ipeği Müslüman ülkelerden elde ediyorlardı. Baharat ve altın ülkelerine artık bir “aracı” ol-

çirdi. Müslümanların denetimi dışında yeni bir yol arayışı; Cristof Colomb’u Amerika’ya götürdü.

Bu nedenin dışında, keşiflere çıkmasında “din”in de etkisi vardır. Tamamen Haçlı düşüncesinin bir uzantısı olarak; Portekizlilerin Müslüman

bir İnkâ kahramanıdır.

1494 yılında imzalanan Tordesillas Anlaşması ile Güney Amerika, İspanya ve Portekiz arasında paylaşıldı. (İngiltere, Fransa, Hollanda'nın buralara gelişi 17. yy'ın sonu ve 18. yy'dadır.) Buna göre; Brezilya'nın bir kısmı dışında G. Amerika'da İspanya'nın egemenliği olacaktı. Brezilya'nın büyük bir bölümü ise Portekiz'e bırakılmıştı.

Bu anlaşma XVIII. yy'ın ikinci yarısına kadar geçerliliğini korumuştur. Zaten başlı başına bu anlaşma bile, Amerika kıtasında yaşayan halkların ilk andan itibaren nasıl yok sayıldığını göstermektedir.

Birçok sömürge ülkesinde görülen iki özellik Latin Amerika'da da vardır. "Birincisi kapitalizmin tarıma girişi (Küba, Afrika, Endonezya'da devasa şeker, pamuk, kauçuk vs. plantasyonları); ikincisi, hammadde üretim sanayinin (petrol, madenler vs.) ve imalat (tekstil) sanayinin vs. ve ulaşım sektörünün (su nakliyatı, demiryolları) büyümesi." (3. Enternasyonal'de Devrim Aşamaları, sf. 43)

Şeker kamışı ve pamuk plantasyonlarında, altın ve gümüş gibi maden ocaklarında çalıştırılan yüz binlerce Kızılderili, korkunç çalışma koşulları nedeniyle ölmüştür. Oluşturulan sömürü sistemine göre (bu sisteme **encomienda** deniliyordu) imtiyaz sahibine yalnız toprak değil, köle olarak kullanmak için yerliler ve Afrika'dan milyonlarca insan buraya köle olarak getirilmiştir.

"Barbar" olan yerlilerin, "uygarlaştırılması" için Avrupalılar tarafından "misyonerlik" çalışmalarına da ağırlık

verilmiştir. Engelizasyon yöntemi, Hıristianlığı yayma amacı taşımış ve tüm sömürge ülkelerde devreye sokulmuştur. Bu yöntemle; yerli halklar din yoluyla daha da pasifleştirilmiş ve sömürge bilincinin içselleştirilmesi hızlandırılmıştır. Din olgusunun kullanılmasının bir getirisi de, Avrupa halklarının herhangi bir tepkisinin önüne daha rahat geçebilmektir. Sonuçta insanlar "uygarlaştırılıyordu" ve bu uygarlaştırma sırasında, ölenler olacaktı!

İspanya, Latin Amerika'da lâtifundiaları ekonomik sistem olarak oturttu. Büyük toprak sahiplerinin "soyulu" sayılması, çoğu zaman geniş toprakları tek elde toplayabilmek için verilen uğraşlar nedeniyledir. Büyük toprak sahipliğinin siyasal dönemi ve "soyulu" oluşun getirdiği avantajlar, çoğu zaman iktisadi öneminin dahi önüne geçmiştir.

Bu ekonomik ve siyasal yapı toprak reformu sorununun günümüze kadar çözülmemesini getirmiştir. 19. yy'da verilen "bağımsızlık" savaşlarının sonu özünde sadece başka sömürgeci devletin egemenliğine geçmek olmuştur. Sömürge yapı yarı-sömürge olarak devam etmiştir.

Latin Amerika'daki mücadelenin hemen hepsinin temelinde toprak istemi vardır. Zapatista'nın, Sandino'nun 20. yy'ın başındaki ayaklanmalarının nedenlerinden en önemlisi buydu. Gelişen mücadele neticesinde birçok ülke "toprak reformu" yapma vadedinde bulunmuş, hatta bunları yasalara koyanlar ve bazen dağıtanlar da olmuştur. Kalkınma için ittifak döne-

minde de ABD tarafından Latin Amerika ülkeleri "toprak reformu" yapmak için zorlanmışlardır! Fakat tüm bunların amacı; gelişen toplumsal muhalefeti sınırlandırmaktı. Aynı zamanda bazı bölgelerde köylülere toprak dağıtılıp, bazı bölgelerde dağıtılmayarak köylülerin dayanışmalarını, kenetlenmelerini önlemeyi amaçlıyorlardı.

Bu nedenlerle; hep gündemde olmasına rağmen "**toprak reformu**" hiç gerçekleşmedi. Örneğin Meksika'da 1910 yılında tam anlamıyla bir toprak reformu yapılmıştır. 1910'da ulusal toprakların % 60'ının 11.000 mülk sahibinin elinde olduğu hesaplanıyordu. 1970'te ise 10.000 işletme birimi; aşağı yukarı aynı alanı paylaşmaktaydı. 1950-1960 yılları arasındaysa topraksız köylülerin sayısı hemen hemen iki katına çıkmıştır.

Biliyoruz ki yarı sömürge, yarı feodal ülkelerde rejimin sacayaklarından biri de toprak ağalığı sistemidir. Ve diğer yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde olduğu gibi Latin Amerika'da da rejim asla dayandığı sacayaklarından birini kırmaya yönelmeyecektir. Ama yukarıda da vurguladığımız gibi sınıf muhalefeti bastırma için; zaman zaman kullanılan veya ekime elverişli olmayan toprakları dağıtma yoluna gidebilmiştir.

Latifundialarda çalıştırılan yerlilerin hiçbir hakkı yoktu. Yani özünde işleyen **kölelik sistemi**ydi. Yerliler topraklarından zorla sürülüyor, büyük bir kısmı elde edilen topraklarda köle olarak çalıştırılıyordu. Zaman içerisinde mülk sahibinin evinde ücretsiz çalış-

mak şeklinde yarıcılık da görülmüştür.

Şili’de 1900’lü yılların başlarında haklarını savunmaya kalkan işçiler, köylüler; demire vurulabiliyor veya toprak sahiplerine, işletme sahiplerine ait özel hapishanelerde tutulabiliyorlardı.

Toprak sahiplerinin kullandığı zor, köylülerin zaman zaman kendi aleyhlerine olan örgütlenmelere girmelerine neden olmuştur. Örneğin; Şili’de Allende iktidarı sırasında sefalet içindeki köylüler toprak reformuna karşı sokaklara dökülmüşlerdir. Veya diğer bir örnekte; 1965’te Bolivya’da “Pacto militar campesino” (ordu-köylü) anlaşmasıdır.

19. yy’da İspanya ve Portekiz’e karşı “bağımsızlık” savaşları verilmiştir, fakat bu mücadeleleri örgütleyen ve sürükleyenler İspanya’dan, Portekiz’den gelip o topraklara yerleşen ve “Güney Amerikalı” kimliğini benimseyenler olmuştur daha çok! Örneğin Venezüelalı Simon Bolivar G. Amerika doğumlu bir İspanyol’dur.

“Aslında bir kast sistemi vardır Latin Amerika’da, Avrupa’dan gelen ‘memur, yönetici, asker’ olarak belirleyici ve ayrıcalıklı konumda olan İspanya doğumlu İspanyollar ‘Criollo’ diye adlandırılan G. Amerika doğumlu kimseler; ticaret ve tarımla uğraşan tüccar ve toprak ağalarının yanında, toplumun entelektüel kesimini oluşturanlar’ ve

‘Mestizo’ olarak adlandırılan, toplumun en alt tabakasını oluşturan melezlerse, topraklarda seri olarak çalıştırılanlardı.” (Volkan Yaraşır, *Sokakta Politika sf.152*)

Kıta yerlilerinin köleleştirilmesi, Afrika’dan çok sayıda köle getirilişi ve Avrupa’dan göçenler iyi bütünleşmemiş dağınık toplum yapısının oluşmasına yol açmıştır. Her bir ülkede çok farklı ırktan topluluklar vardır. Etnik-kültürel farklılıklar ve yüzyıllarca “saf kandan olmayan”ların ezilip-sömürülmesi Latin Amerika ülkelerinde yerli halkların mücadelelerinin sürekli gündemde olmasını getirmiştir.

19. yy’da İspanyollara karşı verilen “bağımsızlık” savaşları Latin Amerika ülkelerinin çoğunda diğerlerine oranla çok güçlü bir kliğin olmayışı; bununla birlikte çok geniş toprak mülkiyetine sahip olan kişilerin iktidarda yer almak ve devletin geniş olanaklarından yararlanmak istemesi, devlet iktidarını ele geçirme savaşını daha boyutlandırmıştır. Ve bu yapı bazen tıpkı Bolivya’da olduğu gibi 155 yıl içinde 189 darbe yani ortalama 7 ayda bir darbenin oluşunu getirmiştir. Ki bazı darbelerin arası sadece 2-3 aydır.

Latin Amerika’da özellikle 19. yy’da etkili olan **Caudillolar**’dan bahsetmek gerekiyor.

“Caudillo, kuşkusuz silahlı adamdır ama yine

Bir bakıma savaş beyine benzetebiliriz, Caudilloları! Ama öyle ki, bazen iktidarı ele geçirebiliyor ve üzerinden palazlanıyorlardı. Örneğin 1825’ten 1879’a kadar süren uzun bir dönem boyunca, Bolivya “barbar Caudillo”lar tarafından yönetildi. Kurtarıcı birliklerin arasından çıkan bu Caudillolar, hükümeti ele geçirmek dahası zenginlikleri haraca bağlamak için kendilerine bağlı ordular oluşturdular.

de meslekten askerin tam zıddı olan bir tiptir. Caudillolar, muzaffer orduların şeflerinin peşi sıra, zaten pek de belirgin olmayan ya da lafta kalan ulusal sınırları kendilerine pek fazla dert etmeden bütün kıtayı kismetlerini arayarak dolaşırlar...” (Alain Rauque; *Latin Amerika’da Askeri Devlet*)

Bir bakıma savaş beyine benzetebiliriz, Caudilloları! Ama öyle ki, bazen iktidarı ele geçirebiliyor ve üzerinden palazlanıyorlardı. Örneğin 1825’ten 1879’a kadar süren uzun bir dönem boyunca, Bolivya “barbar Caudillo”lar tarafından yönetildi. Kurtarıcı birliklerin arasından çıkan bu Caudillolar, hükümeti ele geçirmek dahası zenginlikleri haraca bağlamak için kendilerine bağlı ordular oluşturdular.

İşte toprak sahiplerinin kendilerine ait orduları olduğu, Caudillo diye tanımlanan bu silahlı güçlerin varlığı iktidar mücadelelerini süreklileştiriyor ve her başa gelen kendi askeri gücünü getiriyordu! Yukarıda bahsettiğimiz sosyal yapının da etkisiyle her ne kadar “bağımsızlıklarını” kazanmış gibi görünseler de; ulusal devlet tanımına uyacak şekilde bir örgütlenme yaratamamışlardır. Hatta merkezleşmiş, günümüzde bilinen haliyle bir “ulusal ordunun” oluşumu bu nedenlerle birçok Latin Amerika ülkesinde 20. yy’ın ortalarında sağlanmıştır.

“20. yy’a kadar Dominik Cumhuriyeti ve Uruguay gibi; birbirinden çok farklı ülkelerde partilere ve klanlara ait özel orduların durmadan çoğalması, devletin iğretliliğini, zayıflığını ya da devlet olmadaki gecikmişliğini kanıtlar.”

(L. Amerika’da Askeri Devlet, sf 50)

Kısacası, L. Amerika’da 20. yy’a kadar (ve hatta bazı ülkelerde 20. yy’ın ortalarına kadar) ordular; profesyonelleşmemiş, günümüzün “modern” orduları gibi özel askeri eğitimden (akademiden) geçerek, asgari bir ideolojik birlik, amaçta ortaklık yakalayamamış, her geniş toprak sahibinin veya siyasi partinin, klanın vs. sahip olabileceği ordulardır. Kapitalist devletlerde, bu şekilde orduların oluşmasına izin verilmez. Bir ulusal ordu vardır.

Latin Amerika’da; askeri rütbe diğer tüm isimlendirmelerden, kariyerlerden daha önemliydi. Bu nedenle sivil bürokrasinin üst kademelerinde bulunanlara da askeri rütbelere verilir. Herhangi bir toprak ağası veya farklı konumlardaki insanlar hiç ilgileri yokken “**general**” isimlendirmelerini almaktaydı.

“Sözgelimi XX. yy başı Meksika’ında eski bir ilkokul öğretmeni ve devrim karmaşası içinde insanları peşi sıra sürükleyebilmiş bir siyasal önder (önce general, sonra başkan olan Calles’in hayat hikâyesi böyledir) devrim ordularına yazıldığında. Keyfi bir tasarrufla yüzbaşı atanan, kendi halindeki bir belediye yazmanı (General Cardenes), ya da Küba’da örneği görüldüğü gibi, orduda yazıcı çavuş iken bir hükümet darbesinin yarattığı fırsatlardan yararlanıp baş döndürücü şekilde yükselen Batista.” (Age, sf. 49-50)

Buraya kadar yazılanları toparlarsak, İspanya ve Portekiz’e karşı verilen savaşlardan

sonraki ilk dönemler; her ülkede egemenliği sağlamaya çalışan, kendi ordularına sahip birçok lâtifundia sahibi veya yine kendi “ordularını” oluşturan sivil partiler, Caudillolar vardı. Elbette ki bunlar arasında başka ülkelerin (özellikle ABD’nin) desteğini alanlar da vardı. Bunların aralarındaki mücadeleler nedeniyle bazen 2-3 ay bile iktidarda kalınmasını sağlayamayan darbeler olmuştur. Ve bu iktidar savaşımında diğerlerini eleye eleyenler; 20. yüzyılın başları ve ortalarında, günümüzde var olan devlet ve ordu yapılanmasını kurabilmişlerdir.

Burada başkan Gonzalo’nun “bürokrat kapitalizm”i tanımlarken kullandığı “gelişmenin belirli bir aşamasında bu kapitalizm devlet iktidarı ile bütünleşir ve devletin iktisadi imkânlarından yararlanır, devleti iktisadi bir manivela olarak kullanır” (Başkan Gonzalo Konuşuyor, sf. 48) ifadesi daha fazla açıklık kazanmaktadır.

Ki Başkan Gonzalo’nun Peru’da “bürokrat kapitalizmin başlangıcı olarak saydığı 1895’te; “liberal” Pierolo, kötü donatılmış ve fazla eğitim görmemiş sivil milisler tarafından, 9 yıl önce yine darbeye başa gelen General Caceren’in düzenli ordusunu yenerek başa getirilmiştir. Ve bu kliğin palazlanıp-güç toplaması devletin imkânları kullanılarak olmuştur.

XX. yy’ın başlarına kadar Latin Amerika’da Avrupa devleti egemendi. ABD; Kuzey-Güney savaşı olarak adlandırılan iç savaştan sonra İngiltere, Fransa, İspanya’nın rakibi haline gelmeye başladı. 19.

yy'da Latin Amerika'daki sömürgecilğe karşı olan hareketlerin çoğunu destekledi. Bu destekler nedeniyle; ABD Latin Amerika'nın göçmen halklarında özgürlüğün temsilcisi olarak görülmeye başlandı. Kolombiya, Şili, Meksika ve Brezilya bağımsızlıklarını ilan ettikleri ilk andan itibaren ABD onları tanımış ve elçilikler kurmuştur. Sömürgeciliğin özünde sadece ekonomik değil; sosyal, kültürel, ideolojik olarak da halkların bilincinde yer etmek olduğu düşünülürse; ABD'nin dünyadaki birçok halk gibi Latin Amerika halklarının gözünde de "özgürlükçü", "çağdaş", "gelişmiş" bir ülke olarak görülmesinin ne kadar önemli olduğu daha rahat görülür. Elbette ki sonraki uygulamalarla ABD'nin de iç yüzü ortaya çıkmıştır. Ama yaşam tarzı olarak, halkların önlerine koydukları hedefler boyutuyla; ilk

len James Monroe'nin adıyla anılan Monroe doktriniyle başlayalım.

"Başkan Monroe, aşağı ırkın 'hak gereği' yerini 'uygar nüfusun daha yoğun ve derli toplu olan biçimine ve kuvvetine' bırakması gerektiğini 'yeryüzünün insanlığa mümkün olan en büyük saygıyı beslesin diye verildiği, hiçbir kibileya da halkın kendi beslenmesi ve rahatı için zorunlu olanın ötesindeki varlıkları ötekilerden esirgemeye hakkı olmadığı' şeklinde formüle ettiği yasal doktrinin ışığında, soykırımı meşrulaştırıyordu. Beyaz yerleşim bölgelerinin Kızılderili topraklarına doğru 'hızlı ve muazzam yayılışın doğal hak'ların bir istemi olup, hiçbir şey bunu engelleyemez biçiminde gerekçelendirirdi." (*Emperyalist Müdahale Doktrinleri ve NATO*, sf. 33)

olan yerlilerin topraklarına soykırımla tecavüzle el konulmasını "doğal hak" olarak görüyor. Ve bu "Avrupa'dan gelenler" arasından da ilk olarak bu hakkı kendine tanıyor ABD!

1861-1865 arası yaşanan Kuzey-Güney iç savaşından sonra ABD; hızlı bir sanayileşme dönemine girdi! XIX. yy'ın sonlarına doğru, ABD ekonomisi artık dışarıya "sermaye ihraç edilebilecek" durumdaydı ve bu Pazar arayışıyla birlikte Monroe doktrinine 1904 yılında "sonuç" bölümü eklendi. Bu bölümle birlikte Washington komşu ülkelerde uluslararası polis gücü-

Yayılmacılık politikasıyla birlikte; ABD Karaipileri ulusal çıkarları bakımından denetimi zorunlu bir iç deniz olarak görüyordu. Bunun dışında ABD, Orta Amerika berzahını da Panama kanalı açılmadan önce de Atlantik ve Pasifik kıyıları arasında iç iletişimi sağlayan bir hat olarak görmekteydi.

baştaki ABD hayranlığının hiçbir etkisinin olmadığı söylenemez.

ABD kurulduğu ilk süreçlerden itibaren uzun süreli hareket planlarını belli doktrinler etrafında yapmıştır. Bu doktrinleri incelemek bize o doktrinin uygulandığı dönemi anlamamıza yardım edecektir. 1817 yılında başkanlığa seçi-

Monroe doktrini, "Amerika Amerikalıdır" sözleriyle özetlenmektedir. "Amerikalıdır" denirken, yukarıdaki açıklamadan da anlaşılacağı gibi "yerliler" kastedilmiyor. "Amerika; Avrupa'dan göç etmiş ve oraya yerleşmiş olanlardır" denilmek isteniyor. Ve bu sonradan gelen göçmenlere "aşağı ırk"

nü oluşturma hakkını kendine tanımıştı!

Yayılmacılık politikasıyla birlikte; ABD Karaipileri ulusal çıkarları bakımından denetimi zorunlu bir iç deniz olarak görüyordu. Bunun dışında ABD, Orta Amerika berzahını da Panama kanalı açılmadan önce de Atlantik ve Pasifik kı-

yıları arasında iç iletişimi sağlayan bir hat olarak görmek teydi.

Monroe doktrinine eklenen sonuç bölümündeki “hak-ki” kullanılarak; Karaip denizinin iç güvenliği için denetim altına alınmak zorunda olan Nikaragua 1912’de, Haiti 1915’te, Santa Domingo 1916’da, Küba’dan sonra işgal edilen ülkeler oldular. Küba’nın durumu ise daha da vahimdi! ABD, sözde bağımsızlığını kazanan Küba’dan çekilirken, Platt Anlaşması’ni dayattı. Bu anlaşma; ABD’ye çıkarlarına uygun bulunduğu zaman, Küba’ya müdahale etme hakkını veriyordu. Ve bu anlaşmanın güvenliği bir madde ile Küba anayasasında alınmıştır. Böylece tarihte ilk kez “bağımsız” bir ülke, kendi anayasasında işgali meşru gördüğünü belirten bir madde bulundurmuş oldu.

ABD işgal ettiği ülkelerden çekilmeden önce kendisine bağlı askerileştirilmiş bir polis gücü koruyordu. Bu güçler, bir ulus devlete uygun şekilde oluşturulacak olan “modern orduların” çekirdekleriydiler.

ABD, uzun süreli işgallerin halklarda yarattığı tepkinin farkındaydı. 1930’lu yıllarda Nikaragua’da Sandino, Haiti’de Coco’lar, Dominik’de gerilla direnişleri karşısında ABD, “Pax Amerikana” sistemini, “barışçıl(!)” yollarla kurmaya çalıştı. “İyi komşuculuk” politikasını geliştirdi. Buna göre ABD askerleri kullanılmayacak veya işgal edilen yerlerden kısa zamanda çekilmeye çalışacaktı. Bunun yerine; Latin Amerika (özellikle Orta Amerika) devletleri-

nin askeri güçlerinin ABD’de eğitilmesine, ordunun çeşitli araç-gereç ihtiyaçlarının ABD tarafından karşılanmasına başlandı. Tüm subayları ABD’de eğitim gören “Ulusal Muhafızlar” oluşturuldu.

ABD’nin Latin Amerika ülkeleriyle olan ekonomik ilişkisi ise;

1928 yılında İngiltere tarafından da ABD tarafından da Latin Amerika ülkelerine yatırılan sermaye 1.200.000 sterlin tutmaktadır. Yatırılan sermaye aynı iken 1914’ten 1928’e kadarki yatırım oranlarının artış hızını karşılaştırdığımızda (ABD’nin %300, İngiltere’nin % 15-20) ABD’nin Latin Amerika’da esas sömürücü güç durumuna geçmeye başladığını görürüz.

1912-1928 yılları arasında ABD sermayesindeki artışlar ise bazı Latin Amerika ülkelerinde şöyledir:

Arjantin % 1025, Brezilya % 676, Şili % 2096, Peru % 82, Venezuela % 5300, Kolombiya % 6000.

Bu sermaye yatırımları ABD tarafından Avrupa’ya yatırılanları geçmekte ve ABD’nin tüm dünyada yatırdığı bütün servetlerin % 40’ını bulmaktadır. (*Veriler “3. Enternasyonel’de Devrim Aşamaları” isimli kitaptan alınmıştır.*)

ABD hem askeri hem ekonomik anlamda kendisine “bağladığı” Latin Amerika ülkelerini, 1941’de Pearl Harbur’la birlikte savaşa girmesiyle, kendisinin yanında tavır almak için zorladı.

Ve ABD; borç ve kira yasasıyla, dost ülkelere silah sağlamayı taahhüt ederken, disipline uymayan ülkelere

karşı da onların ulusal çıkarlarını hiç hesaba katmayan cezalandırma yöntemlerini izledi. Örneğin geleneksel olarak İngiltere pazarına bağlı olan **Argoth** kıta içinde kara listeye alındı, yöneticileri Amerikan Dış İşleri Bakanlığı tarafından ‘nazi-faşist’ işbirliği ile suçlandı.” (*Latin Amerika’da Askeri Devlet, sf. 138*)

Savaşla birlikte büyük yıkıma uğrayan Avrupa devletlerinin yerini ABD büyük bir hızla aldı. İngiltere’nin “Latin Amerika’daki yatırımı 1938’de 754 milyon sterlin iken 1951’de 245 milyona düştü. 1897’de Latin Amerika’ya ancak 300 milyon dolayında para yatırmış olan ABD’nin yatırımları ise 1920’de 2 milyara, 1929’da 3,5 milyara, 1950’de 4.7 milyara, 1955’te 6 milyara ulaşmış, 1962’de 12 milyarı aşmıştı. 1914’te İngiltere’nin Güney yarımküredeki doğrudan yatırımları ABD’ninkinin 3 katından fazlayken, 1930’da iki ülkenin yatırımları hemen hemen eşitlenmişti...”

“ABD’nin Latin Amerika’dan yaptığı ithalat 1936-1940 arasında, yılda ortalama 550 milyonken 1948’de yılda ortalama 2.35 milyara ulaştı.” (*Age, sf. 139*)

ABD; II. Emperyalist Paylaşım Savaşı’yla birlikte Avrupa devletlerini hem ekonomik hem de askeri anlamda epey bir geride bırakmış ve dünyanın iki “süper” gücünden biri olmuştu. Avrupa ise savaş yıkıntılarını imarla uğraşıyordu.

Savaş bittiğinde ABD; çok taraflı ve iki taraflı paktlarla kıta “güvenliğini” sağlayan bir sistem oluşturdu. Truman döneminde bu “açık bir dün-

yada kapalı bir kıta” olarak ifade edildi. Latin Amerika, artık hep kullanılan deyimle; “ABD’nin” arka bahçesi durumuna geliyordu. Kurulan bu paktlar ve yapılan anlaşmalarla; ABD Latin Amerika ordularını kendi çıkarı için gerektiği zaman müdahalelerde bulunacak hale getirmişti. Subaylar ve çok sayıda asker Panama’da ve ABD’de zaten eğitiliyordu. Ekonomik anlamda da Avrupa ülkeleriyle karşılaştırılamayacak bir üstünlüğü vardı ABD’nin. Tüm bunlar ABD’nin NATO tipi bir örgütlenmeyi Latin Amerika için oluşturmamasını getirdi. Ayrıca o dönemde Latin Amerika

coğrafyası savunma açısından, ABD’nin birinci derecede tehlikeli olarak görülen bir bölge değildi. O süreçte tehlike olarak değerlendirilenin SSCB ve komünizm olduğu düşünülürse daha anlaşılır gelecektir.

Kore Savaşı çıktığında da sadece 12 Latin Amerika ülkesiyle ikili yardım anlaşmaları imzalamakla yetinen ABD; Küba’da devrimin gerçekleşmesiyle yaptığı askeri ve ekonomik “yardımları” artırdı. Artık “İlerleme için İttifak Doktrini” geçerliydi.

1953-1962 arasında yani 9 yılda kıtanın bütünü için 450 milyon dolar olan askeri yar-

rin önüne geçilmeye çalışılıyordu. Ekonomik büyümenin sağlanması için uzun vadeli krediler verilecekti. Ayrıca toprak reformunun yapılması istendi Latin Amerika ülkelerinden.

“İşbirliğinin” ilk 2 yılında ABD 1 milyar, uluslararası örgütler ise 1 milyar verdi. 3 yıl içinde Latin Amerika’ya son 16 yıldan 3 misli daha fazla para akmıştı!

1950 sonları 1960 başlarında dünyanın birçok yerinde ulusal kurtuluş mücadeleleri geliyordu: Küba Devrimi dışında, 1962’de Cezayir’de 1,5 milyon insanın ölümü sonunda kazanılan bir mücadele, yine 1962’de Kuzey Yemen’deki İngiliz yönetimine karşı hareketlenmeler, 1958’de Irak’ta Haşimi yönetiminin devrilmesi, 1960’da Belçika Kongo’sunun Lumumba önderliğinde bağımsızlığını kazanması, Latin Amerika, Küba’dan etkilenen devrimci hareketlerin çıkışı, 1960’ta Güney Vietnam Ulusal Cephesi’nin kuruluşu...

Dünyanın dört bir yanında savaşların yükselmesi, Vietnam cephesine akıtılmak zorunda kalan para, “ilerleme için ittifak” çerçevesinde para akıtılmasına rağmen Brezilya’da ABD’ye muhalif Goulart Hükümeti’nin başa gelişi ABD’nin “daha etkili” bir doktrin geliştirmesini gerekli kılıyordu. Yapılan yardımların(!) halk hareketlerinin geçemeyeceği anlaşılıyordu! Bu aşamadan sonra “Ulusal Güvenlik Doktrini” uygulanmaya başladı.

Bu doktrinin ilk uygulanması Brezilya üzerinde yapıldı. 1 Nisan 1964’te Goulart

Küba

ABD; II. Emperyalist Paylaşım Savaşı’yla birlikte Avrupa devletlerini hem ekonomik hem de askeri anlamda epey bir geride bırakmış ve dünyanın iki “süper” gücünden biri olmuştu.

dımlar, sonraki 4 yılda 488 milyon dolara çıkacaktı.

1961 yılında Kennedy’nin başkanlığındaki ABD; Uruguay’da “Latin Amerika Devletleri Konferansı” örgütledi. Konferansta “kalkınma için işbirliği” programı hazırlandı. 10 yılda “kalkınma planı” çerçevesinde toplam 80 milyar dolar harcanacaktı.

Bu doktrine göre “sosyal adaletsizlik ve yoksulluktan” beslenen sorunlar ortadan kaldırılarak, devrimci gelişmele-

hükümeti ABD destekli darbeyle devrildi.

“Ulusal Güvenlik Doktrini; uluslararası komünizmin amacına ulaşmak için toplumu içten çökertmeyi amaçladığını savunuyordu. Bu iç düşmana karşı tüm metotlarla, yasaların dışında da mücadele edilmesi gerekiyordu. Bilimsel yöntemlerle işkence, silahlı kuvvetlerin yüksek kumandasına bağlı paramiliter çeteler ve rejim karşıtlarının öldürülmesi ulusal güvenlik doktrininin ayrılmaz parçalarıdır. Devlet sınırları artık geçerli değildir, geçerli olan dünya komünizminin ve onun emrindeki iç düşmanın püskürtülmesinden ibaret olan Batı ortaklığıdır. Askerler çıkarlarının savunulmasında kendi devlet sınırlarının dışında da Ulusal Güvenlik Doktrini’ne göre harekete geçebilirler, tüm kuvvetlerin silahlı birlikleri ortak çalışabilir ve baskıyı koordine edebilirler. ABD askeri akademilerinde yüksek dereceden askerler, baskı tekniklerinin tümüyle tanışık hale getirileceklerdir. Ulusal Güvenlik Doktrini uyarınca silahlı kuvvetlere sadece baskıya indirgenemeyecek yeni bir sosyal rol verilmektedir. **Ulusal Güvenlik Doktrini daha sonra ek bir unsurla genişletildi: Ayaklanmaya karşı mücadele.** Bu 60’lı yıllarda gerilla hareketlerinin çıkışına bir yanıttı... “Ayaklanmaya karşı mücadele” ağırlığı gizli servislerin geliştirilip, güçlendirilmesine, baskı metotlarının incelenmesine ve basın faaliyetine verdi. İnsanların kafasını da fethetmek gerekiyordu. ABD dostu medyalara milyonlar akıtıldı. Sağ gazete-

ler finanse edildi ve uluslar arası basın kuruluşları insan hakları ve basın özgürlüğü ABD yorumuyla donatılıp geliştirildi. “İlerleme İttifakı”nın eski fikri toprak reformu da yeniden mezardan çıkartıldı ve örneğin Guatemala ve El Salvador’da sınırlı bir şekilde uygulandı. Ayaklanmaya karşı önlem alıcı mücadelenin anlamı balığın, gerillanın hareket ettiği suyu zehirlemektir.

Söz konusu olan sadece gerilla ve halk hareketleri tarafından tehdit edilen burjuva düzenin yeniden kurulması değil, yeni bir toplum modeliydi. Bunu yerleştirebilmek için generaller iktidarı almak zorundaydılar.” (*Gerilla Bilânço Çıkarıyor, sf. 16*)

“Ulusal Güvenlik Doktrini” uyarınca birçok ülkede ABD’ye muhalif olan ve yeni sürecin politikalarını uygulamayacağı düşünülen yönetimler darbelerle devrildi. **Latin Amerika**’da ise 1962 ve 1966’da **Arjantin**’de, 1973’de **Şili**’de, 1971’de **Bolivya**’da, 1973’de **Uruguay**’da, 1975’de **Peru**’da, 1972’de **Ekvator**’da darbeler gerçekleştirdi. Paraguay, Nikaragua gibi zaten yönetimleri ABD işbirlikçisi olanlar yönetiminde kaldılar.

1972 yılına gelindiğinde Bolivya’da ELN kadrolarının yüzde sekseni çatışma ve işkencelerde öldürülmüştü. Demokratik muhalefet bastırılmıştı.

1973’deki Şili darbesiyle hem Allende rejimi alaşağı edilmiş hem de silahlı mücadele veren MIR’a büyük oranda zarar verilmiş, dağıtılmıştı.

Arjantin’de Devrimci İşçiler Partisi (PRT) 1976’da yok

olma aşamasına gelmişti. 1979’da yurtdışında örgütledikleri kongre ile halkın devrimci ordusu ERPARTI’yi dağıtma kararı aldılar.

“Ulusal Güvenlik Doktrini” neticesinde oluşan baskıya karşı birlik olma ve Güney Amerika’da silahlı mücadelenin enternasyonalleşmesi amaçlı **“Cono-Sur”** projesi yaşatılmaya çalışıldı. Kasım 1972’de Şili’den MIR’ın daveti üzerine Arjantin’den PRT, Uruguay’dan MLN ve Bolivya’dan ELN’nin katıldığı bir tartışma platformu oluşturuldu. Fakat darbenin peş peşe gelişi bu projenin yaşamasına engel oldu.

“Ulusal Güvenlik Doktrini”nin oluşturulması esasta Vietnam deneyimiyle olmuştur. Orada elde ettikleri **“balığı yakalamak için denizi kurutmaya”** bir de **“denizi zehirlemeyi”** eklemişlerdi. Bir gece içerisinde gerillaya yiyecek veren dört tane “savunma köyü” (Arjantin’de) kurdurebilmişti. Gerillaları destekleyen halka yoğun bir baskı yapılırken, diğer taraftan **“iyi ilişkiler”, “halkı kazanmak”** söylemleriyle köylerde okul, hastane, oyun sahaları vs. yapılıyordu.

Latin Amerika’daki devrimci hareketlerin Fokocu anlayıştan kaynaklı kitleleri örgütleme, savaşın öznesi haline getirme gibi bir amaçları yoktu. Halk, gerillayı desteklemek için vardı. Bu anlayış, oluşan yoğun baskı ve şiddetin karşısında duramamanın en önemli nedenlerindedir. Maceracı bir tarzda, bu alanda hiçbir örgütlenme yapmadan 15-20 kişiyle dağlara gerilla çıkartılarak mücadele veril-

**1982’de Bolivya,
1983’te Arjantin,
1985’te Uruguay,
1989’da Panama ve
Şili’de seçimler
yapıldı. Tıpkı
Türkiye’de 80 döne-
minde yapılan darbe
ve ardından 83’te
yapılan seçimler gibi!**

meye çalışılmıştır. Bu şekilde çıkarılan gerilla güçleri Arjantin’de, Bolivya’da (ve sonrasında gerçekleştirilen Nikaragua’da) defalarca kez fiziki olarak imha edilmiş ve yeni birlikler çıkartılmıştır.

Kitleselleşmeden gelen düşmanın yoğun saldırısı bir türlü toparlanamamalarını getirmiştir.

Bunlarla birlikte Troçkizm’in ve Amerika Komünist Partisi’nin Genel Sekreterinden ismini alan Browdonizm’in de etkilerini katmalıyız. **(Browdonistler emperyalizm ve sosyalizm arasında işbirliği yapılması gerektiğini savunuyorlardı.)**

Gerilla hareketlerinin “hizaya” getirildiğinin düşünüldüğü yerlerde “kontrollü demokrasilere” geçiş sağlanmaya çalışıldı. Ayrıca uzun süreli diktatörlüklerin halklarda yaratacağı etki de hesaplanıyordu. Artık “düşük yoğunluklu demokrasi” gündemdeydi. Bu aynı zamanda Yeni Dünya Düzeni olarak tanımlanan döneme geçişti. Yani ülke sınırlarının sınırsızca sermayeye açılması, talan ve sömürünün daha “yasal” kılıflara uydurularak sürdürülmesi...

“Düşük yoğunluklu demokrasi” konsepti ve **“düşük**

yoğunluklu çatışmalar” konseptini bir arada düşünmek gerekmektedir. Artık **“asıl savaşın”** yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde verileceğinin görülmesi ve bu savaşların ne olursa olsun (çünkü baskının olduğu yerde ayaklanmak meşrudur) tam anlamıyla bastırılmayacağını anlaşılması bu konseptlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır.

1982’de Bolivya, 1983’te Arjantin, 1985’te Uruguay, 1989’da Panama ve Şili’de seçimler yapıldı. Tıpkı Türkiye’de 80 döneminde yapılan darbe ve ardından 83’te yapılan seçimler gibi! Birçok ülkede askeri yönetim dönemindeki yasalar aynen kaldı. Silahlı mücadele veren örgütlerden silah bırakanlara “afişler” çıkarıldı ve “demokratik süreç” katılımları sağlandı vs.

Bu iki konseptin Latin Amerika’daki devrimci hareketleri ve bunların dışındaki muhalif hareketleri etkilediğini görüyoruz. **“Silahlı reformizmin”** en yaygın görüldüğü topraklardır Latin Amerika toprakları. Ama şu da görülmelidir ki 1980’li yıllarda örgütlerin kendilerini tasfiyeleri, yine 90’lı yıllarda büyük örgütlerden biri olan El Salvador’lu FMLN’ydi. Ve Guate-

malalı URNG örgütlerinin “çatışmaya politik bir çözüm bulup ülkemizde demokrasiye giden yolu açacak koşulların” (*Che’nin mirası, EGP lideri ile söyleşi, sf. 61*) oluşturulması şeklinde açıkladıkları “barış” görüşmeleri de halkı etkiledi. EGPARTİ’li kumandan demokratik güçlerin geniş birliği tarafından desteklenen diyalog önerisini kurumsal değişikliklere yol açacağına inandığını söylüyordu. Ve şimdi gelinen noktada “toplumsal sol” diye adlandırılan her ülkenin tarih, kültür, sınıf, etnik, cinsiyet özelliklerine göre örgütlerin oluşturulduğunu görüyoruz. Bu hareketler, özünde örgütlendikleri konu (kadın sorunu, işsizlik, toprak reformu vs.) çerçevesinde platform oluşturuyorlar. Yani sınıf örgütlenmeleri değil. Ve “hiyerarşiyi” hemen hemen ortadan kaldıran, “demokrasinin” en aşırı haliyle yaşatılmaya çalışıldığı örgütlenmelerdir bunlar. Brezilya’da Topraksız Tarım İşçileri (MST), Bolivya’da Cocolerolar ve köylüler, Paraguay’da Ulusal Köylü Federasyonu, Ekvator’da yerli köylü örgütü Conaie, Arjantin’de İşsiz İşçiler Hareketi (MTD)... bunlara örnek olarak verilebilirler. Bu

örgütler silahlı mücadeleye kesinlikle karşılar. MST temsilcisi bir röportajda silahlı mücadele sorulunca; “*Asla bu da başka bir intihar olurdu. Baskı biçimleri geçerlidir ve savaşı ilerletmektedir. Ne yazık ki bilgisiz medya MST’yi diğer Latin Amerika ülkelerindeki silahlı örgütlerle ilişkilendirmeye çalışıyor. Ama bu MST’nin seçeceği yol değildir. Topraksızlar da silahlı mücadelenin kendileri için mümkün olmayacağını bilincindedirler*” şeklinde cevap vermektedir.

Halen “silahlı” mücadele veren örgütlerin de durumu pek farklı değil. Kolombiya’da “**Simon Bolivar Gerilla Koordinasyonu**” (CGSB) oluşturan FARC, ELN ve EPL de yıllardır devletle “barış” görüşmeleri yürütüyorlar. 1984 yılından itibaren hep gerillanın istemiyle sınırlı süreçlere yayılan, ateşkes anlaşmaları imzalandı. Ve bu görüşmelerde, gerillaların tavizler vermelerine rağmen genelde “sorun” çıkartan, süreçlerin bitmesine yol açan devlet olmuştur. Hedefe ulaşmada silahlı mücadele dışındaki yollar denenmek isteniyordu, “barış” görüşmelerinin amacı böyle açıklanıyor.

Yine geçtiğimiz günlerde Zapatistalar; silahları bırakmanın ve sivilleşmenin yollarını aradıklarını belirten bir bildiri yayınladılar. Şu anda dünyada en çok bilinen hareketlerden biridir Zapatistalar. Zapatistaların istemleri yerli halkın (çoğunluğu Mayalar) haklarının tanınması ve Meksika vatanındaşı olarak görülmesi, “**içinde pek çok başka dünyaya yer olan bir dünya için**”

sloganı Zapatistalara aittir. Ve bu slogan kapitalizmle uzlaşmayı anlatmaktadır.

Bu hareketlerden hiçbiri iktidarı hedeflememektedir. Büyük kentler arasındaki ana yolları kesme, kamu binalarını ele geçirmek, özelleştirmeye karşı genel grevlerle ülke genelindeki nakliyatı ve ekonomik etkinliği felç etmek, toprak işgalleri, zengin alış-veriş merkezlerini yağmalama, varoşlardan kent merkezlerini felç etmeye yönelik birkaç gün süren yürüyüşler, özelleştirilen iş yerlerine el koyma vb. uyguladıkları eylem tarzlarıdır ve istemlerini almaları ile birlikte eylemlerine son veriyorlar. Hatta oluşturulan platformlar amaca ulaştıktan sonra feshediliyor.

Parti şeklinde örgütlenmelere dahi karşı çıkılmaktadır. MST’nin liderlerinden Jono Pedro Stedile çeşitli siyasal partiler ile ilgilerini (ki burada legal partiler de kast ediliyor) “... aldığımız bir başka önemli karar da, kendimizi politik hareketlerden bağımsız, özerk bir hareket olarak örgütlemektir. Latin Amerika ve Brezilya’daki çiftçi hareketleri hakkındaki çalışmalarımız bize ne zaman bir kitle hareketi bir **PARTİ**’ye tabii olsa parti içi bölünmeler ve fraksiyon savaşlarıyla hareketin zayıflatıldığını öğretmişti” şeklinde açıklamaktadır.

Toparlarsak bu tipteki örgütlenmelerin her birinin kendi alanında amaçlarına ulaşmasıyla toplumun demokratikleşeceği ve bu şekilde daha adil, “içinde pek çok başka dünyaya yer olan bir dünya” yaratılacak düşüncesi hâkimdir.

Bu hareketlerin çağın ken-

dilerine Marks’ı, Gransci’yi, Mao’yu, Lenin’i, Che’yi, Lüksemburgları örnek aldıklarını belirtiyorlar. Marksist sosyalizmin dayandıkları temellerden biri (diğer ikisi örneğin MST için kırsal nüfusun kültürü ve Hıristiyanlık) olduğunu söylüyorlar. Bu Marksizm’in çarpıtılmasıdır, revizyonizmdir.

“Modern revizyonizm Marksist felsefenin yerine burjuva felsefeyi geçirmeyi hedeflemektedir, özellikle artan yoksullaşmayı ve emperyalizmin yıkılmasının kaçınılmazlığını inkâr ederek ekonomi politiğe karşı gelmiştir. Revizyonizm, sınıf mücadelesine ve devrime karşı çıkmak, parlamenter kretenizmi ve pasifizmi bayrak yapmak için, bilimsel sosyalizmi gayretle tahrif etmeye, karalamaya ve çarpıtmaya çalışır” (**Başkan Gonzalo Konuşuyor, sf. 6**)

Bu hareketler **KOMÜNİST PARTİ**’nin gerekliliğini reddetmekte, başka bir dünyaya reformlar yoluyla ulaşılacağını emperyalizmle barış içinde bir arada yaşamayı savunmaktadırlar. Brezilya Komünist Partisi/Kızıl Fraksiyon-Maoist; MST için şöyle bir değerlendirme yapmaktadır.

“Son yıllarda ülkemizde yoksul köylü hareketi büyüdü ve gelişti. Önderliğini revizyonistler yürütüyor. En büyük örgütlenme (MST) onlar tarafından yönetiliyor. Devlet ile bağlantılı, danışıklı çalışma yürütülüyor. ABD’nin sosyal demokrat kesimi ile sıkı bağları var. Maddi destek sağlanıyor. Dünya çapında reklâmları çok iyi yapılıyor. Yerine göre polisle birlikte hareket ediyor, bizi ihbar ediyorlar. Katolik

kilisesi onlara bütünüyle destek veriyor. Kırsalda belli bölgelerde güçlüler.”

Burada Chavez'in “**Bolivar devrimine**” de değinmemiz gerekiyor. Venezüellalı komutan Simon Bolivar'a atfen bu ismi almıştır. 2002 yılında ABD destekli darbeyi; halkın desteğiyle atlatmış olan Chavez, birçok devrimci örgüt ve muhalifler tarafından “**anti-emperyalist**”, “**devrimci**” vs. şeklinde tanımlanmaktadır. Gerçekten öyle mi?

Chavez'in “**Bolivar devrimi**” programı “**misyonların**” adı verilen “**toplumsal reformlar**” dizisine dayanıyor. Chavez yükseldiği vergi oranlarından elde ettiği vergileri gecekondulara, yoksullara yöneltti.

Barınma, okul, sağlık harcamalarını artırdı. Kamyonlarla fakir yörelere yiyecekler taşıdı vs. Gelirleri % 3, % 4 civarı artırdı. Latin Amerika üzerine James Petras Chavez dönemini şöyle değerlendiriyor:

“**Chavez... Karakas'ın elektrik sistemini özelleştirdi. ABD petrol şirketleri engellenmedi, sadece ufak bir petrol vergisi ödemek zorunda kaldılar.**

B i r başka deyişle gelir- d e

radikal hatta ılımlı bir yenden dağılım bile olmadı. Hiçbir özel mülke el konulmadı; karşılığı nakit olarak ödenen bazı kullanılmayan topraklar hariç. Bu Latin Amerika'nın bugüne dek gördüğü en muhafazakar toprak reformudur; topraklar karşılığında Pazar fiyatından nakit ödeme” (Latin Amerika ve Emperyalizm, sayfa 232)

Chavezli Venezüella; dış borçlarını (ABD de dahil) en düzgün ödeyen ülkelerden biridir. Aslında Chavez; sınıflar arasında bir “**denge**” kurmaya çalışmaktadır. Halkın biriken öfkesinin bir ölçüde dışa vurumunu sağlamaktadır.

2002 yılında gerçekleşen darbenin nedenlerine gelirsek; aslında ABD'nin ekonomik olarak Chavez'den pek bir rahatsızlığı yok. Ama tam o dönemde işgal edilmesi düşünülen Irak varken; “yurtsever bir subay olan” Chavez'in dış politika söylemi olarak anti-ABD'ciliği yükseltmesi büyük bir “riskti”. Chavez “**İlk yılından bu yana sınıf işbirliğinden yana oldu. Ama muhalefet sınıf işbirliği istemiyor, her şeyi istiyor.**”

(Age,

sf. 234) Sorun hem ekonomik hem de politik anlamda tam da budur. Yani anti-ABD'cilik olduğu kadar ABD ile uzlaşma da vardır. Bugün için Latin Amerika'nın en popüler isimlerinden biri olan Chavez'in son dönem ABD'ye yönelik özellikle de Dışişleri Bakanı Rice ile ilgili yaptığı “kışkırtıcı” açıklamalar ABD'den nefret eden halkın sempatisini toplayacak bir popülizm örneğidir. Halkın sosyalizm özleminde yararlanarak iktidara gelen bu isimlerin ve yönetimlerin “devrim” olarak tanımlanması devrim gerçeğinin anlaşılması açısından da oldukça çarpıcıdır.

Latin Amerika hem ABD hem de diğer emperyalistler açısından önemini korumaktadır. Şu an her ne kadar Irak işgali dolayısıyla tüm dikkatler Ortadoğu'ya yönelmişse de Latin Amerika sahip olduğu yeraltı zenginlikleri, ticaret hacmi, ucuz işgücü nedeniyle bin bir hesap yapılan coğrafyalardan biridir.

“ABD imparatorluğu inşası için Latin Amerika'nın önemi üç genel alandadır. Ticaret, kâr marjları ve enerjiyle diğer stratejik kaynakların kontrolü. ABD'nin Asya ve Avrupa'yla büyüyen ve sürdürülemez bir

C havezli Venezüella; dış borçlarını (ABD de dahil) en düzgün ödeyen ülkelerden biridir. Aslında Chavez; sınıflar arasında bir “denge” kurmaya çalışmaktadır. Halkın biriken öfkesinin bir ölçüde dışa vurumunu sağlamaktadır.

ticaret açığı bulunmaktadır. ABD'nin net hesap fazlasının bulunduğu tek bölge Latin Amerika'dır. Eğer Latin Amerika'daki ticaret ve hizmet fazlası olmasaydı ABD'nin negatif ticaret dengeleri ABD dolarını tehlikeli bir duruma sokacak ve belki de mali bir krizin hızlanmasına katkıda bulunacaktır. ALCA (Latin Amerika Serbest Ticaret Bölgesi) ABD tarafından diğer yerlerdeki rekabetle ilgili sönük başarı şansı karşısında bu fazlayı yaşatma ve genişletme mekanizması olarak görülmektedir. İkinci olarak ABD'nin kâr marjları, özellikle finans ve bankacılıkta ama aynı zamanda taşeron işletmelerde enerji ve ticaretle de ABD'deki ortalama kazanç oranından yüksektir. 1990-2000 yılları arasında 900 milyar dolardan fazlası, yerel yozlaşmış seçkinler tarafından hisse ödemeleri, imtiyaz ödemeleri, kâr ve yasa dışı para transferi olarak ABD'ye transfer edildi. Latin Amerika özellikle Meksika, Venezüella, Ekvator, ABD ekonomisini ayakta tutmak için ihtiyaç duyulan enerji ithalatının esas kaynağı, bilhassa da Ortadoğu ve Güney Asya'daki savaşlar ve halk direnişleri zamanında.” (Age, sf. 109)

“Birleşmiş Milletler Latin Amerika Komisyonu tarafından 2002 yılı için yapılan araştırma, faiz ödemeleri ve kârlardan sağlanan 69,2 milyar doların firmaların ABD merkezlerine gönderildiğini gösteriyor. Üstelik bu araştırma milyarlarca dolarlık teklifi deniz nakliyesi, sigorta ve diğer hizmet bedelleriyle Latin Amerika elitleri yoluyla yasa-

dışı yollarla ABD ve Avrupa bankaları üzerinden yabancı hesaplara aktarılan milyarları kapsamıyor. Latin Amerika'dan kaçırılan toplam ganimetin büyüklüğü 100 milyar dolara yakın. Eğer bu miktarı 1992-2002 aralığına uyarlasak ılımlı bir tahminle Latin Amerika'da gerçekleşen yağmanın boyutlarının 1 trilyon doları aştığını söyleyebiliriz” (Age, sf. 51)

Bunların dışında teknolojinin daha da gelişmesiyle birlikte Güney Kutbu'nda kullanılmayı bekleyen uranyum ve petrol gibi stratejik kaynaklara el koyabilmek açısından, Güney Kutbu'nu çevreleyen Latin Amerika'nın önemi artmıştır. Buraları paylaşmak için 90'lı yılların başlarından itibaren emperyalistler arasında görüşmeler yapılmaya başlandı. Güney kutbunda halkın direnişle karşılaşmadan dağlar arası roket yerleştirilebilir! Ayrıca oradaki suların derinliğinde emperyalist ülkelerin atom çöplerinin depolanıp depolanmayacağına dair araştırmalar da yapılmaktadır.

Ayrıca yine güney kutbunda 7 cm uzunluğunda kabuklular cinsinden bir hayvan olan, birçok vitamin ve proteine sahip olan “krill” vardır. Sahip olduğu besin değeriyle krill gelecek yılların ana besini ve dolayısıyla güney kutbu da “yiyecek mahzeni” olmaya adaydır.

500 yıldır madenlerinin talan edilmesi ve bazı maddelerin tükenmesi nedeniyle Latin Amerika'nın artık “emperyalistlerin ilgisini çekmesi için” bir neden olmadığı belirtilmektedir bazen! Oysaki hem yukarıda bahsettiğimiz neden-

ler hem de teknolojinin gelişmesiyle birlikte sanayi için yaşamsal öneme sahip birçok maddenin elementin kaynağıdır Latin Amerika (ayrıntılı tablosu ekte) Bu da baskı ve sömürünün daha da yoğunlaşması demektir. Ve elbette ki baskının olduğu her yerde isyanın da olacağını biliyoruz. Komünist Partilerin oluşturulması ve etkin hale gelmesine kadar Latin Amerika halklarını reformcu revizyonist örgütlenmelerin peşinden gideceği açıktır. Ve bu hareketlerin peşinden gidilmesinden kaynaklı alınan her mağlubiyet her “kandırılmışlık” halkların öfkesini daha çok artıracaktır. Bununla birlikte komünistlerin işini zorlaştıracaktır.

Burada ayrı olarak Peru'daki örneğe vurgu yapmak gerekmektedir. Peru Komünist Partisi 1928 yılında **Jose Carlos Mariategu** tarafından kurulmuştur. Onun ölümünden sonra **Browdonizm** ve modern revizyonizmin etkisi altına girdi parti. Yani o dönemlerde Latin Amerika'daki diğer tüm partilerin yaşadıklarını yaşadı. Bu 1960'lı yılların başına kadar sürer. Yoğun ideolojik mücadele sonucu 1964'te 4. Kongrede revizyonistler partiden atılır. Yeniden İnşa denilen dönem 1978-79 yıllarına dek sürer. 1980 yılında da Halk Savaşı başlatılır.

Başkan Gonzalo “Latin Amerika'daki diğer mücadelelerden ve MRTA'dan (Tupac Amaru Devrimci Hareketi) farkları” sorulunca şu cevabı vermiştir.

“Diğerlerinden neden farklıyız? Biz Halk Savaşı yürüttüğümüz için, bu bizi Latin Amerika'daki diğer mücade-

lelerden farklılaştırmaktadır. Küba'da Halk Savaşı yürütülmedi. Onların da kendi özgünlükleri vardı ve bu özgünlükleri kasıtlı olarak göz ardı ettiler. Önce Küba'nın istisnai bir durum olduğunu söylediler-bunu Guevara söylemişti-ABD emperyalizminin müdahale etmemiş olması gerçeğini. Ama daha sonra bunu unuttular. Bunun yanı sıra önderlik edecek bir Komünist Partisi yoktu. Bunlar "**Kübanizm**"le ilgili ve onun 5 özelliğiyle ilgili meselelerdir: kurtarıcılarının ezilenleri kurtarmasını talep eden yetersiz sınıf farklılaşması, sosyalist devrim veya devrimin bir karikatürü, ulusal burjuvazisiz bir birleşik cephe, üs alanlarının gereksizliği ve daha önce belirttiğimiz gibi partiye ihtiyaç olmaması. Bugün Latin Amerika'da şahit olduğumuz da aynı tavırların gelişmesinden başka bir şey değildir ama bu kez giderek daha fazla sosyal emperyalizmin ve onun Yanki emperyalizmi ile dünya hegemonyası için yürüttüğü rekabetin hizmetine girerek. Orta Amerika'da bunu açık bir şekilde görebiliyoruz. Bilgimiz az da olsa anladığımız kadarıyla MRTA da bu konumdadır.

Son olarak bizi farklı kılan bir diğer nokta, bağımsızlıkla kendi kendine karar vermeyle ve kendi özgücümüne dayanmayla ilgilidir. Başkaları bunlara sahip olmadıkları için birer piyon durumundadırlar, biz değiliz. Son derece önemli bir diğer farklılık şudur: Biz kendimize Marksizm-Leninizm-Maoizm'i rehber alıyoruz, diğerleri böyle yapmıyor. Özetle en büyük farklılık, koşullarına uygulanmış Mark-

sizm-Leninizm-Maoizm, esas olarak Maoizm'in ideolojisidir." (*Başkan Gonzalo Konuşuyor, sf. 30*)

Başkan Gonzalo'nun ve sonrasında yine Parti Sekreteri Feliciano'nun yakalanmasıyla Peru Komünist Partisi önemli darbeler yemiştir de, Halk Savaşını ısrarla vermeye devam ettiklerini biliyoruz.

Latin Amerika halkları için örnek olan **PERU KOMÜNİST PARTİSİ** ile ilgili haberler, yazılar az çıkmaktadır. Peru'daki devrimci örgütlerden bahsedildiğinde **PERU KOMÜNİST PARTİSİ** es geçilmekte MRTA örneklendirilmektedir. "Araştırmacı-yazar" Albert Steer Latin Amerika hareketlerini incelediği "Che'nin mirası" isimli kitabının "giriş" bölümünde şunları yazmaktadır.

"... Peru gerilla hareketi "Sendaro Luminosa" kendini komünist gerilla hareketi olarak görse de gerilla taktikleri kullansa da dayandığı şiddet felsefi ve sola ve yasal taban hareketlerine karşı da yoğun bir biçimde kullandıkları terörist uygulamaları nedeniyle

Latin Amerika halkları için örnek olan PERU KOMÜNİST PARTİSİ ile ilgili haberler, yazılar az çıkmaktadır. Peru'daki devrimci örgütlerden bahsedildiğinde PERU KOMÜNİST PARTİSİ es geçilmekte MRTA örneklendirilmektedir.

sorunun çözümüne ait bir parça olarak düşünülemezler. Latin Amerika solu içinde de dışlanan "Aydınlık Yol" kanımca özgürlükçü politikanın önünde duran ciddi bir engeldir." (age, sayfa 33)

Latin Amerika'nın siyasal tarihçesini kısaca böyle özetleyebiliriz. 149'de istila edildiği andan itibaren yoğun sömürüye, baskıya paralel olarak sürekli ayaklanmalar, isyanlar yaşanmıştır ve doğru bir önderliğe sahip olmayış, halkların bu ayaklanmalarının genelde başarısız olmasına yol açmıştır.

Yazımızın bundan sonraki bölümünde "**devrim**"lerini gerçekleştirmiş olan **Küba** ve **Nikaragua**'yı inceleyeceğiz.

Sosyalizmin Anayurdunun Savunmasında Kürtler

Yayınlamakta olduğumuz çalışma; H. M. Çetoev tarafından yazılan ve Ermenistan S.S.C. Bilimler Akademisi yayınları tarafından 1970 yılında Erivan'da yayınlanan "Sovyet Kürtlerinin Büyük Anayurt Savaşına Katılımları 1941-1945" adlı kitaptan çevrilmiştir.

Bu çalışma aynı zamanda; Aralık 1985 tarihinde, J. Peşengi'nin çevirisiyle, Jina Nu Yayınevi tarafından, Sovyet halklarının faşizm karşısında kazandığı "Zaferin 40. Yılı İçin" basılmıştır.

I. BÖLÜM:

Sunu:

Yayınlamakta olduğumuz çalışma; H. M. Çetoev tarafından yazılan ve *Ermenistan S.S.C. Bilimler Akademisi* yayınları tarafından 1970 yılında *Erivan*'da yayınlanan "Sovyet Kürtlerinin Büyük Anayurt Savaşına Katılımları 1941-1945" adlı kitaptan çevrilmiştir.

Bu çalışma aynı zamanda; Aralık 1985 tarihinde, J. Peşengi'nin çevirisiyle,

Jina Nu Yayınevi tarafından, Sovyet halklarının faşizm karşısında kazandığı "Zaferin 40. Yılı İçin" basılmıştır.

Geçtiğimiz yıl Ekim Devrimi'nin ülkesi **Sovyetler Birliği**'nin faşizme karşı kazandığı zaferin 60. yılıydı. Sovyetler Birliği halkları, insanlığa yönelik faşizm tehdidini bertaraf edebilmek için yaklaşık 20 milyon evladını bu savaşta kaybetti.

Bugün; sosyalizmde ya-

şanan geriye dönüşler sonucunda, '90'lı yıllarda, "**ideolojilerin öldüğü**"nü, "**tarihin sonu**"nun geldiğini, "**sınıf mücadelesi**"nin bittiğini ilan eden dünya halklarının baş düşmanı emperyalist kapitalist sistem, tüm bu saldırılarının yeterli olmadığını, ideolojilerini ölmediğini, tarihin sonunun gelmediğini, sınıf mücadelesinin bitmediğini "yeniden" fark etmiş olacak ki; insanlık tarihinin Ekim Devrimi'yle sosyalizme doğru attığı bu somut muazzam adıma yönelik saldırılarını daha bir artırdı.

Bugün komünizmin ve komünist ideolojinin, "Nazizm" yani aynı faşizm gibi insanlığa karşı işlenen suçlar arasında sayılmasını içeren yasa teklifleri hazırlanır oldu.

Bu "**akıldışı**" ve "**deli saçması**" saldırı nedensiz değil elbet. Her şeyden önce emperyalist-kapitalist sistemin "**ünlü**" ideologlarının geçmişte iddia ettikleri ve kendilerinin de çok iyi bildikleri, çöken sistemlerin sosyalizm olmadığı, sosyalist maskeli bürokrat kapitalist devletler olduğu gerçeğiydi. Ve nitekim bu gerçeği Marksist-Leninist-Maoistler yıllar önce (1950'lerin ikinci yarısında) tespit etmişler ve sosyalizmde geriye dönüşlerin engellenebilmesi için Marksizm-Leninizm'in teorik hanesine muazzam bir katkı olarak sosyalizmde sınıf mücadelesinin devam ettiğini, sınıfların ortadan kalkmadığını ve henüz hangi yolun, kapitalist yolun mu yoksa sosyalist yolun mu kazanacağını henüz belli olmadığını ifade ederek, "**devrimin proletarya diktatör-**

lüğü altında sürdürülmesi" gerekliliğini ortaya koymuşlardı. Bunun sosyal pratikteki anlamı; Büyük Proleter Kültür Devrimi'ydi.

Kısacası Marksist-Leninist-Maoistler, sosyalizmden geriye dönüşlerin olabileceği gerçeğinin farkındaydılar ve bunu ifade etmekten çekinmiyorlar, buna yönelik hem teorik hem de pratik olarak çeşitli açıklamalar sunuyorlardı. Bu açıklamalar somut olarak bir sonuç vermedi. Yani kapitalizm, sosyalizm yolunu tutan pek çok ülkede yeniden restore edildi. Bugün sosyalist bir yönetim diyebileceğimiz bir ülke yok yeryüzünde. Ancak bu kolay olmadı. Kapitalizm restore edilirken, yine sosyalizm söylemlerinden, sosyalist önderlerin dünya halkları üzerindeki prestijinden yararlanıldı. Bu işin bir tarafı, yani sosyalizmden geriye dönüşler ve kapitalizmin restorasyonunun nasıl gerçekleştirildiği meselesi ayrı ve uzun bir makalenin konusu. O yüzden burada bu konuya sadece değinme gereğini duyduk.

Bu durum yani kapitalizmin restore edilmesi, Marksizm yerine revizyonizmin işçi sınıfı iktidarını ele geçirmesi, sosyalizmde yaşanan geriye dönüş tehlikesine karşı geliştirilen teorik ve pratik duruşun önemini küçültür mü? Daha da açıkçası sosyalizmde yaşanan geriye dönüşlerin önüne geçebilmek için "**devrimi proletarya diktatörlüğü altında sürdürme**" teorisi önemini kaybetti mi? Kesinlikle hayır. Aksine bugün, işçi sınıfının ve ezilen dünya halklarının emperya-

list kapitalist sistem karşısında mücadelesi ve zaferi için düşünenlere ve çalışanlara ilişkin bu mesele üzerinde daha fazla durulması ve yoğunlaştırılması gereken bir mesele olarak orta yerde duruyor. Önemi ve güncelliğini koruyor.

Görüleceği üzere Marksist-Leninist-Maoistler, başta Ekim Devrimi'nin ülkesi olan Sovyetler Birliği'nde, ardından Çin'de ve daha bir dizi ülkede yaşanan kapitalist restorasyonları ve geriye dönüşleri, nedenleriyle tahlil ediliyorlar ve tehlikelere işaret ediyorlardı.

Buna rağmen, insanlığın emperyalist kapitalist sistem karşısında yegane kurtuluş yolu olan sosyalizm ve Marksizm-Leninizm-Maoizm bilimine saldırmanın, insanlığın bir daha bu yolu tercih etmesinin önüne geçmek için sosyalist maskeli bu bürokratik devletlerin yüzlerindeki maskeyi atmaları emperyalist kapitalist sistemin ideologları açısından ideolojik planda saldırının önemli araçlarından biri olarak "**başarılı**" bir biçimde kullanıldı. Bu durum dünya halklarına ideolojik planda saldırının bir aracı olarak kullanılırken, bunu aynı zamanda psikolojik bir saldırı aracı olarak da kullanmayı hedefliyorlardı. Kısacası insanlık açısından sosyalizmi, sınıfsız, sömürsüz bir toplum idealini, mezara gömmek ve bir daha canlanmasının önüne geçmek istiyorlardı. Tıpkı Türk hakim sınıflarının Kürt isyanları karşısında gösterdikleri refleks gibi: "**Kürdistan hayali burada medfundur!**"

Ancak emperyalist kapitalizmin sosyalizmi dünya halkları açısından bu “**meza-ra gömme**” arzu ve istemi yerine gelmemiş olacak ki, bugün insanlığın ve insanlık tarihinin yarattığı bu değerlere ve birikimlere saldırmaya devam ediyorlar. Saldırıları daha da artırıyorlar, insanlık tarihi açısından yaratılan değerlerin, insanlığın daha iyi koşullarda yaşaması için ödenen bedellerin ve fedakarlıkların üzerini örtmeye, “**at iziyle it izini**” karıştırmaya çalışıyorlar. Hem de bunu yeni komünist tehlikelerin varlığına gerekçe yaparak söylüyorlar.

2006 yılı başında Avrupa Konseyi Parlamenteler Meclisi’nde, “**Avrupa Halkçı Parti**” grubu üyesi İsveçli **Göran Lindblad** ve arkadaşlarının girişimi ile komünizm ile faşizmi aynı kefeye koyma girişimi buna iyi örnektir. **Göran Lindblad**’ın başta Avrupa olmak üzere insanlığı faşizm belasından kurtarmak için yaklaşık 20 milyon evladının kanı ve canı pahasına kurtaran Sovyetler Birliği’ni ve onun nezdinde sosyalizmi, faşizmle eş tutan bu yaklaşımı açıktır ki salt bir kişinin “**karanlık**” emelleri olarak görülmemelidir.

Göran Lindblad hazırladığı yasa tasarısında: (...) “*20. yüzyılın bir başka totaliter rejimi Nazizmin, soruşturmaya uğrayıp, uluslararası ölçekte mahkum edilmesine, sorumlularında işledikleri suçlardan yargılanmalarına karşın, komünizm adına suç işleyenler, soruşturmaya uğramadıkları gibi, uluslararası planda da mahkum edilme-*

mişlerdir” denilmekte ve faşizmin yenilgisi ve insanlığın kuruluşu için canlarını verenler, sakat bırakılanlar, saldırganlarla, emperyalist kapitalist sistemin “**çocuğu**” olan faşizmle aynı değerlendirilmesi, suçlanması ve mahkum edilmesi istenmektedir.

Göran Lindblad’ın bu talebinin arkasında yatan, Sovyetler Birliği ve sosyalizmin faşizm karşısında kazandığı zafer ve bu zafer ile insanlığa karşı işlenecek suçların önüne geçilmesinin (Ki bugün emperyalizm işgal ettiği bölgelerde bunun “iyi” örneklerini vermektedir) rövanşı alınmaya çalışılırken asıl önemlisi, yine karar tasarısında ifade edilen (...) *Komünist ideolojinin eşitlik, sosyal adalet gibi öğeleri siyaset dünyasında çok sayıda insanı cezbetmeye devam etmektedir. Öyle görünüyor ki komünizm nostaljisi bazı ülkelerde hala varlığını sürdürmektedir. Komünizmin söz konusu ülkelerde yeniden iktidara gelme tehlikesi mevcuttur*” cümlelerinde ifade edilenlerdir. Görüleceği üzere emperyalist kapitalist sistem, geçmişte Sovyetler Birliği’nin ve sosyalizmin savunmasında halkların faşist tehlikeye karşı mücadelesini suç sayma “işgüzarlığı” ve “saçmalığı” bir yana asıl dert, “komünist tehlikenin” yeniden iktidara gelme korkusudur. Bu korku onlara, Sovyetler Birliği’ndeki halklarının sosyalizmi savunması gibi onurlu bir duruşu, faşist saldırganlık gibi onursuz bir duruşla, haklı bir mücadeleyle, haksız bir mücadeleyi, işgalciyle, saldırganı vb. bir ve aynı olarak de-

ğerlendirme “**bedbahtlığına**” ve “**talihsizliğine**” itmektedir. Bu onların sorunudur!

“Beyefendi” Göran hızını alamamış ki yasa tasarısının sonunda şu önerilerini sırlamaktadır: “*Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi üyesi devletler nezdinde komünizm tehlikesi konusunda duyarlı olunması için kampanyalar örgütlemeli, okul kitaplarının da bu yönde yeniden gözden geçirilmesini sağlamalıdır.*”

Görüleceği üzere, bu zavallı bay, kampanyalar örgütlemeyi, okul kitaplarına el atmayı önermektedir. Bu öneriler yeni değil aslında. Sosyalizmin ve sosyalist sistemlerin var olduğu dönemde de bu türden karşı devrimci kampanyalar sıklıkla örgütlenmişti. O yüzden değerlendirmeye bile değmez. Ancak bugün açısından, bu önerileri anlamlı kılan, komünizm karşısında kazanıldığı ileri sürülen zaferin bir “**Pirüs zaferi**”, sahte bir zafer olduğunun ailenen ilan edilmesidir.

Görüleceği üzere emperyalist kapitalist sistem temsilcileri hemen kampanyalara girişiyorlar, okul kitaplarına el atıyorlar. Bunun anlamı, sosyalizmin ve sosyalist sistemin insanlık tarihi açısından yarattığı değerlerin, kazandırdığı birikimlerin üstünün örtülmesi ve emperyalist kapitalist sisteme bir alternatif olarak görülmesinin engellenmesidir.

Bunun için yukarıda değindiğimiz yasa tasarıları hazırlanması gibi çalışmalar yapılırken öte yandan, en çok da tarihin çarpıtılması, gerçeklerin karartılması amaçlanmaktadır. Yaşananların;

insanlık tarihinin değerli ve onurlu sayfalarının üstü örtülmeye çalışılmaktadır. Emperyalist-kapitalist sistemin ve hakim sınıfların, bu bilinçli kampanyaları ve çabaları nedeniyle, insanlık ve dünya halkları açısından pek çok olumlu ve örnek alınası gereken ders ve deneyimler, tarihin tozlu sayfaları arasında kalmaktadır.

22 Haziran 1941'de Hitler faşizminin Sovyetler Birliği'ne saldırmasıyla başlayan ve bu saldırı üzerine Sovyetler Birliği halklarının ülkelerini, bağımsızlıklarını ve sosyalizmi korumak için silaha sarılmasını bugün bazı "ahmaklar" mahkum etmeye çalışsa da, tarih tüm gerçekliğiyle ve yakıcılığıyla orta yerde durmaktadır.

Faşizmin sosyalizmin ilk yurduna saldırdığında, her yerde **26 Haziran 1941**'de yazılmış ve bestelenmiş **Aleksandır Aleksandrov**'un şu savaştı türküsü çalınıyordu: *Kalk ülke kocaman / Kalk ölüm savaşı için... / ... Geliyor halk savaşı / Geliyor kutsal savaşı...*

Bu ünlü türkü, Sovyetler Birliği'nden bütün ulus ve ulusal azınlıkların "**Her Şey Cephe İçin! Her Şey Zafer İçin!**" diyerek tek vücut halinde ayağa kalkışının, Alman faşizmine karşı, bağımsızlık ve özgürlüklerini, sosyalist anayurtlarını savunma mücadelesinin başlayışının bir ifadesi olarak ortaya çıktı. Ve bu Büyük Anayurt Savaşı'nda, her ulus ve milliyetlerden halklar yer aldı.

İşte bunlardan biri de, sosyalizmin savunmasında yer alan, bu uğurda can veren, sa-

kat kalan, açlık ve yoksulluk çeken Kürt halkının değerli evlatlarıdır. Ortadoğu ve Kafkas coğrafyasının bu mazlum halkının, yüzyıllardır her türden gerici sınıfların, emperyalistlerin ve işbirlikçi uşaklarının tahakkümü altında verdikleri onurlu mücadelede, sosyalizmin savunması için gösterdikleri kahramanlıklar ve fedakarlıklar ayrı bir öneme sahiptir.

Bugün, Kürt ulusunun, bu mazlum halkın, Ortadoğu ve Kafkaslar bölgesinde ulusal mücadelesi tüm yakıcılığıyla devam etmektedir. Kürdistan olarak bilinen ve dört parçaya ayrılan topraklar üzerinde çeşitli düzey ve çaplarda ulusal mücadele sürdürülmektedir.

Yayınladığımız bu belgelerde ise; Kürtlerin bir ulus olarak yer aldıkları Sovyetler Birliği "ailesi içinde", sosyalizme ve sosyalist anavatan savunmasına katkıları ve kahramanlıkları anlatılmaktadır.

Bu belgeler bu açıdan önemlidir. Çünkü ulusal mücadeleye veren Kürt halkının evlatları, yukarıda anlatmaya çalıştığımız nedenlerden ötürü, kendi tarihlerine ve en çok da sosyalizm için verilen mücadeleye tarihine ve bu uğurda Kürtlerin fedakarlıklarına, kahramanlıklarına yeterli derecede vakıf değiller.

Kimileri Kürtlerin bir azınlık ulus olarak Sovyetler Birliği ailesi içinde sosyalizm savunmasına, emperyalizme ve faşizme karşı savaşmasını küçümseyebilir, ya da "**o kadar da büyütülecek bir durum değil**" diyebilir. Biz Partizan olarak bu görüşlere katılmıyoruz. Üstelik gelinen aşamada, günümüzde Kürt

ulusal mücadelesinin üzerinde oynanan oyunlara, Kürtlerin halklı ve meşru talebi olan Kendi Kaderini Tayin Hakkı gibi bir konuda emperyalistlerle ve hakim sınıflarla ilişkilerine bakarak bunu söylüyoruz. Ve diyoruz ki Kürt halkı aynı zamanda sosyalizmin anayurdunun savunmasında da kahramanlıklar, fedakarlıklar gösterdi. Kürt halkının faşizme duyduğu kinin ve özgürlüğü için mücadelesinin anlamlı örneklerini yansıtan bu eser, aynı zamanda bugün Kürt halkının yürümesi gereken yol ve izlemesi gereken çizgi hakkında da fikir vermektedir.

Sovyetler Birliği içinde çeşitli Cumhuriyetlerde azınlık bir ulus olarak yer alan Kürtler, sosyalizmin savunmasında, tek bir vücut olarak faşizme ve köleliğe karşı mücadelede yer almış, bağımsızlığın ve özgürlüğün korunmasında, sosyalizm davasının sürdürülmesinde katkıları da bulunmuşlardır.

Bu durum; bugün Kürt halkının onurlu mücadelesini şu veya bu gerekçeyle, emperyalistler ve hakim sınıfların çözüm insafına terk eden, sırtını bu güçlere dayayan ve bu nedenle de Kürt halkının özgürlük ve bağımsızlık istem ve taleplerini karartanların varlığı nedeniyle daha da önem kazanmaktadır.

Kürt halkının özgürlük ve bağımsızlık davasında, bir başka seçeneği daha vardır. O da, Kürt halkının özgürlük, bağımsızlık için yürüttüğü savaşta, her türlü gericiliğin, emperyalist ilişkilerin ve faşizmin yıkılmasında "**Siya-bendov**"ların yoludur.

Sosyalizm için Büyük Anayurt Savaşı'nda yer alan ve "Sovyetler Birliği Kahramanlık" unvanı verilen Kürt Savaşçı **Yarbay Siyabendov**, bugün Kürt halkına ve gençliğine sosyalizm için mücadelede örnek teşkil etmektedir.

Kürt halkının özgürlük ve bağımsızlık uğruna sosyalizm için mücadelesinde yer alanlar bu çalışmada ayrıntılarıyla ifade edilmektedir. Ve yine bu çalışmada çok kısa bir biçimde de olsa Kürt halkının "İkinci Dünya Savaşı Ulusal Kurtuluş Hareketi"ne değinilmektedir. Kuşkusuz ki bu yeterli değildir. Ancak bu değerlendirmeyi yaparken bu çalışmanın 70'li yıllarda yapıldığını gözden kaçırmamak gerekir. O yıllardan bu güne gerek dünya üzerinde ve gerekse de Kürt halkının mücadelesinde pek çok gelişme yaşandı.

Ancak bu gelişmelere rağmen bir gerçek kendini her zaman korudu. Ortadoğu'nun mazlum halklarından olan Kürt halkı bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini çeşitli biçimlerde günümüze kadar

ÖNSÖZ

Kapitalist kuşatmaya ve dış saldırılardan kaynaklanan sürekli tehlikeye rağmen, ülkemiz emekçileri, büyük zorlukları aşarak dünyada ilk sosyalist toplumu kurarak, ülkelerini ileri güce sahip bir devlet durumuna getirmeyi başardılar.

SSCB'de sosyalizmin zaferi, Komünist Parti'nin yönetimi altında Sovyet halkının verdiği kahramanca mücadele-

sürdü. Bugün özellikle Irak Kürdistanı'nda özerk bir biçimde de olsa devletleşme yolunda önemli adımlar atıldı. Atılan bu adımların ne kadar başarılı olacağı, Kürt halkının bağımsız ve demokratik bir ülkeye kavuşması emperyalizmle girilen ilişkiler değerlendirildiğinde soru işareti olarak orta yerde durmaktadır. Biz bu konuda yayınladığımız bu çalışmada ifade edilen ve 1946'lı yıllarda, İran Kürdistanı'nda illegal olarak yayınlanan "Ravej" dergisinde yayınlanan şu satırları olduğu gibi vermek istiyoruz: "Biz Kürtler, hiçbir suçu olmadan, tutsak olarak, despotizm ve feodalizmin zulmü altında yaşarken, aynı şekilde bizim durumumuzda bulunan tüm halklara özgürlük ve mutluluk istiyoruz. Kürt sorunu hafif olmayan bir sorundur. Tüm düşmanlarımızın da bunun böyle olduğunu bilmemeleri mümkün müdür?"

Şimdi bütün dünya kamuoyu bizim sözlerimizin özünü kavrasın ve bizim Türk, Irak, İran kan akıticularına karşı verdiğimiz kurtuluş savaşımızı tanısin! Şimdiki durumda

nin bir sonucuydu. Kuşkusuz sosyalist toplumun en büyük kazanımlarından biri de SSCB'de ulusal sorunun çözülmüdür. Parti, ülkemizden bütün halkları tek kardeş aile birliği içinde kaynaştırmayı ve onları ortak hedeflere doğru yöneltmeyi başardı.

Sovyetler Birliği'nde, halkların karşılıklı yardımlaşmaları, tek yanlı yarar gözetmeksizin birbirlerine olan yardımları ve daha önemlisi, Rus halkı-

emperyalizmin ve faşizmin yardakçıları, kendi insanlık dışı haklarını güvence altına almak için tedirginlik ve telaş yaratmaya çalışıyorlar. Onlar kanlarımızı içerken ve başkalarını buna yöneltirken, bizleri, mücadelemizde aldatabileceklerini sanıyorlar. Fakat bizler zulüm altında mahvolacak kadar güçsüz değiliz. Her Kürt özgürlük kazanılıncaya dek emperyalizme karşı savaşmaktan vazgeçmeyecektir."

Dergimizde yayınlamakta olduğumuz bu çalışmada; Kitabın orijinal metninde yer alan "Sosyalist Vatan Uğruna Çarpışmalarda Ön Sıralarda Çarpışan Kürt Askerleri" bölümünü, savaşa katılan Kürt askerlerinden bazılarının savaş süresince yaptıklarının ayrıntılı anlatımı ve yaşamlarını içerdiği ve bu bölümde ifade edilenlerin, kitabın diğer bölümlerinde genel hatlarıyla işlendiğini düşündüğümüz için yayınlamıyoruz. Bu bölümde yer alan isimlerin bir listesine, iki bölüm halinde yayınlayacağımız bu dizinin sonunda yer vereceğiz. **PARTİZAN**

nın kardeş halklara olan kardeşçe yardımı bütün Sovyet halklarına görülmemiş ölçüde ekonomik ve kültürel olanaklar sağladı.

Köy ekonomisinin endüstrileştirilmesi ve kolektivizasyonu, kültürel devrim ve Sovyet hükümetinin geniş maddi yardımları, Çarlık Rusya'sından arta kalan geri kalmış bölgelerin, ekonomik, kültürel ve her alanda tarihsel açıdan kısa sayılacak bir sürede olağanüstü

başarılar elde etmelerini sağladı.

Sovyet halklarının barışçıl yaşamı 22.6.1941'de Hitler Almanya'sının SSCB'ye karşı alçakça saldırısıyla kesintiye uğradı. Komünist Parti'nin çevresinde kaynaşmış ülkemiz emekçileri tüm halkın "Yurt Savaşı"nı yükselttiler. Bu Anayurt Savaşı'na Sovyetler Birliği'nden 100'den fazla ulus ve milliyet katıldı.

Okuyucuların ilgisine sunulmuş olan bu eserde Sovyetler **Birliği Kürtleri'nin Büyük Anayurt Savaşı'ndaki rolleri, cepheye yardım gönderen Kürt köylülerinin yaşamı sergilenmektedir.**

Sayısal olarak çok olmasalar da Kürt savaşçıları faşist Alman ordularına karşı çatışmalarda, Moskova, Leningrad, Stalingrad savunmalarında, Kafkasya ve Kırım'ın kurtuluşlarında, Ukrayna, Beyaz Rusya ve Baltık boyu gibi birçok cephede yer aldılar.

Çok sayıda Kürt; **Belgrad, Varşova, Budapeşte ve Viyana**'nın kurtuluşunda, faşist Almanya ordularının Doğu Prusya'da yenilgiye uğratılmasında zafer için çarpışmaların hızlandırılması ve Berlin'de yürütülen kahramanca çarpışmalarda yer aldı.

Kürt askerler, emperyalist Japonya'nın militarist ordusuna karşı savaşan askeri birliklerde de bulundular. Onlar Ukrayna, Çekoslovakya ve Fransa'da "**Halkın İntikamcıları**" saflarında çatıştılar.

Bu araştırmada, ayrıca Sovyet halkının kahramanca mücadelesinin, Sovyet sınırları dışındaki Kürt halkının

kurtuluş mücadelesi üzerinde bırakmış olduğu etkiler de yansıtılmaya çalışılmaktadır.

Bilgi toplama sürecinde yazar, Bölge Askeri Komiserliği'nin konuya ilişkin kaynaklarını incelemiş, SSCB Savunma Bakanlığı Genel Yönetimi'ne bağlı Kadrolar için Ödül Bölümü, SSCB Savunma Bakanlığı arşivi ve SSCB Askeri-Deniz Merkez arşivinden yararlanmıştı.

Büyük Anayurt Savaşı döneminde, Kürt köylerinde kimi gelişmeler ve Kürt köylülerinin cepheye gönderdikleri yardımlarını öğrenmek için ise SBKP MK'ye bağlı Marksizm-Leninizm Enstitüsü, Ermenistan ve Azerbaycan Bölümleri arşivlerinin ve ayrıca 1941-45 yılları arasındaki Cumhuriyetin bölge yayınlarından büyük ölçüde yararlanmıştı.

BÜYÜK ANAYURT SAVAŞINDA KÜRT ASKERLERİN KAHRAMANLIKLARI 1941-45

"Büyük Anayurt Savaşı yıllarında; sayesinde, tarihte ilk kez, ulusal özgürlük ve mutluluğa eriştikleri ülkeleri yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalınca, Kürtler de diğer kardeş halklar gibi ateşli Sovyet yurtseverleri olarak kendilerini gösterdiler.

Cephede birlikte savaşma şansı elde edebildiğim Kürtler, bütün Sovyet savaşçıları gibi kendi askeri görevlerini namusluca, onurla yerine getirdiler. "

Sovyetleri Birliği Mareşali İ. H. Bagramyan (1)

Faşist Alman birlikleri,

saldırmazlık anlaşmasını çiyeyerek, savaş ilanında bulunmadan Sovyet topraklarına girdiler. Ülkemize karşı dişlerine kadar silahlı 5 milyonluk faşist Alman ve ittifakçıları ordusu saldırıya geçmişti.

Faşist Alman yöneticiler, bir yıldırım savaşla Avrupa ülkelerinde kazanmış oldukları kolay zaferler benzeri yeni bir zafer kazanacaklarına

inanıyorlardı. Hitler Almanya'sının SSCB'ye karşı savaşı, iki devlet arasında varolan sıradan bir savaş değildi.

Daha Sovyetler Birliği'ne saldırmadan çok önce Hitlerler, komünizmi yok etme niyetlerini açıkça ilan etmişlerdi. Hitler komutanlığının planında 10 milyonlarca Sovyet insanının, şehirlerinin ve ülkemizden halklarının ulusal kültürünün yok edilmesi vs. yer almaktaydı. Onlar; Sovyetler Birliği'ni parçalamayı ve ondan Ukrayna, Beyaz Rusya, Baltık boyu, Kafkasya ve diğer bölgeleri ayırarak Sovyet insanlarını Alman kapitalistleri ve baronlarının kölesi durumuna getirmeyi amaçlıyorlardı. Alman olmayan doğu bölgelerindeki nüfus için, Alman komutanlığının bir belgesinde şöyle denilmektedir:

“Onlar için yüksek okullar gereksizdir. Sadece 4. sınıfa kadar okunulan halk okullarının olması onlar için yeterlidir. Bu okullardaki öğrenimin amacı, yalnızca 500'e kadar toplamayı öğrenmek, imza atmaya bilmek olmalıdır. Öğretim basit, elementer bir öğretim olacaktır.”(2)

Faşist yöneticiler emellerine ulaşmak için, Sovyetler Birliği halkları arasında ayrılıkçı görüşler geliştirmeye çalışıyorlardı. Sovyet askeri birlikleri tarafından ele geçirilen Göring'in “Yeşil Dosya”sında faşist elebaşların bu yöndeki amaçlarını deşifre eden önemli belgeler bulunmaktaydı. “İşgal Birlik

ve Bölüklerine Direktifler” arasında: “Baltık boyu ülkelerinde Letonyalılar, Litvanyalılar, Estonyalı ve Ruslar arasındaki... Estonyalı ve Büyük Ruslar arasındaki muhtemel ... Kafkasya'da Tuzemler'le Gürcüler, Ermeniler, Tatarlar ile Ruslar vs. arasındaki çelişkilerin Almanya'nın çıkarları doğrultusunda kullanılması...” (3) emri de bulunmaktaydı.

Düşmanın bütün hesaplarına rağmen, Komünist Parti'nin çağrıları üzerine bir bütün olarak Sovyet halkı Anayurt Savaşı'na katıldı. Savaş döneminde halklar arasındaki bölünmez dayanışma daha da sağlamlaştı. Bütün halkların kaderlerinin Sovyet yurdunun kaderiyle ayrılmaz bir şekilde bağlı olduğunun açık bilincine var-

Düşmanın bütün hesaplarına rağmen, Komünist Parti'nin çağrıları üzerine bir bütün olarak Sovyet halkı Anayurt Savaşı'na katıldı. Savaş döneminde halklar arasındaki bölünmez dayanışma daha da sağlamlaştı.

dılar. İşte bunun için cephe- de Rus halkıyla birlikte Sovyetler Birliği'nin tüm halkları büyük-küçük, kadın-erkek savaşa katıldılar. Onlar savaşın ilk aşamasında Kızıl Ordu'nun geri çekildiği ve yenilgilere uğradığı zamanda olduğu gibi, geçici olarak işgal edilen toprakların ve faşizmin boyunduruğu altına düşmüş Avrupa halklarının kurtarılması aşamasındaki en ağır, çetin koşullara karşı

yiğitçe direndiler. “Savaş, Sovyetler Birliği'nin, halkların biricik dost ailesi olduğunu gösterdi. Bütün halklardan Kızıl Ordu'ya yazılan savaşçılar, yurtlarını özveriyle savunuyor, yiğitçe çarpışıyor, yüksek cesaret ve kahramanlık örnekleri gösteriyorlardı. İşte bizim düşmanlarımızın önce hiç düşünmedikleri durum da bizim bu anlayışımızdı.”(4) M. İ. Kalinin, kaynaşmış bir ailenin savaşım gücünü işte böyle açıklıyordu. Savaşın haklı, adil, kurtuluşçu niteliği üzerine varolan derin bilinç, Sovyet insanlarında yiğitlik, özveri ve emek kahramanlığını doğuruyordu.

Faşist Alman yayımcılarıyla silahlı savaşın ağır ve tehlikeli bir dönemde, Komünist Parti ve Sovyet hükümeti, düşmanın temizlenmesi için Leninci tavrılardan hareketle seferberlik programını hazırladı. Programda durum özellikle belirtilmekteydi: “...Bir kez iş, savaş durumuna gelmiş bulunmaktadır, o halde en küçük tereddüt bile

kabul edilmez.”(5) SSCB, Sovyet Halk Komiserliği (SOVNARKOMA) ve KP(B) MK'sının, 29 Haziran 1941 tarihli parti ve cephe bölgelerindeki Sovyet organizasyonlarına göndermiş oldukları direktifleri, ülkede savaş durumu temelinde tüm yaşamın yeniden düzenlenişinin somut programını içermektedirler.

Hitlerci saldırganların plan ve amaçlarını açığa çı-

karırken, parti ve hükümet, ülkeyi saran koca tehlikeye dikkatleri çekiyorlardı. Direktifte şöyle belirtilmekteydi: “... **Faşist Almanya’yla savaşta, Sovyet devletinin ölüm/kalım, -Sovyetler Birliği halklarının özgür kalma veya köleliğe düşme- sonunu kararlaştırılıyor!**” (6)

Sovyet halkının seferber olmuş maddi ve manevi bütün güçleriyle donanmış olan parti, bütün gücünü düşmanın yenilmesi görevinde kullandı.

Kafkaslar ötesi cumhuriyetleri parti örgütleri; cepheye her türlü yardımı sağlamaktaydılar. Onlar oldukça kapsamlı bir örgütsel ve politik çalışma yaygınlaştırdılar. Savaşın ilk günlerinde Ermenistan SSC’inde yığinsal mitingler düzenlediler. Bu mitinglerde işçiler, kolhozcular, aydınlar kendi güçleri ve yaşamlarını Sovyet anayurdunun özgürlüğü için savaşımından esirgemeyeceklerine dair and içiyorlardı. Ermenistan’dan emekçiler faşist Alman işgalcilerine karşı olan mücadelede aktifçe yer aldılar. Ermenistan KP ve Ermenistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu yönetimi altında **Ermenistan Ulusal Ateşçi Tümenleri** oluşturuldu.

Ermenistan Ateşçi Tümenleri, yapı olarak enternasyonalist bir durumdaydılar. Onların saflarında aynı şekilde değişik halklardan askerler savaşıyordu. Bunlar arasında Kürt askerler de bulunmaktaydı. 1943 Mayıs’ına doğru 409 ateşçi tümeni saflarında Ermeni, Rus, Ukraynalı, Beyaz Rus, Tacik, Çu-

vaş, Tatar, Kürt ve diğer halklardan evlatlar savaşıyorlardı.(7) Bu tümenler Alman işgalcilerinin Ukrayna topraklarından kovulması sırasında aktifçe yer aldılar. Daha sonra 3. Ukrayna Cephesi askerleriyle birlikte Bükreş, Sofya, Budapeşte, Belgrad, Viyana’nın kurtuluşlarında yer aldılar.

Bu çarpışmada; General Binbaşı **N. Safaryan** komutanlığı altındaki üç kez ödül kazanan 89. Tümen Ateşçi Tümeni şanlı savaşkan bir yol kat etti. Bu tümen, Kuzey Kafkasya ve Kırım’ın kurtuluşunda, Polonya topraklarında düşmanın ezilmesi çarpışmalarında aktifçe yer aldı. Bu tümen aynı zamanda Berlin hücumunda tek ulusal (Ermenistan ç.n.) tümeniydi. Bu yönde oldukça büyük uğraşta, Azerbaycan SSC’inde askeri bölük ve birliklerin oluşturulmasında gerçekleştirildi. Bu Cumhuriyet’te de çok sayıda ateşçi tümenler, ateşçi tugay ve diğer askeri güçler oluşturulmuştur.(8)

Azerbaycan SSC’inden Kürt emekçiler, Cumhuriyet’ten diğer emekçiler gibi, düzenlenen çok sayıda mitingde bütün Sovyet halklarının, yurdun savunulması için hazır olduklarını belirttiler.

Kervansaray, Alagez bölgeleri Kürt köylerinden kolhozcular mitingde aldıkları kararda şunu belirtmektedirler; “...Faşist saldırganlar Avrupa’dan bir dizi ülke halklarını köle durumuna getirmiş bulunmaktadır. Şimdi de kanlı ellerini bizim ülkemize doğru uzatmışlardır. Onlar ülkemizde burjuva-pomeşçik düzenini yeniden geri

getirmeyi, bizleri köleleştirmeyi denemektedirler. Bizler Şanlı Kızıl Ordu’muzla birlikte kanımızın son damlasına kadar, bizlere özgürlük ve mutluluk veren yurdumuzu savunacağız. Faşizmin ezilmesi için, bizler, Lenin’in partisi etrafında daha sıkça kaynaşacağız!...”(9)

Mitinglerde yetişkinler bütünüyle silah taşıyor, Halk Gönüllüleri’nin saflarına yazılıyorlardı.

Azerbaycan SSC’nde Kürt köylerinde yığinsal mitingler yapılıyordu. Laçın bölgesi, Minkend köyü kolhozundan kolhozcular aldıkları kararda, Alman faşist saldırganlarını lanetliyor ve Sovyet anayurdunun özgürlük ve onurunu savunma savaşında Kızıl Ordu’ya bütün güçleriyle yardım edeceklerini vurguluyorlardı. Mitingde kolhozcular cepheye giden kardeşlerinin yerine iki kez üç kez daha fazla çalışmaya hazır olduklarını belirtiyorlardı.

Laçın bölgesi, Ahmedk köyündeki mitingde, hayvan yetiştiriciliği sulama işleriyle uğraşan komsomolcular, yurdu savunan savaşçıların saflarında gecikmeden, bir an önce yerlerini almanın coşku- lu isteğini taşıyorlardı. (10)

Savaşın başlamasıyla birlikte erkeklerin çoğunluğu cepheye gitti. Cepheye, ayrıca, varolan gereksinimden dolayı traktör ve atlar gönderilmekteydi. Bu nedenle kaçınılmaz olarak oluşan olumsuz koşullara rağmen, cephe gerisinde üretim faaliyeti başarıyla yürütülüyordu. Kadınlar, genç delikanlılar, yaşlılar özveriyle çalışıyorlardı.

Bu sayede, 1941 yılında kışın hayvanlar için yeterli ölçüde yem hazırlanmış, ürün (mahsül) gecikmeden toplanmış, köy ekonomisinin diğer bütün işleri başarıyla yapılmıştı. Ermenistan SSC'nden emekçiler toplamış oldukları paralarını Savunma Fonu'na bağışladılar. Cephedekiler için sıcak tutacak giyim eşyaları gönderdiler.

Faşist Alman orduları Sovyetler Birliği içlerine doğru girdiklerinde, Türkiye'nin gerici çevreleri, Sovyetler Birliği'ne saldıracak uygun anı beklemekteydiler. 1923 yılında imzalanmış bulunan Dostluk ve Tarafsızlık için Sovyet-Türk Anlaşması'nı çiğneyerek, Türk hükümeti, Almanya'yla bir dostluk anlaşması ve bununla birlikte Almanya'nın peynire olan gereksinimini karşılamak için de ayrı bir anlaşma imzaladı.

Faşist Almanya'yla anlaşmış bulunan Türkiye, SSCB sınırına büyük askeri yığınak yapıyordu. Türkiye'nin gerici basını anti-Sovyetik propagandayı geliştirdi. Kafkaslar ötesi ve Doğu Kırım'ın geri teslim alınması çağrılarında bulunuyordu.

Bu durumda Sovyetler Birliği hükümeti, Kafkaslar ötesi cephe birliklerini sürekli savaş durumunda tutmak zorundaydı. Bütün nüfusun aktif katılımıyla oldukça büyük ölçüde savunma çalışmaları yürütülmekteydi. SBKP MK, 24 Haziran 1941 tarihli kararıyla cephe yakınında ve tehdit altında bulunan bölgelerde yok edici taburlar oluşturdu. Buna bağlı olarak Ermenistan KP(B) MK 29 Ha-

ziran 41 tarihinde Ermenistan SSC'nde taarruzcu, paraşütçü ve düşman ajanlarına karşı yok edici taburların oluşturulmasını kararlaştırdı. Bu türden taburlar Cumhuriyet'in şehir ve bölgelerinde oluşturulmuştu. Örneğin, Alagez bölgesinde oluşturulan yok edici taburda, parti, komsomol ve sendikalardan işçiler, kolhozcular ve memurlar yer almaktaydı. Taburda en aktif çalışmaları Ermenistan KP(B), Alagez Bölge Komitesi Büro üyeleri - B.Ç. Rızgoev, M.A.J. Vıstoyan, H.Ç. Muradov, M.A. Kelaşyan ve diğerleri gerçekleştirdiler.(11)

Moskova ve Leningrad örneklerinden yararlanılarak, Cumhuriyet'te "**Halk Gönüllüleri**" bölükleri oluşturuldu. Nüfusun tümü savunma donanmasının yaratılmasında aktifçe yer aldı. 1941'in yaz ve sonbahar mevsimlerinde Parti'nin Bölge Komitesi ve Bölge Kurulu Yürütme Komitesinin inisiyatifleriyle savunma çalışmalarına her gün 10.000 insan katılmaktaydı. Sadece Alagez bölgesinden bu çalışmalara 1000 kişi katılıyordu, ki bunların da önemli bir kesimi Kürtlerdi. (12)

Parti ve hükümet yurt savunucularının saflarını hazırlıklı taze güçlerle doldurulmasının sürekliliğini sağlamak için tedbirler alıyordu. 1 Ekim 1941 tarihli, Devlet Savunma Komitesi kararına uygun olarak SSCB vatandaşları için gerekli olan askeri eğitim gerçekleştirilmekteydi.(13) Askeri hazırlıkların bütününe, çağrı bekleyen, çağrılı durumda bulunan kimseler tabi tutulmaktaydı.

Genel askeri eğitim çalışmaları çoğunluğunun Kürtlerden oluştuğu Alegez, Talin, Oktemberyan ve diğer bölgelerde başarıyla yerine getirilmekteydi. Askeri hazırlık döneminden geçen gençlik, durmaksızın Kızıl Ordu'nun safalarını dolduruyordu.

Bölge Parti örgüt yöneticileri, **Ruben Abramyan** (Eçmiadzin), **Nado Mahmudov** (Oktemberyan) Ermenistan KP MK'den ve Cumhuriyet hükümetinden işçiler, 408. Ermenistan Ateşçi Tümeni asker ve komutanları önünde sık sık konuşmalar yapmakta, Sovyet insanlarının cephe gerisindeki özverili emeğinden, uğraşından söz etmekte, özel görevlilere tümenlerin, bölük ve birliklerin savaşkanlığını sağlamlaştırmaları için çağrıda bulunmaktaydılar. (14)

Askerlerimizin kahramanca zaferlerinin temelinde derin Sovyet yurtseverliği duygusu yatmaktaydı.

Komünist Parti, Leninci komsomol, Sovyet yurtseverliği ruhunda eğitilmiş, yüksek ahlaki nitelikli yeni insanı yarattı. Brest kalesinin destanlar yaratan savunucularının büyük zaferleri, ön hat sınır karakolları özel görevlilerinin, Hanko'nun kahramanlıklarının, 28 Panfilovsal kahramanlarının, **Nikolay Gastelloy**, **Zoya Kosmademyasko**, **Viktor Talalihin**, **Aleksandır Çekalin** ve daha birçoklarının kahramanlıklarının temelinde olan sosyalist yurda karşı olan sınırsız sevgilerini, aralarındaki birliği, SSCB halkları arasındaki kardeşliği daha da pekiştirdi. Komünist Parti'nin çevresinde kenetle-

nen işçiler, köylüler, aydınlar, ülkemizden bütün halklar, Alman işgalcilerinin karşısına tek vücut olarak dikildiler.

Çok sayıda Kürt asker, Sovyet ordusunda, düşmanla olan ilk çarpışmalarda yer aldılar. Örneğin, Türkmenistan SSC Aşkabat bölgesi, Bağır Avulası'ndan (Üniversite, yüksek bilim kuruluşu salonu) B.B Annamamedov; 9 Temmuz 1941'de faşist Alman işgalcilerine karşı Piryamin çarpışmalarında yer almış, 13 Ağustos 1941'de Ukrayna SSC J.Poltav bölgesinde Bebru'ye doğru bir yerde yapılan çarpışmalarda ağır şekilde yaralanmıştır. Faşist Alman saldırganlarına karşı göstermiş olduğu yiğitçe cesareten dolayı B.B. Annamamedov, "**Anayurt savaşı 2. Derece Nişanı**"yla ödüllendirilmiştir.

21 Temmuz 1941'de Smolen bölgesindeki çarpışmalarda, şimdi tanınmış bir Kürt şairi olan H. M. Muradov yaralanmıştı. Büyük Anayurt Savaşı'nın ilk günlerinde yurdun savunucuları safında yerini alan **Cahvo Ömeroviç Memoyon** (Ermenistan SSC, Aparan bölgesi Kürt köyü olan Pambitan) 10 Ağustos 1941'de Smolen bölgesi, Uşakovo köyü yakınlarındaki çarpışmada ağır şekilde yaralanıyordu.

1941 Ekiminin sonlarında düşman büyük bir güçle cephe gerisine sızmaya çalışmaktaydı. Düşman bu hareketle, güney yönünden Moskova'ya doğru ilerlemeyi amaçlamaktaydı. Cephe gerisini savunan askeri birlikler içinde 217. Ateşçi Tümeni de bulunuyordu. Bu tümende de

Kürt halkının yiğit evladı Binbaşı S. A. Siyabendov hizmet etmekteydi.

Sadece 29 Ekim 1941'den 8 Aralık 1941'e kadar geçen kısa sürede tümenin bölük ve birlikleri 80 düşman tankına isabet aldırılmış, bunları işlemez duruma getirmişlerdi. Çarpışmaların kritik dönemlerinde S. A. Siyabendov devamlı en önde bulunarak savaşçıların düşmana karşı düzenli ve korkusuzca saldırılarını sağlıyordu. 1941 Ekiminde göstermiş olduğu yiğitlikten dolayı Siyabendov 22 Ocak 1942'de "ilk savaşçı" ödülüne layık görüldü. Daha sonraları Siyabendov, birçok ödülle ödüllendirilmiştir.(15)

Moskova savunmasında aktif yer alan tıp görevlilerinden Binbaşı S.K. Cafarov - Türkmenistan SSC Aşkabad bölgesi, Firyuza köyünden donmasına ve sakat kalmasına rağmen kendisine verilen görevleri onurla yerine getiriyor. Bu durumuyla Cafarov, "**Boşaltılmış Yerler Hastahane Şefi**" olarak ve daha

sonra Moskova'nın boşaltılmış yerlerinde baş daire şefi olarak görev yapıyor. Aynı şekilde Moskova savunmasında Kıdemli Çavuş U. A. Azmanov da vardı. Azmanov çatışmalarda ağır şekilde yaralanıyor. R. A. Devreşyan - Ermenistan SSC Edmiadzinski bölgesi, Kulibeklu köyünden- 1941 Ekiminde Batı Cephesi bünyesinde Moskova'yı savunan 210. Ateşçi Alayı içinde yer alıyor. Tanınmış nişancı Kıdemli Çavuş A. S. Şaveşyan, faşist Alman gruplarını bozguna uğratan ve 28-29 Kasım 1941 gecesi Donu Rostov şehrini kurtaran askeri birliklerin saflarında bulunmaktaydı. Tagan'a doğru ilerleyiş çatışmalarında Şaveşyan ilk defa yaralandı, iyileştikten sonra Şaveşyan, Voronej'in kurtuluşuna katıldı. İkinci kez burada yaralandı. Sivastopol savunması sırasında sürdürülen çarpışmalarda Doktor Darab Cabaroviç Sultanov -Azerbaycan SSC Zangelon bölgesi, Ayın köyünden- özellikle

büyük yiğitlik örnekleri gösteriyor.

Kıdemli Çavuş F. S. Ahmedov -Azerbaycan SSC Kubatlin bölgesi, Heyranlu köyünden- 1942 Martında 927. Ateşçi Alayında on iki nişancı eğitmiş, bu nişancılar onun yönetimi altında on gün içinde 98 düşman asker ve subayını yok etmişlerdir. Ahmedov'un bizzat kendisi 17 düşman askerini yok etmiştir.

Onbaşı İ. A. Nevrozov - Azerbaycan SSC, Kubatlin bölgesi, Mollnburin köyünden- Büyük Anayurt Savaşı'nın başlamasıyla çarpışmalarda yer alıyor. Batı (1941), Kalinin (1942), Volhov (1942) ve Baltıkboyu cephelelerinde çarpışıyor. Nevrozov 1942 yılında nişancı olarak çok kısa bir süre içinde 30 düşman askeri ve subayını yok etmiştir.

Büyük Anayurt Savaşı'nın bütün aşamalarında yurdumuzdaki bütün halklar anayurdun kaderi için görülmemiş derecede endişe duyuyordular. 25 Ağustos 1942'den 9 Ekim 1943'e kadar 15 ay devam eden Kafkaslar için çarpışmalarda böylesi endişeler duyulmaktaydı. Faşist Alman Komutanlığı güneye doğru işgalini yaygınlaştırırken, bu harekate ekonomik, politik, askeri nitelikte büyük umutlar bağlamaktaydı. Düşman harekati Neftin'in ele geçirilmesi, Türkiye sınırına yaklaşılması, bundan sonra da Türkiye'nin kesin bir şekilde kazanılması sağlanarak, Almanya'nın Karadeniz ve Hazar denizleri arasında egemenliğini gerçekleştirilmesi amacıyla yönelikti.

Sovyetler Birliği'nin güney kesimine çöreklenen bu büyük tehlike Kafkaslar-ötesi halkları daha da kaynaştırdı. 23 Ağustos 1942'de Kafkaslar-ötesi halklarından temsilciler Tiflis'te yapılan anti-faşist mitingde bir araya geldiler. Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan halklarına yaptıkları çağrıda, Kafkaslar-ötesi halklarla SSCB'den diğer bütün halklar arasındaki dayanışmayı daha da sağlamlaştıraraklarına, cephe ve cephe gerisindeki birliği geliştireceklerine, var güçleriyle özgürlük, onur, bağımsızlık ve öz kültürlerini savunacaklarına and içtiler. Anti-faşist mitingte katılanların bu çağrısı, cephede ve cephe gerisinde yüksek yurtseverlik atılımları teşvik etti.

Kafkasya halklarının evlatları, Rus ve diğer halkların evlatlarıyla birlikte, düşmanın saldırılarına karşı koyuyor ve daha sonra da düşmana karşı tek güç olarak birlikte saldırıya geçiyorlardı. Bu çarpışmalar içinde Kürt halkının evlatları da yer almaktaydı. Bu çarpışmalarda Kıdemli Çavuş Sivik Alieviç Siloyan'ın yaptıkları birer yüksek fedakarlık örnekleridir. 89. Ermenistan Ateşçi Tümeni savaşçıları saflarında, Siloyan, Kuzey Kafkasya'nın birçok şehrinin ve halkının kurtuluşlarına katıldı. Aynı şekilde, bu tümenin saflarında bulunan Çaço Temoeviç Koçayan -Talin bölgesi, Kalakut köyünden-, Kerem Keleşoviç Esadyan -Aparin bölgesi, Mirak köyünden- ödüllendirilenler arasındadırlar. Esadyan 400. Ateşçi Alayı, 7. Ateşçi Bölüğünde sonuna kadar ka-

lan savaşçısıdır. Sadece 1 Eylül 1943'den 4 Ekim 1943'e kadar geçen sürede 27 Alman asker ve subayını öldürmüştür.(16) 5 Aralık 1943 yılında Kerç şehri hücumu sırasında Kerç şehri hücumu sırasında ölümü göze alarak, savaş alanında ağır şekilde yaralı bulunan Agasi Haçaturyan'ı taşımıştır.

Çavuş Alimed İsmailoviç Kaloyan -Talin bölgesi Karaburun köyünden- 526. Ateşçi Alayın 8. Ateşçi Bölüğü kısmı komutanıdır. Sivastopol için çarpışmalarda onun mangası "Bolşevik" kolhoz bölgesinde Alman siperlerine karşı korkusuzca hücum ederek düşman mitralyözünü yok ediyor. Kaloyan tek başına 5 Alman askeri öldürüyor.(17) 89. Ermenistan-Taman Ateşçi Tümeni ulusal bileşiminden söz açıldığında, tümenin eski komutanı olan General-Binbaşı N. Safaryan şöyle demektedir: "Ermenistan-Taman Ateşçi Tümeni içinde Ermeni askerlerinin yanısıra Rus, Ukrayna, Beyaz Rusya, Azerbaycan, Kürt ve diğer SSCB kardeş halklarından askerler de çarpışmaktaydılar. Askeri görevlerin uygulanmasında Kürt askerleri yiğitlik ve kahramanlık örnekleri veriyor, yurtlarına karşı görevlerini özveriyle yerine getiriyorlardı."

Bekoev Usik Bekoeviç - 409. Ermenistan Ateşçi Tümeni, 689. Ateşçi Alayın, 1. Ateşçi Taburu Parti örgütleyicisi- iyi bir parti örgütleyicisi ve korkusuz bir politik işçi olarak dikkati çekti.

Bu tümenin saflarında 1943 Ocakına kadar aynı şekilde S.V. Cefarov da savaşçıydı. Başlangıçta Bombacı-

lar Bataryasında komutan, daha sonra da 964. Topçular Alayında parti büro sekreterliği görevlerini yaptı.

83. Yokedici Piyade Tuğayı, Tank Karşıtı Tümeni bataryasında astsubay görevinde Ahmed İbrahimoviç Şerov, Kuzey Kafkasların işgalcilerden tamamıyla kurtuluşunu sağlayan Novorociy-Tamen taarruz operasyonuna katılıyor.

Hitler'in Stalingrad'ın alınmasıyla Volga'ya doğru çıkışa büyük umutlar bağladığı bilinmektedir. Hitler bu şekilde ülkenin güneyini ele geçirirken Volga yoluyla Moskova'ya doğru çıkmayı hesaplıyordu. Volga kıyılarında büyük çarpışmalar yaygınlaştı. Bu çetin çarpışmalarda 330 bin düşman asker ve subayı yok edildi. Sovyet askeri birliklerinin Volga kıyılarında elde etmiş oldukları zaferin oldukça büyük askeri-politik önemi vardı. Stalingrad yakınlarında yaygınlaşan başarılar Sovyet askeri birliklerinin geniş cephe taarruzlarına geçmesini sağlıyordu. Böylece faşist Alman askerlerinin Sovyet topraklarından yığınsal olarak kovulması aşamasına girildi.

Bu zaferin sonucu olarak da Sovyetler Birliği'nin prestiji önemli ölçüde arttı; anti-faşist koalisyon daha da sağlamlaştı. Japonya ve Türkiye, SSCB'ye karşı Almanya'nın yanında savaşa girmekten caymak zorunda kaldılar. Bu zafer, Sovyet insanlarının faşist Alman işgalcilerinden topraklarını bir an önce temizlemekteki kararlılığını daha da artırdı. Bu zafer aynı şekilde Hitlerler tarafından

boyunduruk altına alınan halkların yakın bir kurtuluşa olan inançlarını sağlamlaştırdı ve işgalcilere karşı direniş becerisini artırdı.

Stalingrad'ın savunucuları saflarında Kürt askerleri de bulunmaktaydı. Bunlardan Teğmen C(K)asım Eteroviç Daloyan -30. Kızıl Yıldız Süvari Tümeni, 127. Süvari Alayı Takım Komutanı- Keleşyan Macit Alieviç, -Lenin ve Kızıl Yıldız ödüllü- 15. Muhafız (Hassa) Tümeni, 50. Muhafız Ateşçi Alayı askeri birlikleri safında savaşmış muhafız (Hassa) Üsteğmeni, 15 Ocak 1943'te Stalingrad çarpışmalarında ağır şekilde yaralanmıştır. Ayrıca Muhafız Teğmen Yusuf Alieviç Mahmudyan, Muhafız Kıdemli Çavuşu Cako Şaveşoviç Tumirov -5. Topçu Tümeni Başkomutan yedeğinin 276. Kızıl Yıldızlı Hafif Topçu Muhafızı, 1. Batarya Kıdemli Keşifçisi- ve sıra askeri Mihayil Cindieviç Aloyan da bu çarpışmalarda yer almaktadırlar.

Nişancı A.K.Esadov - Azerbaycan SSC, Kubatlin bölgesi, Mahruzlu köyünden- "Kahraman Şehir" in yakınlarında altı düşman askeri ve subayı öldürdü. Esadov bu çarpışmada başından ağır şekilde yararlanmıştı. Kürt askerleri Stalingrad çarpışmalarında daha birçok büyük yiğitlik örnekleri göstermişlerdir.

Şanlı Stalingrad savunmasında G.Ş. Şamilzade, M.M. Ahmedov gibi Kürt halkının tanınmış daha birçok evladı kahramanca yerini aldı.

Alman komutanlığının planlarının içinde Lening-

rad'ın özel bir yeri vardı. Moskova'dan sonra ülkenin en büyük sanayi, kültür ve bilim merkezi Leningrad'ın alınmasıyla, Hitlerler, Baltık üzerinde egemenliklerini kurmayı tasarlıyorlardı. Böylece Finlandiya askeri birlikleriyle birleşerek kuzeyden Moskova'yı vuracaklardı. Hitlerlerin Leningrad'a verdikleri büyük önem "Barbarosa" planından açıkça anlaşılabilir. Bu planda "Ancak Leningrad'ın düşmesiyle, en önemli savunma ve ilişkilerin, sanayinin merkezi olan Moskova'nın alınması mümkündür."(18) Leningrad'ın düşürülmesi planlarının gerçekleştirilmesi amacıyla yapılan saldırılara 7'si tanklı, 6'sı motorlu olmak üzere 42 Alman tümeni, sayısı 725 bine varan asker ve subay, 13 bin silah ve mitralyöz, 1500 tank ve 1200 uçak katılmaktaydı.(19)

Sovyet insanlarının, özel olarak da Leningradlıların yiğit ve özverili savaşmaları sayesinde faşist işgalciler kendi saldırgan planlarını gerçekleştirmeyi başaramadılar.

Abluka nedeniyle verilen çok sayıda kayıp ve uğranılan büyük zarara rağmen, sürekli hava bombardımanları ve topçu ateşleri altında Leningrad'ın fedakar koruyucuları, şehri savunmaktan başka düşmana büyük çapta insan ve malzeme kaybı verdirdiler.

Çarpışmaları ve faşist Alman askeri birliklerinin Leningrad yakınlarında yenilgiye uğratılmasının örgütleyicisi Komünist Parti'ydı. Tehlike altındaki Leningrad için, ünlü Ekim'in bu beşiği için bütün Sovyet halkı endişe

duymaktaydı.

Leningrad savunucuları saflarında birçok halktan insan bulunmaktaydı. Burada aynı şekilde Kürt halkının evlatları da çarpışmalara katıldılar. Tıp hizmetlerinden Binbaşı İ.Ş. Nadirov, Teğmen S.B. Cafarov, Üstteğmen T.M. Çetoev; Başçavuş R.M. Evdalyan, Makineli bölük mangası komutanı N.R. Kafarov, Azerbaycan SSC Laçin bölgesi dağ köyü Minke'den sıra askeri O.G. Abdullahev, A.K. Asedov...

1942-43 kışında Kızıl Ordu'dan yediği ağır darbeler sonucu, düşman, 1942 yılında elde etmiş olduğu avantajları kaybetti. Alman komutasının zorlamasına rağmen, 1943 yılında cephenin durumunu kendi lehine çevirmeyi başaramadı. Daha sonra Kızıl Ordu 1943 yazında, Kurks çarpışmalarında indirdiği yeni darbelerle düşmanın ağır yenilgilere uğramasına yol açtı. Stratejik inisiyatifi tamamıyla eline geçirmiş durumda bulunan Sovyet askerleri Dinyeper ataklarını kahramanca hızlandırarak 6 Eylül 1943'te Ukrayna'nın başkenti Kiev'i kurtardılar. 1943 yılının sonlarına doğru aynı şekilde düşman, Kafkaslar ve çevresinden de kovulmuştu. Böylece, 1943 yılında Sovyetler Birliği'nin faşist Alman işgalcileriyle giriştiği çarpışmalarda elde etmiş olduğu başarılar faşist Almanya'nın nihai yenilgisinin gerekli ön şartlarını hazırlamış oldu. Ardından düşmanın Kırım'dan kovulması atakları başladı.

22-26 Nisan 1944'te Sivastopol çarpışmalarında, da-

ha doğrusu kolhoz "Bolşevik" çarpışmalarında, Muhafız Çavuşu İ.M. Faracov otomatik silahıyla faşistlerin nişancısını yok etti. Sabun-Bora bölgesinde düşman savunmasını yararken, Faracov, düşman cephesi içine herkesten önce sokuluyor ve otomatik silahıyla 8 düşman askerini öldürüyordu. Faşist Alman otomatik silahlarının karşı saldırısında 8 Mayıs 1944'te Sivastopol bölgesi, 10 nolu solhoz alanında, Faracov, 13 düşman askerini öldürüyor.

Muhafız Çavuşu A.I. Abuşev, 26 Nisan 1944'te Sivastopol'a doğru ilerleyişte, Sabun-Bora uzunluğu bölgesinde düşmanın savunmasını ön hatlardan keşfetme eylemine katılırken, diğer savaşçılarla birlikte yiğitlik ve kahramanlığın en seçkin davranışlarından ötürü ayrıca A.K.J. Esadov -Azerbaycan SSC Kubatlin bölgesi Mahmurlu köyünden S.A. Hudoyan- Ermenistan SSC Kutay bölgesi, Sattan köyünden- sıra askerleri de ödüllendirildiler.

Cephe gerisi emekçileri özverili emekleriyle her yıl Kızıl Ordu'nun donanmasına silah, savaş araçları, erzak vs. sağlayarak Büyük Anayurt Savaşı'nın seyrinde köklü değişiklikler olması için katkıda bulunmaya çalışıyorlardı.

Bu soylu davaya Azerbaycan ve Ermenistan SSC emekçileri emek katkılarını gönüllü olarak verdiler. Daha savaşın ilk aylarından başlayarak ağır ve hafif sanayileri öncelikle savaş araçları üretmek için düzenlendi. Sosyalist köy ekonomisi, savaş döneminin zorluklarını bertaraf ederek, Kızıl Ordu'yu donat-

ma görevlerini, erzak sağlayarak başarıyla yerine getiriyordu.

SSCB Sovyet Halk Komiserliği (SOVNARKOM) ve Parti MK 12 Nisan 1942 tarihinde almış oldukları kararda kolhozların emek üretkenliklerini maksimuma çıkartmanın yollarını gösterdiler. Köy ekonomisinde ön sıradakiler için teşvik edici mahiyette ödüller verilmesi öngörülüyordu. İşçi sınıfının gösterdiği örnek üzerine köy ekonomisinden emekçiler de sosyalist yarışmayı yaygınlaştırarak iki-üç kat daha büyük bir enerjiyle çalışmaya başladılar. Bunun sonucu olarak, kolhoz, solhoz ve makine-traktör merkezlerinin emek üretkenliği büyük bir artış gösterdi.

Savaş yıllarında Ermenistan SSC'de kolhozların emek günlerinin üretkenliğinde kesin bir artış meydana geldi. Bu şekilde örneğin, 1940 yılında emek günlerinin sayısı 88 iken bu sayı 1941 yılında 157, 1942'de 162 ve 1943'de 168'e dek yükseldi. (20)

Köylü emekçilerin örgütlü çalışmalarının dayatmaları parti örgütlerinin yönetimi altında gerçekleşiyordu. Bu uğraşta Parti MK'nin 17 Kasım 1941 tarihindeki kararı üzerine örgütlenmiş bulunan MTS politik bölümleri büyük bir rol oynadılar.

Kürtlerin yaşadığı bölgeler -Alagez, Talin, Oktemberyan 4. vs- kolhozları da aynı şekilde büyük öneme sahip başarılar elde ettiler. Belirtildiği gibi 1941 yılında köy ekonomisinin içinde bulunduğu güçlülere rağmen, kolhozlar yüksek göstergeli ra-

kamlı çalışmalar başarmışlardı. 1942 yılında köy ekonomisinin ilkbahar hazırlığı döneminde bu çalışmalar başarıyla sürdü. Alagez MTS kollektifi, traktörlerin tamiri ve mal sayımı işlerini 1,5 ay daha erken bir zamanda bitirdi. Traktörlerin tamirleri sırasında çok kez traktörcüler atölye işçileriyle birlikte traktör ve demirbaş eşyalar için uygun olmayan parçaları hazırlıyorlardı. Bunun sonucu olarak 27 traktör tamir edilmiş, bunlardan 18'i donatımın sağlanması için gece çalışmalarına ayrılmıştı. (21)

Alagez bölgesi kolhozları, minimal olanaklar dahilinde 1942'nin köy ekonomisi ilkbahar işlerini 1941 yılına oranla 20 gün daha erken yerine getirdiler.(22) Bütün traktör ekipleri kendi üretim planlarını başarıyla gerçekleştirdiler. Komünist Arşakm ekibi % 152, traktörcüler arasında Tosun Mahmudyan % 110 ve 1000 kg yakıt ekonomisi yaparak planı uygulayanlardı. Ürünün toplanması başarıyla örgütlenerek uygulandı. Bu yıllarda köy ekonomisi işlerinin başarılarında kolhozculann özverili emeklerinin önemli bir rolü vardır. Hayvancılık işlerinde çalışan bütün kolhozlar ekim, biçim ve ürünün toplanmasında aktifçe bir çalışmada bulundular.

1943 yılında Alagez bölgesi kolhozları ve MTS'lerin başarıları oldukça büyüktü. Kolhozlar emekleri sonucunda iyi tarımsal ürün sağladılar. Aynı yıl dokuz bin merkez, bir önceki yıla oranla daha fazla hububat elde etti. (23)

Kolhozlar aynı şekilde planlarını % 111 oranında uyguladılar. 1944 yılında devlete karşı varolan tohum fonu için görevlerini tamamıyla yerine getirirlerken, emek günlerine göre çok miktarda hububat ve diğer ürünlerin üretimini sağladılar. Bölgede genel olarak hayvanların sayısı yükseldi. Sadece boynuzlu hayvan sayısı 1940 yılına oranla % 44 artış gösteriyordu. (24) Üretimde en iyi sonucu elde edenlerin adları Ermenistan KP(B) Alagez Bölge Komitesi ve Bölge Kurulu şeref tahtasında ilan edilmişti. Köy kolhozundan M. Camışli, Raşid Kaloşyan -Kolhoz Başkanı-, Latif Bıroyan -Genç çiftçi- Kondağsız köyünden, Şame Reşoyan -sağıcı-, Bıro Hasoyan -Kolhoz Başkanı-, Kervansaray Köyü kolhozundan Şemo Polatyan, Mirak köyü kolhozundan Sa'id Mirzoyan ve daha birçoklarının adları şeref tahtasında ilan edilenler arasındaydı.

Büyük örgütsel çalışma, Talin bölgesi parti örgütleri tarafından yürütüldü. 1942 yılında 1941'e oranla Kolhozlar ve MTS'ler köy ekonomisi planları kapsamına giren işleri üç gün daha erken bitirdiler. Planın dışında 400 hektar hububat bitkileri ektiler. Kolhozlar planı aşarak savunma hatlarında kalan arazilerden ötürü meydana gelen zarar için devlete 1000 puda hububat verdiler. 1941 yılına oranla 1942'de genel olarak hayvan sayısında büyük oranda artış oldu: Büyük baş; % 14, küçük baş; % 34. (25)

Köy emekçileri hastane yönetimine açıklamada bulundular. Hastaneyle Kolhoz

arasında yapılan anlaşmaya göre, sürekli bağ kurma ve yardımlaşma öngörülerek hastaneye 62 puda yağ, 500 puda'ya yakın et, 2500 puda patates ve 200 puda havuç veriliyordu. Cephedekiler için ise 7000 çift eldiven ve kısa yün çorap, 800 kazak ve başka sıcak tutucu giysiler gönderildi. Aynı kolhoz tarafından 1942 yılında savunma fonu için 600 bin ruble verildi. Köy emekçileri 1850 rubleye kadar çıkan eşya-para piyangosuna katıldılar. Ayrıca bölgede birkaç gün içinde "Ermenistan Kolhozu", tank kolu fonu için Bankaya 1300 ruble yatırmıştı. (26)

Oktemberyan bölgesinden emekçiler, fona yardım etmede oldukça büyük çalışma yaptılar. Bölge parti örgütü (Ermenistan KP(B) BK Sekreteri N.H. Mahmudov yoldaş), iç kaynakları seferber ederek Cumhuriyet içinde bölgeyi ilk sıralara çıkarttı. Köy ekonomisi emekçileri üründen başka, cepheye para toplama konusunda da büyük fedakarlıklar gösterdiler. Sadece 1943 yılında bölgeden 3 315 000 ruble, tank kolları, ve "Sovyet Ermenistan'ı" hava birlikleri için topladı. Ayrıca Stalingrad'ın onarılması için de yardımcı olundu.(27)

Azerbaycan SSC'de Kürtlerin de yaşamış olduğu bölgelerde emekçiler Büyük Anayurt Savaşı'nın ilk günlerinden başlayarak Kahraman Kızıl Ordu'nun önünde, onun erzağını temin etmek için üzerlerine düşen görevi büyük bir gayretle yerine getirdiler

Büyük zorluklara rağmen -erkeklerin çoğunluğunun

cepheye gitmiş, traktör ve oto-makinaların sayısı azatılmıştı- Laçın bölgesi kolhozları 1 yıl içinde hububat bitkileri için ekilebilir alanı 1300 hektara çıkardılar. 14 Ekim 1942'de bölgeden kolhozcular ülkenin savunma fonu için 3428 kg. et, 4039 kg. hububat ve 121340 ruble değerinde devlet borçları için tahvil ile 142784 elde mevcut para yatırdılar. Bunun dışında onlar devlete 15 kg. altın, 385 kg. gümüş teslim ettiler. Bir yıldan daha az bir süre içinde cephedekilere 1027 çift yün çorap, 743 çift eldiven, 2366 kg. yün ve daha başka çok miktarda sıcak tutucu eşya gönderdiler. (28)

Savaşın daha sonraki seyri için Anayurt Savaşı cephelelerinde Kürt halkının evlatları gerçek kahramanlık örnekleri gösterdiler. Göstermiş oldukları kahramanlıklardan dolayı onlar; SSCB'nin nişan ve madalyalarıyla ödüllendirildiler. Özellikle birçok nişan ve madalyanın sahibi, Sovyetler Birliği kahramanı Yarbay S.A. Siyabendov oldukça büyük bir üne sahiptir. 217. Ateş Tümeni, 755. Ateş Alayı komutan yardımcısı olarak, Siyabendov, uzun savaşçı bir yol kat etti. Savaşın ilk aylarından sonuna kadar, savaşkan hareketleriyle dikkati çekti. Doğu Prusya'da savaşın bitiminde aktifçe yer aldı. İşte S.A. Siyabendov'un cephe yaşamından bir kesit:

7 Eylül 1944'te Narev nehri batı kıyılarındaki çarpışmalarda Dizbendiz köyü bölgesinde (Polonya) düşman güçleri uzun süren yoğun saldırı hazırlığından sonra bizim birlikleri nehre sürme ama-

cıyla çok sayıda tank ve piyade topu eşliğinde bir dizi saldırı gerçekleştirdiler. Bizim açımızdan durum son derece kritikti. İşte bu kritik anlarda S.A. Siyabendov'un komutası altında 766. Ateş Alayı piyade topçusu ve tank alayı askeri birlikleri bulunuyordu. O oldukça hızlı, atik bir şekilde askeri birlikleri savaş düzenine sokuyor ve kararlı ataklarla düşmanın karşı saldırılarını geri püskürtüyordu. Bu çarpışmalarda 250 asker ve subay katledildi, 2 düşman tankı devrildi, S.A. Siyabendov yakın boğuşmada 15 Alman askerini öldürdü. (29)

Cephede Fedor Hatoevič Kaluyan da -Ermenistan SSC Arapan bölgesi Carcaris köyünden- çarpışıyor. Takım komutanı olarak Kaluyan birçok kez yiğitlik ve eşsiz kahramanlık örnekleri gösteriyor. 1944 yılına doğru üç kez yaralanıyor. 27 Haziran 1944'te Beyaz Rusya SSC Yiteb mıntıkası Polot bölgesi, Zamostie köyü civarında açtığı güçlü ateşle düşman, birliklerimizin ilerlemesini durdurmuş durumdaydı. Teğmen F.H. Kaluyan ilk olarak kendi takımıyla birlikte, düşmanın savunma dayanaklarına girdi. Bu kahramanca atak sayesinde ön hat askeri birliklerimiz hızlı bir hareketle önemli büyüklükte bir sınır hattını yönetme imkanlarını elde ettiler. Fedor Kaluyan kavga esnasında öldü. Onun göstermiş olduğu kahramanlık, ortak dava için canını veren Aleksandır Matrosov'un kahramanlığının canlı bir benzeridir. 21 Temmuz 1944'te Kaluyan ölü olarak "Anayurt Savaşı I. Derece nişanıyla

ödüllendirilmiştir."(30)

Leningrad'da, daha sonra da Baltıkboyu 3. cephelelerinde Ermenistan SSC Aparan bölgesi Kürt köyü Pamlo'dan Teğmen Sala Bakiroviç Cafarov savaşıyor. Cafarov Ateşçi Taburu örgütleyicisi olarak, askeri birlik savaşçılarının özverili birer yurtsever olarak eğitilmelerini sağlamıştır. Kendisi ön sıralarda çarpışırken, savaşçılara kahramanca atılmaların örneklerini gösteriyordu. 5 Ağustos 1944'te Pişeva köyü (Estonya SSC) için çarpışmalarda da Teğmen Cafarov aynı yiğitlik ve kahramanlık gösteriyor. Bölüğün komutanlık düzeyinde onun ilginç görüşleri doğrultusunda bölüğe yeni bir savaş düzeni verilerek alayı atağa geçiriyor. Bu çarpışmada Cafarov bizzat 8 Hitlerciyi öldürüyor. Askeri birliklerin ustaca yönetimi sonucu, amaçlanan görevler yerine getiriliyor. Almanlar Pişevo'dan geri çekiliyorlar. Cafarov çarpışmada yiğitçe savaşarak ölüyor. 29 Ağustos 1944'te ilk vurucu ordu emri üzerine 1249. Ateşçi Alayı Parti Örgütçüsü Teğmen S.B. Cafarov ölü olarak "Anayurt Savaşı 2. Derece Nişanı"yla ödüllendiriliyor. (31)

Çavuş Said Egitoviç Kasoyan- Ermenistan SSC Artık bölgesi Kervansaray köyünden- Yüksek Başkomutanlık yedeği, 578. Tank karşıtı-Yok edici Topçu Tugayı silah nişancısıdır. Çavuş S.A. Kasoyanın nişancısı olduğu dört askeri takım düşman tanklarıyla karşılıklı çatışmalarda defalarca galip geldi. 9 Ağustos 1944 yılında Lukşişki köyü bölgesinde düşman tank

ve piyadelerinin ilerleyişi sırasında, S.A. Kasoyan, "Kaplan" ağır tankını devirerek otomatik silahıyla 7 faşist askeri öldürdü.(32) Kasoyan'ın kendisi de bu çarpışmada silahlı elinde ölüyor. Teğmen S.A.Kasoyan'ın çarpışmalarındaki yiğitliği gereği gibi değerlendirildi. 33. Ordu Topçu Komutanlığının 22 Ağustos 1944 tarihli emri ile bu kahraman topçu ölü olarak "Anayurt Savaşı 2. Derece Nişanı"yla ödüllendiriliyor. (33)

12 Kasım 1943'te cephede savaşırken ölenler arasında Muhafız Teğmen M.K. Eloyan da -Ermenistan SSC Aparan bölgesi Çobanmaz köyünden- vardı.

Sovyet yurdunun bağımsızlık ve onuru uğruna süren çarpışmalarda Kürt halkının çok sayıda evladı canını verdi. İki-üç yakını kaybeden aile sayısı az değildir. Ermenistan SC Alagez (şimdi Aparan) bölgesi Kunboğaz köyünden Ahmet Samoyan'ın üç oğlu Devyati, Sıvık, Paşa cephede ölüyorlar.

Alagez köyünden, Kürt halk şairi-Türkücü (Aşık)

Eme Çeco'nun iki oğlu Said ve Şefki, Çobanmaz köyünden Şeroe Simo'nun iki oğlu Nigo ve Piristav, Gasoe Meğzo'nun iki oğlu İskan ve German, Ermenistan SSC Taun bölgesinden Çerkeze ve Kaymaze kardeşler, Baysız köyünden Miho ailesinden üç oğul Ordihan, Oskan ve Fatihan öldüler.

Azerbaycan SSC Kelibacar bölgesi Ağcakend köyünden Esad Hasanov'un üç oğlu Avaz, Ahmed, İsmail ve ayrıca Hanlar, Behtiyar ve Hamid Mamedov adlı kardeşler can verdiler.

Ermenistan SSC Astarak bölgesi Şamiran köyünden Hudoyan Çerkez Hudoeviç'in iki oğlu Kerem ve Elo, aynı köyden Teymurov Bıro Teymuroviç'in iki oğlu Zurba ve Kerem ve daha birçokları cephede öldüler.

30 Kasım 1942'de 416. Ateşçi Tümeninden Kurmay bataryası NAD Komutanı Üstteğmen B.H. Feracevdo - Azerbaycan SSC Zanılan bölgesi Kirahmuşkan köyünden- Kafkasya ötesinden savaşçılarla birlikte çarpışma-

ra katıldı.

Tümenin operasyonlarının geliştiği önemli bir anda Kafkasya ötesi cephesi Kuzey Grubu birlikleri komutanlığını yapan General; teğmen M. Maslennikov'dan düşman güçlerini durdurma, 135,2 yüksekliğine ulaşan ateş araçlarını elde etme görevini aldı. Bu görevi, B.H. Feracev onurla yerine getirdi. O Büyük Lepatiha köyü bölgesinde Dinyeper çarpışmalarının hızlandırılması sırasında olağanüstü yiğitlikler gösterdi. 25 Şubat 1944'te düşman ateşi altında kendi inisiyatifiyle Dinyeper'den denizaltı hattıyla sağ kıyıya geçmeyi sağlayarak böylece piyade gözetleme noktasıyla düzenli bağ kurmayı başardı. Küstrin şehri bölgesinde Öder Alman savunmasını yarma çarpışmalarında B.H. Feracev yiğitlik ve cesaretin yeni örneklerini verdi. 17 Nisan'da Goltseve bölgesinde alayın gözetleme noktasındayken düşmanın 3 ağır makinalı tankı, mayın atıcı bataryasını ve 75 mili metrelük topunu yok etti. Bu arada

Sovyet yurdunun bağımsızlık ve onuru uğruna süren çarpışmalarda Kürt halkının çok sayıda evladı canını verdi. İki-üç yakını kaybeden aile sayısı az değildir. Ermenistan SC Alagez (şimdi Aparan) bölgesi Kunboğaz köyünden Ahmet Samoyan'ın üç oğlu Devyati, Sıvık, Paşa cephede ölüyorlar.

30'a yakın da düşman asker ve subayını öldürdü.

Muhafız çavuş A.K. Safarov -Azerbaycan SSC Kelibacar bölgesi, Kelibacar köyünden- dört kez yaralandı. Visla ırmağı bölgesinde düşman savunmasının yarılması sırasında mayın atıcısıyla birlikte 25 düşman askeri ve subayı öldürdü. Öder Savaş alanında, Safarov, düşmanın seviz karşı saldırısını geri püskürttü. Bu çarpışmalarda 15 asker ve 2 ağır silah noktasını yok etti. Küstrin şehrindeki çetin çarpışmalarda A. K. Safarov iki ayağı ve sağ kolunda ağır şekilde yaralandı.

20. Muhafız Makineli Tuğayı, 1. Motor Ateşçi Taburu, 15 Ocak 1945 yılında Güney Luşkoviça köyüne (Polonya) doğru ilerlemeye başladı. Bu ilerlemeye karşın, düşman silah, mayın atıcı otomatik ateşlerle ve kinle direnmeye devam ediyordu. Muhafız Üsteğmen Haçik (Huded) Keleşoviç Hasanyan -Ermenistan SSC Aşarak bölgesi, Şamiran köyünden- ağır silahıyla düşmanın mayın atış nişancısını yok etti. Köye en önde girip 8 Hitlerciyi öldürdü. Makineli ateşle düşman güçlerini dağıtarak, cephe gerisinde düşmanın paniğe düşmesine sebep oldu. Çetin kavgada kahraman savaşçı H.K. Hasanyan 7 yara aldı ve ancak 8. yaradan sonra savaş alanından ağır yaralı olarak geri alındı. Göstermiş olduğu kahramanlıktan dolayı H.K. Hasanyan 1. Muhafız Tank Ordusu askerlerine 21 Mart 1945 tarihinde verilen emir üzerine "3. Derece Şan Nişanı"yla ödüllendirildi. (34)

Dayanıklık, cesaret ve yi-

ğitliğin başka bir örneğini de 38. Gözetleyici-Topçu Kızıl Yıldızlı Tümen'in Başkomutanlık yedeği 1401. Gözetleyici Topçu Alayı silah komutanı Kıdemli Çavuş Emer Usoboviç Siloev -Ermenistan SSC Kalinin bölgesi Kalinino köyünden- gösterdi. Ukrayna SSC Sumska mıntıkası, Zolotnitska demiryolu istasyonu çarpışmalarından sonra Romanya ve Macaristan'a geçti. Budapeşte hücumunda ve Çekoslovakya'nın kurtarılması çarpışmalarında bulundu. Siloev çok sayıda gözetleyici noktaları ağır silahıyla dağıttı. Bu atışlarda 5 uçak düşürüldüğü gibi çok sayıda da düşman askeri ve subayı öldürüldü.(35)

Ünlü nişancı Kıdemli çavuş Eme Seyidoviç Şeveşyan'ın adı, içinde harekete katıldığı merkezi birliklerde, daha sonra 1. Belorus cephelelerinde ve 65. ordunun tümünde herkesçe iyi bilinir. O sadece Mayıs 1943'ten Temmuz 1943'e kadar 45 faşist Alman asker ve subayını öldürdü. Ve ayrıca 10-13. Kasım 1943'te üç gün içinde 18 kişi daha öldürdü. Böylece son derece kısa süreli bu çarpışmalarda 63 düşman asker ve subayını öldürmüş oluyordu. Şeveşyan'ın savaşkan kahramanlığı "3. Derece Kızıl Yıldız Nişanı"yla onurlandırıldı. (36)

Cephede Kıdemli Çavuş Mihayil Kasoeviç Yaratov da -Ermenistan SSC Kalinin bölgesi, Kafinin köyünden- olağanüstü yiğitlikler gösterdi. Faşist Alman işgalcileri ve emperyalist Japonya militarist ordusu ile olan çarpışmalarda dört kez yaralandı.

Daha 1945 Nisan'ında Bırjetslav (Çekoslovakya) bölgesinde Yaratov, Direkt Ölçülü Silah komutanı olarak 40 düşman askeri, 1 ağır silah tankı ve 2 ağır el silahı yok etti. Düşmanın iki karşı saldırısını geri püskürttü. Birno (Çekoslovakya) bölgesinde Direkt Ölçülü Piyadesi saflarındayken, düşman piyadelerinden bir takıma yakın asker öldürdü. Ayrıca ağır el silahı ve mayın atıcı yok etti. Düşmanın karşı saldırılarının geri püskürtülmesinde oldukça önemli bir rol oynadı. Ve böylece Yaratov, piyade askeri birliklerin daha uygun savaş şartları elde etmeleri ve görevlerini daha iyi yapabilmeleri için gerekli olanağı sağlamış oldu.

Reçtovtsi köyü bölgesinde 28 Nisan 1945'te düşmanın güçlü ağır silahları ve mayın atıcılarının yoğun ateşi sürerken, Yaratov düşmanın iki saldırısını geri püskürttü ve bu arada mayın atıcı bataryalar ve ağır el silahlarıyla ateş eden otuz yakın düşman askeri öldürdü. Göstermiş olduğu yiğitlik üzerine 314. Ateşçi Budapeşte Kızıl Yıldızlı Tümeni emriyle, Yaratov, 3. Derece Şan Nişanı'yla ödüllendirildi. (37)

Muhafız Astçavuş İ.İ. Şirinov -Azerbaycan SSC, Kubatlin bölgesi, Abdalanlı köyünden- çok zor ve çetin savaş koşullarında komutanlığın vermiş olduğu riskli görevleri onurla yerine getirdi. Çok kez Dinyeper'i zorla geçerek değerli belgeler elde etmeyi başardı. 1943 Kasım ve 10 Mart 1944 arasında düşmanın cephe gerisinin derinliklerine kadar girerek, Dra-

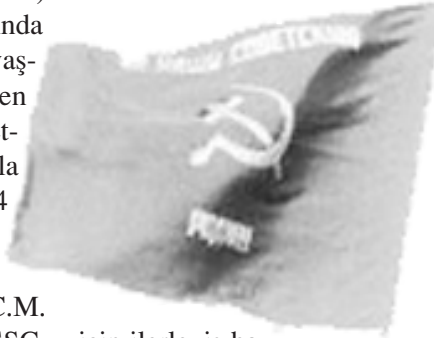
da'nın durumunu araştırıp önemli bilgilerle kendi bölüğüne dönmeyi başardı.

15 Mart 1944'te Şirinov Krutayar köyünde en önde girdi. Meydana gelen çatışmalarda 10 düşman asker ve subayı öldürüldü. Yine aynı çatışmada iki tane de düşman savaş arabası yaktı. 28 Mart 1945'te Dıor (Macaristan) bölgesinde bir keşif sırasında Şirinov, bizim piyade savaşçı saflarımıza ateş eden düşman askerlerini fark etti. Cesur ve kararlı tavrıyla onlarla çatışmaya girip 4 düşman askeri öldürdü ve 18'ini de tutsak aldı.

Muhafız sıra askeri C.M. Humoyan -Ermenistan SSC,

Aparan bölgesi, Kondohsaz köyünden- 93. Muhafız Topçu Kızıl Yıldızlı Alayı 3. Bataryası silahlı birlikleri saflarındayken isabetli ateşleriyle düşmanı yıkıma uğrattı.

Sadece 9 Aralık 1944'teki çarpışmalarda düşmanın 5 ağır silahlı tank ile 12 asker ve subayım yok etti. 5 Nisan 1945'te Morav adası

için ilerleyiş ha-

rekatı sırasında meydana gelen çarpışmalarda onun bataryası, 1 mayın atıcı batarya ve 6 ağır silahı yok etti. Ayrıca 2 topçu bataryasının 4 ağır silah ateşini durdurdu. Bu arada 50 tane de düşman askeri ve subayını yok etti.

Şanlı Berlin saldırısına katılan 89. Ermenistan-Taman Ateş Tümeni'nden Takım Komutan Yardımcısı olan Astçavuş Sivik Alieviç Sıloyan -Ermenistan SSC Eçmiadzin bölgesi Cırarat köyünden- cephede çok şanlı eylemler yaptı. 19 Ocak 1945'te Ruskiye Brudi (Polonya) bölgesindeki çarpışmalarda, düşman birliklerinin imhası sırasında, Sivik Sıloyan tüm tehlikeleri göze alarak, düşman birliklerini ge-

çip, kendisine verilen askeri görevi başarıyla yerine getirdi. Düşmanın karşı saldırısı sırasında olağanüstü yiğitlikler gösterdi ve 12 faşist öldürdü. (38) Öder ırmağının batı yakası çarpışmalarında, Siloyan cesur, yiğit ve yönetim yeteneğine sahip bir komutan okluğunu kanıtladı. 3 Nisan 1945'te düşmanın karşı saldırıları sırasında Siloyan'ın takımı, düşmanla karşı karşıyayken komutan yaralanınca, Siloyan, yaralı komutanın yerine geçerek takımın yönetimini üzerine aldı. Kişisel gözlemleriyle düşmanın durumunu değerlendirdi. Onun komutasında, düşman piyadesine karşı, takım, güçlü bir ateşe başladı. Yakın bir mesafede süren çarpışmalarda düşmana ağır kayıplar verdirerek onun geri çekilmesini sağladı. Siloyan'ın takımı düşmanın üç karşı saldırısını daha geri püskürttü. Komso molcu Siloyan kendi cesaret ve soğukkanlılığıyla asker ve çavuşlara örnek oldu. Üçüncü karşı saldırısının geri püskürtülmesinden yirmi dakika sonra düşman, büyük bir güçle yeniden saldırıya geçti. Sadece onun takımından küçük bir grubu hedef alan düşman ön hatlarda bizim siperlere kadar girebildi. Siloyan bu çarpışmalarda 20 Alman askeri öldürüp, bir de subay tutsak aldı.(39) Daha sonraki çarpışmalarda da kahramanlıklar gösterdi. 30 Nisan 1945'te "Berlin için çarpışmalar"da Gezund-Bruker Bölgesi'nde Siloyan'ın takımı İranişestrusse'yi kuşattı. Daha sonra askeri takım üç katlı bir eve girerek el bombasıyla 8 asker ve bir subay

öldürdü. Bu arada 5 asker de teslim alındı. 1 Mayıs 1945'te onun askeri takımı bir düşman siperine sızdı. Çıkan çatışmada 13 Alman askeri öldürüldü. 15 asker ile 2 subay da esir alındı. (40)

25 Nisan 1945'te Berlin için yapılan çarpışmalarda 1. Beyaz Rusya cephesinde, 370. Tabur 2. Tümen komutanı B.H. Faracev'di. Bu çarpışmalarda, 10 otomat panzer Faust, 75 milimetrelik silah ve iki mitralyözlü tank ele geçirilmişti.

26 Nisan 1945'te Reystagu için yapılan çarpışmalarda Faracev yaralandı, fakat tümendeki görevini aksatmadan sürdürerek, sonuna dek savaş alanını terk etmedi.

Berlin yakınlarındaki çarpışmalarda Azerbaycan SSC -Kelibacar bölgesi Günsba köyünden- Teğmen A.R. Aliiev'in bölüğündeki askerler de büyük yiğitlik gösterdiler.

27 Nisan 1945'te Berlin çevresindeki çatışmalarda Silah Komutanı Başçavuş MJVL. Hasanov -Azerbaycan SSC, Kubatlin bölgesi, Hedaklyar köyünden- sürekli ateşle düşmanın 6 ateş noktasını imha etti.

Savaşta Berlin'e kadar ilerlemiş daha birçok Kürt askeri vardır. Onların arasında Ermenistan SSC Talin Bölgesi, Gıyalto köyünden Başçavuş Cako Şaveşoviç Temirov; mayın tarayıcı Alyaks (Ali) Moskoviç Seümyan -Ermenistan SSC Eçmiadzin bölgesi Kurakyan köyünden, Namo Etamoviç Ozmanyany; nişan sahibi Said Akeviç Adoev -Ermenistan SSC Taun Bölgesi, Karakert köyünden-; Moskova savunmasında, Ke-

nigsberga ve Berlin hücumlarında yer almış Onbaşı Hamit Hesanoviç Sultanyan -Ermenistan SSC, Aparan Bölgesi Mirak köyünden-.

M.L. Tahmazov -Azerbaycan SSC Laçın Bölgesi, Mikend köyünden-, G.S. Mehtiev -Azerbaycan SSC Kelbacar bölgesinden- ve 756. Ateş Alayından AJVL. Çeloev'de -Ermenistan SSC Aparan Bölgesi Sangıyar köyünden- Berlin hücumuna katılanlardandırlar. Çeloev, 24 Nisan 1945'te Berlin yakınlarındaki sokak çarpışmalarında büyük yiğitlik ve askersel çeviklik örnekleri gösterdi.

Düşmanın yenilgisinde kuşkusuz Kızıl Ordu'nun sağlık personeli de büyük bir rol oynadı. Sağlık personeli saflarında birçok Kürt doktor da bulunuyordu. Böylelikle Büyük Anayurt Savaşı'nın daha ilk günlerinde profesör H.K. Aliiev tüm bilgi ve zengin deneyimlerini cephenin gereksinimleri için kullandı. Daha önceleri Doğu Apşerone'de tahliye hastanesinin danışmanı ve 1942'den sonra da baş cerrahi olarak özellikle Kafkasya'nın savunması sırasında yaralıların kısa zamanda tedavisi için kullanılan yeni yöntemlerin uygulanmasında ve askerlerin daha kısa zamanda cepheye dönmelerinde oldukça hızlı ve düzenli çalışmalar yürüttü.

Büyük Anayurt Savaşı yıllarında Prof. Aliiev cephe için 39 çok sayıda askeri cerrahi doktor ve hastabakıcı yetiştirdi ve onların çalışmalarını bizzat yönetti. 13 Şubat 1943'te, görevini örnek bir şekilde yerine getirmesi ve

gösterdiği kahramanlıktan ötürü Alman işgal birlikleriyle Savaş Komutanlığı tarafından Prof. Aliev "Kızıl Yıldız" nişanıyla ödüllendirildi. Diğer Kürt doktorları da Prof. Aliev gibi başarılı bir yol izlediler. Tıp hizmetlilerinden Binbaşı S.K. Cafarov -Türkmənistan SSC Aşkabad Bölgesi, Giryüz köyünden- Moskova-Berlin savaş hattını geçti. Ve onun hemşerisi, tıp hizmetlilerinden Binbaşı A.Z. Kulamov da birçok ağır yaralı asker ve subayın yaşamını kurtardı.

Tıp hizmetlilerinden Binbaşı LS. Nadirov -Ermenistan SSC Aparan Bölgesi, Carcaris köyünden- Halhin-Gol Irmağı Bölgesindeki çarpışmalara ve Sovyet-Finlandiya savaşına katıldı. Çetin çarpışma koşullarında Nadirov son derece kararlı bir şekilde yaralılara yardımcı oldu. Ve sık sık zorlu askeri operasyonlar gerçekleştirdi.

Büyük Anayurt Savaşı'nın ilk günlerinden başlayarak Nadirov 704. Topçu Alayı 2. Muhafız Tümeni sanatoryum hizmetlerinde şef olarak ön hatlarda bulundu. 15 Temmuz 1941'de Leningrad cephesinde, Gatçinoy yakınlarında ağır bir şekilde bashedan yaralandı.

Büyük Anayurt Savaşı yıllarında partizanlar da oldukça büyük yararlıklar gösterdiler. Parti'nin yükselttiği "**Düşmana Sovyet topraklarında dayanılmaz şartlar yaratıl-sın!**" şiarını hayata geçirdiler. Partizanlar düşmanın insan gücü ve tekniğini imha ettiler. Düşmanın askeri birlikleri arasındaki ilişkileri bozup, köprü ve demiryollarını bom-

baladılar, trenleri ateşe verdiler, faşist Alman askerlerinin ileri hareketını engellediler.

Partizanlar halk ile sürekli ilişkide bulunarak halktan sürekli yardım aldılar. Cephenin durumu hakkında halkı düzenli olarak haberdar ederek, halkın zafere karşı olan inancını pekiştirdiler.

Partizanlar Sovyet Komutanlığı'na, düşman askerlerinin hareket ve durumu hakkında önemli bilgiler sağladılar. 1942 yılı sonları ve 1943 yılı başlarında Kızıl Ordu'nun zaferi ve halk arasında sürdürülen yaygın toplumsal-politik çalışmalar, "Halk İntikamcılarının" daha aktif olmaları sonucunu getirdi. 1943 yılı sonlarına doğru düşmanın cephe gerilerinde eylemlerde bulunan partizanların sayısı 250 bini buluyordu.(41)

"Partizanlar ve illegaller, Sovyet halkının en güzel özelliklerini, onun büyük ve zengin ruhunu kendilerinde toplamışlardır. Alman faşizminin yenilmesinde bunların büyük payı olmuştur. Onların savaşı, Sovyet halkının Büyük Anayurt Savaşı'nın tarihinde silinmez bir sayfa sayılmaktadır." (42)

Alman faşist işgalcilerine karşı Halk İntikamcılarının safalarında Kürt askerler de çarpıştılar.

1 Ekim 1943'ten 13 Temmuz 1944'e kadar Ali Abdulrahmanoviç Mamedov, Sovyetler Birliği kahramanı B.A. Karaseva'nın Ukrayna SSC Volin bölgesi, partizan takımında düşmanın cephe gerisinde bulundu. Radyo irtibatı komutanı olarak birçok kez

Genel Komutanlığın verdiği görevleri yerine getirerek düşmana büyük kayıplar verdi. A.A. Mamedov'a, gösterdiği kahramanlıktan dolayı "Anayurt Savaşı Partizanı 1. Derece Madalyası" ile ödüllendirildi.

Ukrayna Partizan Müfrezesi'nde Kikoyan, Sovyetler Birliği kahramanı General Binbaşı M.I. Naumova adlarının yanı başında Ermeni, Gürcü, Rus, Yahudi ve Kürtlerden birçok savaşçı adı vardır. Bu müfrezeden çok sayıda savaşçının içinde özellikle iki Kürt savaşçısının adları ünlüdür: Mihayil (Moskov) Abasoviç Çaçanyan -Ermenistan SSC Aparan bölgesi, Korbulağ köyünden- ve Camal Cangoyan -Aparan Bölgesi, Mirak köyünden- savaşkanlıkları övgüyle anılmaktadır. (43)

M.A. Çaçanyan 15 Eylül 1943 ve 25 Mart 1944 arasında bu partizan müfrezesinde bölüm komutanlığı yaptı. 20 çarpışmaya katılan Çaçanyan 27 Ocak 1944'de Lipno Köyü çarpışmalarında ağır şekilde yaralandı.(44)

Büyük Anayurt Savaşı üzerinden yıllar geçtikten sonra Kürt savaşçı Hasan'ın -Ermenistan SSC Abovyan Bölgesi Arzin köyünden- Herson Toplama kampında göstermiş olduğu kahramanlıklar da aydınlığa kavuşmuş durumdadır. Gazeteci-yazar Gabiyel Arevyan; "Bir Hayatın Öyküsü" adlı makalesinde; Kürt halkının evladı Hasan'ın, Herson Toplama Kampı'ndaki özverili kahramanlıklarını anlatmaktadır. Buna göre Hasan yaşamını tehlikeye atarak düşmanın

cephe gerilerinde eylemlerde bulunarak faşist kamplardaki tutsak bulunan Sovyet askerlerinin yaşamını kurtarmış. Hasan'ın da içinde bulunduğu Rus, Ukraynalı, Ermenilerden oluşan ve Muhtar Galustoviç Grigoryan tarafından yönetilen bir grup, denize inmeye hazır bir gemiyi batırmıştır. “Şimdi neredesin sen Hasan?” diye soruyor makalenin yazarı, “başkalarını kurtarmak için uzun süre saklanmayı başarabildin mi, yoksa seni de mi gördüler ve sen de mi kayboldun?”(45)

Kızıl Ordu'nun zaferlerinin etkisiyle Avrupa halklarının faşizme karşı olan savaşları daha bir canlılık ve etkinlik kazandı.

İkinci Dünya Savaşı yıllarında, işgal edilmiş Batı ve Kuzey Avrupa ülkelerindeki Hitlerci toplama kamplarından, faşist tuzaklardan kurtulmayı başaran tutsak Sovyet askerleri “partizan müfrezeleri” kurdular. Bunlar yerli halkın desteğini alarak faşist Alman ordularına karşı aktif olarak savaştılar.

1942 yılı Eylül'ünde Çekoslovak yurtseverlerinin yardımıyla çok sayıda Sovyet savaş tutsağı kamplardan kaçmayı başardı. Özgürlüklerine kavuştuktan sonra bunlar “Doktor Tibeşi” Çekoslovak partizan müfrezesiyle birleştiler. Çekoslovakya'da savaşan partizan grupları arasında Davreş Sadoev Temoyan da - Ermenistan SSC Talin Bölgesi, Gyalto köyünden- vardı. Temoyan katıldığı birçok çarpışmada korkusuz bir savaşçı olduğunu kanıtıyor.

Her ülkede, ülkenin yurtsever güçleri, komünistlerin

öncülüğünde birleşerek düşmana karşı savaşı sürdürdüler. Şunu önemle belirtmek gerekir ki, Sovyetler Birliği, daha savaş onun topraklarına sığramadan önce bile faşizme karşı savaşan güçlere yardımcı olmuştur.

Fransa'daki direniş hareketi geniş boyutlara ulaşmış, komünistler bu hareketin ön saflarında yer almışlardır. 1942'de Paris çevresinde “Enternasyonal Partizan Müfrezeleri” M. Manuşyan'ın komutanlığı altında etkin olarak mücadeleye katıl-

dılar. Faşistler, Almanya'daki toplama kamplarında bulunan çeşitli Sovyet uluslarından savaş tutsaklarını çok kez işgal altındaki ülkelerin kurtuluş hareketlerine karşı kullanmaya çalıştılar. Sovyet insanları kendilerine verilen silahları uygun bir zamanda faşist Alman işgalcilerine karşı çevirmesini bildiler. 4 Temmuz 1944'de A. Kaçaryan, B. Petrosyan, L. Titanyan ve D.

Minasyan'ın da aralarında bulunduğu 55 kişilik iki grup düşman kuşatmasını yarararak Fransız partizanlarının yanına geçmeyi başardı.

Sovyet savaş tutsaklarından oluşan partizan tugaylar, Petrosyan ve Titanyan'ın yönetiminde 1944 yazında Almanlar'a karşı kahramanca savaşarak Alman işgali altında bulunan bazı bölgeleri kurtardılar. Partizan tugaylarında çarpışanlar, Petrosyan ve diğerleri Fransız toplumunda yaygın bir şekilde tanınmaktadırlar. Fransız Ko-

münist Parti Merkez Komitesi yayın organı “Humarate” yazılarında onları sürekli anmıştır.

1942-44 yılları arasında; Balkan ülkelerinde, Polonya, Çekoslovakya, İtalya ve Fransa'da birçok Sovyet partizanı eylemde bulundu. Aynı zamanda Ermenistanlı partizanların katıldığı birçok partizan grubu da vardı. Güney Fransa'da Sovyet savaş tut-

saklarından oluşan böyle bir Ermenistan partizan tugayı B.Petrosyan ve komutan L.Titanyan yönetiminde korkusuzca mücadele verdi. Fransız KP'nin aktif desteğini alan bu tugay Fransa'nın bazı bölgelerinden faşist Hitler ordularının kovulmasında önemli rol oynadı. Bu tugay esas alınarak Fransa'da 1. Sovyet Partizan Alayı kuruldu. Bu alayın komutanlığını Binbaşı A.Kazayan, Yardımcı komutanlığını S. Yagayan, Kurmay şefliğini ise D. Minasyan yaptılar. Bu partizanlardan 667 asker ve subay, göstermiş oldukları kahramanlıklardan ötürü nişan ve madalyalarla ödüllendirildiler. 1945 Ağustos'unda bu alay, savaş bayrakları ve silahlarıyla birlikte yurda döndü.(46)

Direniş Savaşçıları Ulusal Cemiyetinin (Fransa) şehri şube başkanı Gabriyel Marti'nin şahit olduğu gibi "B. Petrosyan komutası altındaki Ermenistan partizan bölüğünden savaşçılar aslanlar gibi çarpışıyorlardı." (47)

Düşmana karşı savaşta Kürt savaşçıları da Ermenistanlı savaşçılarla birlikte onlarla omuz omuza savaştilar. Bunlardan Çavuş Usub Tayaroviç Nıroyan da -Ermenistan SSC Aparan Bölgesi Kuribogağ köyünden- savaşta ki yiğitliğiyle tanınır.

Kürt savaşçılar emperyalist Japonya'yı bozguna uğratan çarpışmalarda da bulundular.

Muhafız kıtası binbaşılardan J.Ş. Acoev, 53. Ordu, 520. Muhafız Piyade Topçu Tümeni, Politik Kısım komutan yardımcısı olarak iyi bir

örgütücü ve deneyimli bir politik işçi olduğunu gösterdi. Hıngan tepesinin ele geçirilmesi sırasında hastalanan tümen komutanın görevini devralarak düşmanın yenilgiye uğratılmasını sağlayan Acoev böylece görevini örnek bir şekilde yerine getirmeyi başardı. Çarpışmada, tümeni yönetmekteki üstün becerisi ve göstermiş olduğu yiğitlikten ötürü -Anayurt Savaşı 1. Derece Nişanı'yla ödüllendirildi. (48)

Bu çarpışmalara ayrıca Başçavuş Mihayil Kasoeviç Yaratov -Ermenistan SSC Kalinin Bölgesi, Kalinin köyünden-; Bayloz Aliev Muradov -ESSC Pazlan Bölgesi Sovuhbullah köyünden-; Onbaşı Aco Üsueviç Acoyan -ESSC. Oktemberyan Bölgesi, Kamişlu köyünden-; Budapeşte, Viyana ve Belgrad'ın kurutulmaları için çarpışmalara katılan muhafız asker Muraz Mardoeviç Hudoev -Ermenistan SSC. Aparan Bölgesi, Carcaris köyünden-; Calil Hanoeviç Sadoyan "Ermenistan SSC, Artık Bölgesi, Kervansaray köyünden- gibi daha birçokları katıldılar.

Faşist Alman ve emperyalist Japon ordularına karşı kazanılan büyük zaferler ve Sovyetler Birliği halklarının oğul ve kızlarının Anayurt Savaşı'ndaki eşsiz kahramanlıkları, V.İ. Lenin'in şu sözlerinin altını yeniden çizmektedir. "**Kendi Sovyet iktidarlarının ne olduğunu öğrenen, hisseden ve gören bir halk hiçbir zaman yenilemez. Emekçiler bu zaferde kendi iktidarlarınca onlara sağlanan kültürel olanaklar ve insan emeğine verilen**

değeri görüyorlar."(49)

Büyük Anayurt Savaşı'nda, Sovyet toplumunun maddi ve manevi güçleri çetin bir sınavdan geçtiler. Onun sürekliliği ve yaşam gücü bu savaşta kendisini gösterdi. Bu savaşta Sovyet Sosyalist devleti tüm çetin koşullara karşı direnirken daha da çok sağlandı. Ve kuşkusuz bu tarihsel zaferin ilhamcısı ve örgütleyicisi de Komünist Parti oldu.

DEVAM EDECEK

EK:

"Sosyalist Vatan Uğruna Çarpışmalarda Ön Sıralarda Savaşan Kürt Askerler" Bölümündeki İsimlerin Listesi:

- 1- Samand Alieviç SİYABENDOV-Yarbay.
- 2- Hüseyin Kerimoviç ALİEV- Tıp profesörü.
- 3- Celil Şakiroviç ACDEV- Muhafız Yarbay.
- 4- Sabri Metoeviç OSMANOV- Muhafız Yarbay.
- 5- Dorab Cabaroviç SULTANOV- Yarbay, Tıp Doktoru.
- 6- Gürsad Şamileviç ŞAMİLZADE- Yarbay.
- 7- Teymuraz Memoeviç BAKIROEV- Binbaşı.
- 8- Sahat Kulieviç CAFAROV- Binbaşı.
- 9- Ali Zamanoviç KULOMOV- Binbaşı.
- 10- İso Şemoeviç NADİROV- Binbaşı.
- 11- Smoe Svik J-CINDİ- Binbaşı.
- 12- Şamir Yusopoviç TEYMUROV- Binbaşı.
- 13- Hacik Şevaboviç MURADOV- Yüzbaşı.
- 14- Bahtiyar Hanlaroviç FARACEV- Binbaşı
- 15- Ahmet İbrahimoviç ŞEROEV- Yüzbaşı
- 16- Usik Bekoeviç BEKOEV- Üsteğmen.
- 17- Adil Receboviç ALİEV- Teğmen.
- 18- Mihayil Cindieviç ELOYAN- Teğmen
- 19- Panah Nacieviç AHMEDOV- Teğmen.
- 20- Casim Etaroviç DALOYAN- Teğmen
- 21- Sala Bekiroviç CAFAROV- Teğmen
- 22- Fedor Hetoeviç KALOYAN- Teğmen
- 23- Kanat Kelesoviç KURDOEV- Teğmen
- 24- Ali Abdulrahmanoviç MAMEDOV- Partizan.
- 25- Yusuf Alieviç MAHMUDYAN- Muhafız Teğmen.
- 26- Mraz Nemoeviç HUDOYAN- Teğmen.
- 27- Timur Magomedoviç ÇETOEV- Teğmen

- 28-Nebi Rutoevič ABDOEV- Başçavuş
29-Germo Seidoviç SELMOYAN- Başçavuş
- 30-Ali Kerimoviç SEFEROV- Muhafız Çavuş
31-Ubeyt Emeroviç EZMANOV- Kıdemli Çavuş.
32-Feremez Süleymanoviç AHMEDOV- Kıdemli Çavuş.
33-Mamed Muradhandviç HESENOV- Kıdemli Çavuş
34-Haçik (Hudeda) Keleşoviç HESENYAN-Muh.Kd. Çavuş.
35-Miralı Alieviç LEZGİEV- Kıdemli Muh.Çavuş.
36-Kazim Bekiroviç MAMADOV- Kıdemli Muh. Çavuş.
37-Arap Alieviç MAHMUDOY- Kıdemli Muhafız Çavuş.
38-Cımo Asoeviç SILOYAN- Kıdemli Çavuş.
39-Emer Yusuboviç SILOYAN- Kıdemli çavuş.
40-Çeko Şeşeviç TEMİROV- Kıdemli çavuş.
41-Efo Cevoviç TEMOEY- Kıdemli çavuş.
42-Ordi Hardieviç HUDOYAN- Kıdemli Çavuş.
43-Ame Seyadoviç ŞEVEŞYAN- Kıdemli Çavuş.
44-Mihayil Kesoeviç YARATOV- Kıdemli Çavuş.
45-Latif Balacaeviç ABBACOV- Çavuş.
46-Abuş İbadoviç ABUŞOV- Muhafız Çavuş.
47-Ali Mıstoeviç EVDOEV- Bölüm Komutam.
48-Ahmed İsmailoviç KALOYAN- Çavuş.
49-Seid Egiç KASOYAN- Çavuş.
50-Çaço Temoeviç KOÇOYAN- Çavuş.
51-Efo Hudoeviç RUCOYAN- Çavuş.
52-İbrahim Mamedoviç FARACOV- Muhafız Çavuş.
53-Musa Alieviç ABDULLAEV- Astçavuş.
54-Sivik Alieviç SILOYAN- Astçavuş.
55-İsmail İbodullabiç ŞİRİNOV - Muhafız Astçavuş.
56-Ramazan Makaroviç KAFAROV- Onbaşı.
57-İbrahim Ahmedoviç NEVROZOV- Onbaşı
58-Oruç Hasanoviç ABDULLAEV- Er
59-B. Şemoeviç EVDALYAN- Er.
60-Ofuk Şeşeviç EVDOEV- Er
61-Aleşa Kumoeviç ESADOV- Er.
62-Kerem Keleşoviç ESADYAN- Er.
63-Zeman Abdullaeviç BAYRAMOV- Er.
64-Namo Etamoviç OZMANYAN- Er.
65-Cefil Hanoeviç SADOYAN- Er.
66-Alyaks(Ali) Moskoviç SELİMYAN- Er.
67-Muraz Mirzoeviç SÜLEYMANOV- Kıdemli Bahriyeli.
68-Pristov Gulieviç TEMOEY- Er.
69-Muraz Merdoeviç HUDOEY- Muhafız Er.
70-Salim Aboşoviç HUDOYAN- Er.
71-Cefil Mıstoeviç HUMOYAN- Muhafız Er.
72-Efo Makoroviç ÇALOEY- Er.
- DİPNOT**
1- Arhiv Armyanckovo filiala İML pri TS.K.KPSS f.4063. op 1.d.1.L.1
2- Dippo Gaz. "Komsomolskaya Pravda" 20 Yanuari 1960 g.
3- Dippo Gaz. "Pravda" 6 Mau 1965 g.
4- M.İ. Kalinin. O Sovetskay Armii. Sbornik Stateyi..... M. Voennoeizdate Hstvo MO SSSR 1958, str. 89-90
5- V.İ. Lenin Polnoe sobrania soçinenniy. T. 41.str.117
6- KPSS O Voorujennih silah Sovetskovo Soyuza M. 1958 str. 356.
7- Sm. Arhiv MO SSSR f. 409. Op. 484453.d. 1.LL.T. 9.15
8- Sm. G. G. Mehtiev Deyate Knosti Kommunističeskou Azerbaycana v period Veükoy Oteçestvennoy Voynii 1941-45 99...1967.str. 54.
9- Gaz. "Sotsiatistokan ugiev" organ Alagezskovo RK KP (b) Armenii venispolkoma Roysoveta deputatov Trudyasıhtsiya 9 iyulya 1941 g.
10- Sm. Gaz. "Sovet Kurdistaru" organ Laçinskogo RK KP(b) Azerbaycana ve izpolkoma raycoveta deputatov Trud-yaşıhtsiya, 25 iyunya 1941 g. Gazeta "Sovet Kurdistaru" ("Sovetskij Kurdistan") izdavalası s 1931 g. po 13 iyulya 1962g.
11- SM. A.N. Mna "İzvestiya An Armyanckoy SSR Obştestvennie Nauki" No:5 1965. str. 11
12- SM. Arhiv Armiyanskogo filala İML pri TS.K. KPSSi. 93.op.1.d. 23.L.74.
13- SM. "Pravda" 18 sentyabrya 1941 g.
14- SM.M. Sarksıyan plıyauştı les Erevan 1965.ctr.1.
15- SM. Arhiv MO SSSRf 217, op. 484343
16- SM. Arhiv MO SSSR.f. 33. op. 686044, d. 44486. LL.1.37.
17- SM. Arhiv MO SSSRi.33. op. 688044. d.3845.LL.213, 316
18- K.A. Meretskov. Nepokolebimo, Kak RossiyaM.1965.str. 10
19- SM.Tam je, str. g.
20- SM. AJN. Unanankanyan. Koppartiya Armenii vğodi Ve-linkoy Oteçes Tvennoy Voyni. "İzvestiya AN Arm.SSR Obştestvennie Nauki" No:5. 1965. str.18.
21- SM. Gaz. "SotsiaHstakan utiev" 23 Fevralya 1942 g.
22- SM. Arhiv Armyanskogo fitiala İML pri TS.K.KPSS f.93 op. 1.d.31.L.34
23- SM. Gaz. "SotsiaHstakan Ugiev" 29 yanvarya 19449.
24- SM. Arhiv Armyanskogo filiala İML pri TS.K. KPSS f. 93. op.1.d.52. L.2. _ Pud: 16,3 kiloluk bir birim. (Ç.n)
25- SM. Gaz. "Sotsialistakan Ugiev 26 avgusta. 3.10.23 sentyabrya 1943.g.
26- "Bohşevikyan Droşov" organ Talinskogo RK KP(b) Armenii i ispolkoma raycoveta, 14 yanvarya 1943 g.
27- SM. Gaz. "Bolşevikyan Tempov" organ Oktemberyanskogo RK KP(b) Armenii i ispolkoma raysoveta deputatov Trudyasıhtsiya 9 Maya 1943 g.
28- SM. Arhiv Azerbaycanskogo filiala İML pri TS.K KPSSİ. 1.Op. 72. d. 33. L. 49.
29- SM. Arhiv MO SSSR, f. 33. op. 793756. d. 43. L. 218.
30- SM. Tam je. op. 686044. d. 4477. LL. 97. 163.
31- SM. Arhiv MO SSSR. f. 33. op. 690306, d. 1045.LL. 71. 79
32- V 7 km Yugo-Vostoçnee Velkovişki-Krupniy naseleñniy punkt Litovskoy SSR.81
33- SM. Arhiv MO SSSR, f. 33. op. 696196, d. 975 LL.159, 168.280
34- SM. Arhiv MO SSSR, f. 33. op. 690155, d. 7501.LL.1.3.29.
35- SM. Arhiv MO SSSR, f.33.op. 682526, d, 962. LL. 356, 357. op. 686044. d. 62
36- SM. Tam je, f. 33, Op. 682526, d. 962, LL. 356.357, f.33 op. 686044, d. 2181. d. 2181.L.62.
37- SM. Arhiv MO SSSR.f. 33.op. 682526.....LL.356, 357 f.33.op. 686044. d.2181.L.62.
38- SM. Arhiv MO SSSR, f. 33, op 686196, d. 3208,LL.1, 18,88.
39- SM. Arhiv MO SSSR.f.33,op. 686196,d. 5288, LL.1.20.
40- SM. Arhiv MO SSSR,f. 33.op. 687572, d. 825, LL.316, 317, 368.
41- SM. "Velikaya Oteçestvennaya vouna Sovetskogo Soyiiza 1941-1945. Kartkaya İstoriya", M., Voennoe izdatehstvo MO SSSR, 1965, str. 273.
42- Tamje, str. 276.
43- SM. V.N. Kazahtsyan. Partizanskiy otrıad im. Mikoyana (na arm. yazıke). Erevan, "Ayastan", 1965, str. 32, 75.
44- V 20 km. Severo-zanadnee goroda Rva-Russkaya (rayonniy tsentr Lıvovskoy oblasti USSR).
45- SM. Gaz. "Kommunist", 9 Sentyabrya 1965 g.
46- "Oçerki istarii Kommunističeskoy partii Armenii", Erevan, Armyanskoe gosudarstvennoe izdatehstvo, 1964, str 399, 400.
47- SM. "Silinee smerti, Vosnominaniya, pisma, dokumenti". M., Gosizdat PoHtıçeskoy literatur. 1963, str. 124, 125.
48- SM. Arhiv MO SSSR, f. 33. op. 687572, d. 2385, LL. 243,251.
49- V.İ. Lenin. Poln. sobr. soç., T.38. str. 315.

Örgütlenme sorunlarının çözümü için doğru politik çizgiyi kavrayalım!

Politikanın tüm çalışmaların can damarı olduğu ilkesi Marksizm-Leninizm-Maoizm'in temel ilkelerinden biridir. Komünist partilerinin başarı ya da başarısızlıklarının incelenmesi, gerçekte politikaların incelenmesine dayanır. Eğer doğru bir politik çizgiden yoksunsa her komünist partisi, içindeki çok değerli kadrolara, güçlü örgütlenmelere rağmen önemli gerilemeler, kayıplar yaşar.

Politikanın tüm çalışmaların can damarı olduğu ilkesi **Marksizm-Leninizm-Maoizm**'in temel ilkelerinden biridir. Komünist partilerinin başarı ya da başarısızlıklarının incelenmesi, gerçekte politikaların incelenmesine dayanır. Eğer doğru bir politik çizgiden yoksunsa her komünist partisi, içindeki çok değerli kadrolara, güçlü örgütlenmelere rağmen önemli gerilemeler, kayıplar yaşar. Doğru bir politikanın varlığı ise güçsüzlükten güçlenmeye, örgütsüzlükten örgütlenmeye, eylemsizlikten eylemliliğe, durgunluktan ilerlemeye gidiş için olmazsa olmazdır.

Örgütlenme alanında yaşanan sorunların temelinde politik yanlışları aramak bu anlamda temel ilkeye uygundur ve bunun aksi yönde hareket etmek çözüm gücünden uzak durmak anlamına gelir. Elbet-

te, bu belirleme oldukça geneldir, ancak temel çıkış noktası bu genellenen üzerinden olmalıdır. Örgütsel tıkanmalar ve sorunlar hakkında değerlendirme yapılırken, genel olarak gözden kaçırılan **politik çalışmanın yetersizliği**, özellikle **küçük burjuvazi**yi sarsar. Çünkü politik çalışmaya en uzak, bunu kavramaya ve uygulamaya en yabancı sınıf bu sınıftır. Politik çalışmaların yetersizliğini kavramaktan en uzak kesim de bu kesimdir. Tıpkı bilim alanında bunalım yaşandığında diyalektik materyalizm eleştirisi yaparak bunalımı atlatmaya çalışan Machçıları gibi, küçük burjuvazi temel Marksist-Leninist-Maoist öğretilerde sorun görmeye başlar ve bunları eleştirerek bir yerlere ulaşmaya çalışır. Elbette bunu, bir anlamda küçük burjuvazi için kaçınılmaz savruluşu, sarsıntıyı anlamak gerekir. Sürecin

bir doğal rahatsızlığı olarak bunun tedavi edilebilir olduğunu da bilmek gerekir.

Her kriz sürecinde biriken sorunların sonucunun küçük burjuvaziye Marksizm-Leninizm-Maoizm'i, Komünist Parti ilkelerini ve özelimizde de Proletarya Partisi'nin genel politik hattını sorgulamaya ittiğini biliyoruz. Bu sonuç genel olarak küçük burjuva inceleme tarzının kaçınılmaz durağıdır. Böylesi dönemlerde küçük burjuvazinin eğilimi neredeyse her zaman, vardığı bu "sorgula-

ma durağı"ndan hareketle örgütsel temel ilkeleri unutmak, ihlal etmek, yeni arayışlara girmek, yeni örgütsel kılıflar içinde aslında bildik bireyci yanı kuvvetli modellere yönelmek olmaktadır. Bunların komik, trajik biçimlerine birçok birey kendi alanından tanıklık etmiştir, etmektedir: **demokratik-merkeziyetçilik yerine demokratik başıyokluk, örgütlü emek yerine emeğin özelleştirilmesi!**

Örgütlenme sorunlarında tecrübesizliğin ya da ye-

Tecrübesizlik, inisiyatifsizlik, yetersizlik gibi kavramların en büyük tehlikesi içlerindeki özü göstermeleridir. Bu özün görülmesi için devrimci bir çaba harcamak gerekir.

Hatalardan arınma süreci aynı zamanda bir inceleme, öğrenme ve ilerleme sürecidir. İnceleme tarzımızın düzeltilmesi, çelişkilerin çözülmesindeki yöntemimizin düzeltilmesini de içerir. Öyleyse yapmamız gereken şey hatalarımızın, eksikliklerimizin dayandığı zaafı ortaya koymak ol-

Örgütlenme sorunlarında tecrübesizliğin ya da yetersiz bilginin önemli bir yeri olduğunu kabul etmek gerekir. Ancak kendi başına "tecrübesizlik", "yetersizlik" apolitik, sınıf mücadelesini içermeyen, yanlışların kökenini açıklamayan kavramlardır.

tersiz bilginin önemli bir yeri olduğunu kabul etmek gerekir. Ancak kendi başına "tecrübesizlik", "yetersizlik" apolitik, sınıf mücadelesini içermeyen, yanlışların kökenini açıklamayan kavramlardır. **Hatalarımızda tecrübesizliğin, bilgisizliğin önemli olduğunu söylemekle yetinirsek politik mücadelede ya da çalışmada önemli bir adım atmış sayılmayız.**

malıdır. Hataların ya da eksikliklerin belirlenmesi ne olduğumuz ve hedeflerimizle ilişkilidir. Eğer bir devrimci örgütsek ve devrim için örgütlenmişsek, hareket tarzımızı, düşünce biçimimizi nasıl bir örgüt olduğumuzla bağlantılı olarak ele almamız gerekir. Örgüt olma bilincine sahip olunmadan hatalar ya da eksiklikler üzerinde durulamaz. Örgüt olma bilinci ile

içinde olduğumuz sürecin nitelikleri incelememizin, sorgulamalarımızın, değerlendirmelerimizin temel unsurlarıdır. Örgüt olma bilincindeki yetersizliği burada özel olarak öne çıkarmak gerekir.

“Her şey ikiye bölünür.” Bilimsel felsefenin ulaştığı doruk noktada, her şeyi zıtların birliği ve mücadelesi olarak kavrayan bizler **“ikiye bölme”**yi her incelemede gerçekleştirmeliyiz. İncelemede temel ilke budur. Tecrübesizlik, yetersizlik, inisiyatifsizlik gibi tüm kavramları kendi pratiğimizde incelerken bu ilkeyi uygulayacağız. Burada da devrimci olan, sınıf mücadelesini proletarya lehine geliştirmek için politik çalışmayı temel almak, bunun tüm çalışmalar içinde bir adım daha önde olduğunu kavramaktır.

Her müdahale iki sınıfsal duruştan birine hizmet eder. Hangi sınıfsal duruşta hizmet ettiğini anlamak için, müdahalenin ya da pratiğin teorik düzeydeki niteliğini, politik karakterini belirlemek gerekir. Politikanın belirleyiciliği bu gerçekliğin üzerinde şekillenmektedir. Sınıf mücadelesinin bir alanı olarak görmemiz gereken her yer, her tartışma, her olay ve olgu politik bir kavgaanın da sahnesidir. Yaşamakta olan her şeyin nihayetinde iki sınıfın mücadelesinin bir ürünü olduğunu bilmeliyiz. **Bu yüzden politik çalışma diğer çalışmalar içinde öne çıkar ve diğerlerini yönlendirir.**

Politik çalışmaları öne çıkarmak demek sınıf mücadelesini her alanda geliştirmek demektir. Bizim açı-

mızdan burjuvaziye her bulunduğu alanda mağlup etmek demektir. Hata yapma hakkından, bireyci heveslerden, örgütlü olma bilincine gerçekleşen saldırılardan kurtulmanın yolu karşı saldırıyı bilinçli ve örgütlü bir şekilde yerine getirmektir.

Bir davranışın hangi sınıfsal duruşa denk düştüğünü açığa çıkarttıktan sonra, eğer bunun örgütlülük aleyhine, örgütlenme amacına aykırı, proleter duruşa uzak olduğunu ortaya koymamıza rağmen savunuyor ve uyguluyorsak yanlış bir yoldayız demektir. Eğer çoğunluğun kabul ettiğini reddediyor ve uygulamıyorsa, kendi fikirlerimizin bütünü fikirlerinden üstün olduğunu varsayıyorsak yanlış yoldayız demektir. Yine eğer, eleştirilere, şikâyetlere, devam eden sorunlara rağmen kendimizi yeterli görüyorsak yine yanlış yoldayız demektir.

Proletarya Partisi'nin her üyesinin, her militanın fikirleri değerlidir; örgüte hizmeti esas aldığı sürece. Proletarya Partisi'nin her üyesinin, her militanın davranışı değerlidir; parti ilkelerine dayanıyor ve bunu gerçekleştirmeyi amaç edinmişse. Herkesin kendisi hakkında iddialı olması değerlidir; eğer örgütün amaçlarını iddiasının merkezine koymuşsa. Bütün bunlar neyin merkeze konması gerektiğinin, neye göre davranmak gerektiğini açıklar. **“Her şey parti için; Parti devrim için!”** şiarının özü de budur...

Herkesin görebildiğini, anlayabildiğini görmezden

gelerek bunlara sözde farklı anlamlar yükleyerek hareket etme çabasında olanların düzelme olasılığı yoktur. Onlar her zaman **“kendileri”** olmaktan büyük gurur duyarak hareket etmeye devam edeceklerdir. Bazen iyi şeyler de yapmaları, itibar görmeleri onların bu **“kendileri olmaktan”** gurur duyma hastalığından kurtuldukları anlamına gelmez.

Nihayetinde, davranışlarımız iki sınıftan birine hizmet eder: burjuvaziye ya da proletaryaya. Burjuvazinin kendisi olmaktan (mezara girmekten) vazgeçmeyen inatçı tutumu proletaryaya onu yok etme (mezarına gömme) görevini tarihsel olarak yüklemiştir. Bizim için örgütsel çalışmalarda, kendimizdeki sınıf savaşımında temel alacağımız ilke budur. Acımadan, insancıl kaygılara düşmeden, tam da bir sınıf savaşımının merkezinde bulunduğumuzu bileerek yok etmesini bilmeliyiz.

Örgütsel yetersizliklerin yol açtığı olumsuzlukların aslında burjuvazinin kendi sahamızda güçlenmesi demek olduğunu biliyoruz. İşte yetmezliklerin, inisiyatifsizliğin, hataların beslediği burjuvaziye karşı bu nedenle, tam da içimizde, kendi sahamızda olduğu için amansız olmalıyız.

Bilinmelidir ki deneyimli olmaktan öte duruşlar, yaklaşımlar, öğrenme biçimleri vardır. Burada en önemli sorun politik çalışmayı uygulayamamaktır. Politik kavga içinde olduğumuzu unuttuğumuzda ya da politika ile uğraştığımızı bilmediğimiz-

de deneyimler sözde kalacaktır. İyi bir teknisyen, doktor, marangoz olmak değil politikacı olmak önemlidir. İlgilenemeyeceğimiz, yetemeyeceğimiz kimi durumlar, istisnalar, ayrıntılar için bunu anlayışla karşılayabileceğimiz halde; gözümüzü rahatsız edecek kadar önümüzde olanlar için aynı anlayışı göstermemeliyiz. **Burada sözü edilecek olan sadece tecrübesizlik değildir, aynı zamanda politik güçsüzlüktür; sınıf savaşımında burjuvazi ile karşı karşıya olduğunu bilmemektir; onu yok etme görevini idrak etmemektir.**

Bu yanlışlar ve hatalar örgüt işleyişinin, komite çalışmasının, hücre örgütlenmesinin yanlış kavranması ya da ele alınmasıyla mümkün olabilmektedir. Örgüt bilinci, komite bilinci, hücre bilinci, bunların tümü proleter içrikteki devrimin; bir başka ifadeyle proletaryanın duru-

şunu ve gitmekte olduğu yolu içerir. Eğer bir sınıf adına, üstelik proletarya adına hareket ettiğimiz farkında olursak; devrim akımının bir niferi olduğumuzu bilirsek örgütlenmedeki temel ilkelerimizi anlayabilir ve uygulayabiliriz. Kitlelere dayanmak, kitlelerden kitlelere ilkesini uygulamak ancak kitle (**esasen proletarya olmak üzere halk sınıfları**) devriminin, örgütlenmesinin bir parçası olduğumuzun idrakıyla mümkündür. Yeterince bilinmeyen, kavranmayan, üzerinde durulmayan nokta budur. Bu konudaki her yetersizlik kişisel taleplerimizi, yeteneklerimizi, bilgimizi bulunmaz nimet kılıyor; bireyciliğimizi geliştiriyor. Örgüt olma, örgütlü hareket etme bilinci bu nedenle oldukça önemlidir. Bu, sadece bi-

reyin çoğunluğa kendini teslim etmesi değildir; bireyin çoğunluk içinde yer alabilmesidir; kendi akışını yönetebilmesidir; devrimcileşmesidir de.

Örgüt olma bilincinin gelişmesi için üzerinde durmamız gereken konu hedeflerimiz ve buna uygun olarak geliştirilmiş örgütlenme modelimizdir.

Şu da bir gerçek ki, Komünist Partilerde farklı fikirler varolabilir ve bunların birbiriyle mücadelesi kaçınılmazdır. Bu farklılıkların niteliği ve bizleri nereye götürdüğü üzerinde durmak kesinlikle bu kaçınılmazlığın reddi anlamına da gelmez. Aksine, **“Parti içinde iki çizgi mücadelesi”** teorisi proleter uyanıklığın elden bırakılmaması ve bu mücadelenin sürekli incelenmesi ge-

Eğer herhangi bir gelişme sınıf mücadelesi açısından proletaryaya hizmet etmiyorsa o bir gelişme değil, bir tekrardır.

rektiğini öğretir. Sonuçta bu teori bir söylem olmanın, bir iddia olmanın ötesinde bir politik duruşa işaret eder. Proleter çizginin kazanması için geliştirilmiş bir tezdır iki çizgi mücadelesi. Burada da temel ilkelerimizin, politikalarımızın, ilişki tarzımızın ve çalışmalarımızın eksiksiz, örgütlü oluşa yakışır tarzda uygulanmasını gerektirir. Politikamızı birliğimizi geliştirmek esasına göre yapmayı başardığımızda doğru bir hatta ilerlediğimizi, doğru bir çalışma içinde olduğumuzu ve kendimizi bireysel olarak da geliştirmiş olmayı başarmış oluruz. Çünkü unutmamak gerekir ki bizler gelişmeyi, ama her türlü gelişmeyi sınıf mücadelesi açısından değerlendiririz. **Eğer herhangi bir gelişme sınıf mücadelesi açısından proletaryaya hizmet etmiyorsa o bir gelişme değil, bir tekrardır.** Sınıf mücadelesinde tekrar burjuvaziyi üretmektir. Tekrar bu anlamda var olan durumu korumaktır.

Demokratik merkezîyetçilik ilkesi kitlelerden kitlelere çizgisinin genel olarak örgüt işleyişindeki özel olarak da Komünist Partisindeki biçimidir. **Kitlelere dayanmayan, gücünü kitlelerden almayan hiçbir fikir gerçek anlamda inisiyatifli olamaz; devrimci bir inisiyatif olarak değerlendirilemez.** Yine çok net olarak kabul etmeliyiz ki, gücünü demokratik merkezîyetçilik ilkesinden almayan hiçbir tavır, karar, yaklaşım inisiyatifli olamaz. Savunduğumuz herhangi bir fikrin gerçekten güçlü olması için doğru olması ve

bunun için de pratikten, özel olarak Proletarya Partisi'nin pratiğinden gelmesi gerekir. **Proletarya Partisi'nin gerçek varlığına, eylemine dayanmadıkça fikirlerin gücü olmayacaktır.**

Burada her doğrunun çoğunluk tarafından savunulan fikir olduğu iddia edilemez, zaten vurgulanan da o değildir. Hatta demek gerekir ki, genellikle doğru fikir başlangıçta azınlık tarafından savunulur. **Ancak, buradaki iddiamız doğru fikirlerin gerçeklere dayanması, gerçeklerden çıkmasına ilişkindir.** Kitlelere dayanmayan, gücünü kitlelerden almayan fikirlerden kastettiğimiz, tam da bu anlamda gerçeklere, maddi sürecin kendisine, pratiğe ve daha tam olarak maddi sürecin mutlak yasalarına dayanmasıdır. Demokratik merkezîyetçilik ilkesinin özünü de bu oluşturur. **Demokratik merkezîyetçilikten kastedilen öz olarak demokratik davranma isteği, zorunluluğu vs. değildir ya da merkezîyetçiliğin güçlü olmanın bir şartı olması salt bir amaç olarak anlaşılmalıdır.** Burada esas olan doğru fikrin yaratılması, geliştirilmesi ve gerçekleştirilebilir, pratiği ilerici yönde değiştirebilir kılmasıdır. Sonuçta net olarak savunduğumuz şudur: **Demokratik merkezîyetçilik ilkesini ihlal eden yaklaşımlar işçi sınıfının gücünü zayıflatır; doğru fikirlerin oluşmasını engeller; ileriye doğru dönüştürme faaliyetini bozar...**

Komünist Partisinde demokratik merkezîyetçilik il-

kesi her komitenin, her hücrenin politikanın, fikirlerin oluşum sürecine aktif olarak katılmasını ve bu anlamda tüm parti pratiğinin bir hammadde olarak işlenmesini içerir; bunun da ürünü güçlü bir dönüştürücü pratiktir. Örgütü inisiyatifli kılmak biz komünistler açısından öz olarak bu ilkeye dayanır.

Bu anlayışı bir komite üyesi komitesi bakımından kavramalıdır. Komitesinden beslenmeyen, komitesi ile hareket etmeyen, komite pratiğine yabancı olan hiçbir komite üyesi komitenin gücünü arkasına alamaz, inisiyatif geliştiremez, önderlik yeteneğini ilerletemez.

Değirmeye çalıştığımız konunun özü budur. Gerçekliğimizde bunun nasıl yaşandığı her birimizin sürecinin tahlili ile anlaşılabilir.

Genel olarak teoriye ilgisizliğin bu bakış açısıyla irdelenmesi kendimize ilişkin sınıfsal bir tahlil yapmamızı sağlayacaktır. Sınıf mücadeleleri tarihinin, özel ve esas olarak da işçi sınıfının devrimci sınıf savaşımı tarihinin, öncelikli olarak SBKP ve ÇKP olmak üzere komünist partilerin deneyimlerinin, Türkiye'deki sınıf mücadelesi tarihinin ve devrimci hareketin deneyimlerinin incelenmediği, öğrenilmediği her yerde boşluklar olacaktır. Bırakılan bu boşluklar kitlelerden kitlelere şiarının uygulanmaması, kitlelerin pratiğinin yerine öznel düşüncelerimizin konmasıdır. Bazı yoldaşlar sözünü ettiğimiz deneyimleri okuduklarını söyleyebilirler. Oysa okumaktan değil, incelemek-

ten, evrensel bilgiyi somut süreç ile birleştirmekten, kendimizi Marksizm-Leninizm-Maoizm öğretilerine göre geliştirmekten bahsediyoruz. Proletarya Partisi bunun sürekliliğinin sağlandığı bir okul gibi çalışmalıdır. Her militan bunun sürekliliği için örgütlenmelidir; politikaları bu esasa uygun uygulanmalıdır.

Yayınlara, kitapların okunmaması, okunduğu durumda ise bunlardan politik hedefler, örgütsel görevler ve dersler çıkarılmaması da aynı yanlış tutumun bir biçimidir. Örgüt olma bilincindeki zayıflık kendisini orada da göstermektedir. Yayınların, komite kararlarının örgütlülük içindeki kaynaşmanın, birlikteliğin, aynı hedefe yönelmenin bir aracı olduğu kavranmamaktadır. Yayınların kendisinin yaptıkları ile yetinmek örgütten, mücadeleden, komiteleşmekten, hücre çalışması yürütmekten hiçbir şey anlamamaktır. Bir küçük burjuvanın tipik davranışını sergilemekten başka bir şey olmayan bu tutum, içinde örgüte rağmen bir çalışmayı, bu anlamda da politik geriliğin en dibindeki yerden hareket etmeyi barındırır. Bu nedenle de sürekli başarısızdır ve moral bozucudur. Var olan yetersizliklerin bize artık bunları yenmek konusunda eğitici olması vakti gelmiş geçmektedir.

Hataların önüne geçilmesi, planların yaşam bulması, zorlukların önceden görülmesi ve hazırlık yapılması için komitelerde demokratik merkezîyetçilik ilkesine sadık kalmayı bilelim. İlkelerimizi yaratıcı bir şekilde, koşulların çözümlenmesi amacıyla inceleyelim ve uygulayalım. Sonradan göreceğimiz birçok eksikliği, yanlış, zaafı önceden görebilmek ilkelerimizi doğru uygulamakla mümkündür. Unutulmamalıdır ki, ilkeler yığınla deneyimin ürünüdür ve doğrulukları sınanmıştır. Bizim görevimiz koşullara uygun bir şekilde ilkeleri rehber almaktır.

Örgütsel sorunlarımızın şimdiki önemli kısmı yaklaşımlarımızdaki sözünü ettiğimiz hataları düzelttiğimizde gerileyecektir. Bir örgüt olmak gerçekliğini, bir hedefe doğru, bir hareket içinde yürüme gücümüzü geliştirmiş olacağız. Bunu yapmak için bir an geri durmak, bir adım atmamak suçtur. Kitlelere ve partiye güvenmek kendimizdeki devrimci yanı esas almaktır. Bunun için ileri atılalım...

Yunan komünistlerinin önderliğindeki 1944 ulusal direniş tarihinden belgeler-2

[Yunanistan Komünist Partisi (Marksist-Leninist)'in Yayınladığı İki Belge]

Yayınlamakta olduğumuz belgeler **Duvarların Ardında Yayınevi** tarafından, **Kasım 2004** tarihinde “**Kızıl Aralık, dönemin metinleri**” başlığı ile Yunanistan/Atina’da 1. baskısı yapılarak yayınlanan kitaptan çevrilmiştir. Çevirilen belgelerin okurlarımız tarafından daha iyi anlaşılması açısından, broşüre yayınevi tarafından yazılan giriş bölümünü de olduğu gibi yayınlıyoruz.

Çevirinin daha bütünlüklü olması için bazı devrik cümleleri aslına bağlı kalarak düzeltme yoluna gittik. Yine bazı ifadeler Türkçe okurlar tarafından daha iyi anlaşılması için düzeltildi. Ancak büyük oranda birebir çeviriye bağlı kaldık. Türkiye devrimci demokrat kamuoyunun Yunanistan iç savaşına ilişkin daha fazla ve kuşkusuz ki doğru bilgi sahibi olması açısından, yayınlamakta olduğumuz bu tarihsel belgelerin büyük önem taşıdığı düşüncesindeyiz. Bu önemden hareketle okurlarımızın bu belgeleri dikkatli ve irdeleyici bir gözle okumasında yarar vardır. Öte yandan belgeleri uzunluğundan kaynaklı, üç bölüm halinde yayınlamayı uygun bulduk. Okurlarımızın bu yaklaşımımızı anlayışla karşılayacağını umuyoruz. Belgeleri yayınlayarak bizlerin ve Türkiye devrimci demokrat kamuoyunun bilinçlenmesine vesile olan Yunan komünistlerine ve yayınevine teşekkürlerimizi belirtiyoruz.

ARALIK tüm halka aittir!

Aralık Direnişi'nin tüm halka ait olduğunu hiçbir onurlu insan reddedemez. **Kafandaris** bey özellikle: “**Eğer halk beraberlerinde olmasaydı, yarım saat bile tutamazlardı**” diye belirtmişti. EAM'ın ve ELAS'ın halkla olan bağları, kurtuluş savaşı mücadelesinde ve onu takibeden 50 kurtuluş günlerinde dövülmüştü. Aralık'ta halk ve ordu kopmaz bir birliktelik bağıyla bağlandılar. Skobi ve hafiyeler, kararlı ve hazır tüm bir halkı her zaman ve her yerde göğüslemek zorunda kaldılar. Bundan ötürü İngilizlerin savaş makinasının büyük bir ağırlığı, ön hatlardaki savaşçılara ama ayrıca halk semtlerinin silahsız halkına döndü. ELAS'ın hiç bitmeyen besleyicileri, hasta bakıcıları, moral verenleri, yedekleri oralarda bulunuyorlardı. Ve kara/deniz toplarının ağızları oralara doğru döndüler, RAF'ın roketatarları oralarda ölüm tohumunu ektiler. Halk yokedilmeliydi! **ÇÜNKÜ HALK BİR BÜTÜN HALİNDE HALK KARŞITI PROJELERİNE ENGEL OLUYORDU.**

Sivil halka karşı olan öfkeleri, kadın ve çocukların katledilmeleri, hastanelerin top atışına tutulmaları, halk semtlerinin bombardımana tutulmaları ancak böyle açıklanabilir. Skobi düşmanı iyi ayırt etmişti ve düşmanı tüm bir halktı.

Sivil halka karşı saldırı açık katletme dışında bir de kuşatma biçimini aldı. Skobi kendini EM-EL başkanlığına atadı, Atina ve Pire halkını açlıkla ölüme mahkum etti.

Aralık mücadelesinin ilk günlerinden itibaren semtlerimiz mecburen 150.000 insana yiyecek sağlama gibi korkunç bir işle karşı karşıya kaldılar. Hiçbir evde stok yoktu ve depolarda asgari miktardaydılar. Ama, halk ve ordu mücadeleye devam için yaşamak zorundalardı. Bu alanda, yani hayatta kalabilme alanında, Aralık'ın en görkemli zaferlerinden biri kazanıldı. En sona kadar hiçbir şey savaşan halk ordusunda eksik olmadı. Ne karavana, ne sigara ne de hediyeler... Yaralılar gerçek tapınmalar oldular. Doğu semtlerinin halkı, bu muhteşem halk; ordu, yaralılar ve çocuklar için herşeyden kendini mahrum bırakıyordu. Halkın, yaralıların ve ordunun beslenme mucizesi, Halk Komiteleri'nin örgütlülüğü ve fedakarlığı olmasaydı başarılmazdı.

Halk Komiteleri, hayranlık uyandıracak bir inisiyatif ve yeterlilikle çalışarak, insanlık dışı bir savaş ve totaliter kuşatma koşulları altında bile,

kendi memleketinde efendi olan bir halkın neler başarabileceğini gösterdiler. İşte Halk Komiteleri'nin bir kısım işleri:

İliopoleos Halk Komitesi (H.K.)'nin semt halkına dağıttıkları: 1.500 okka tahıl, 400 okka yağ, 3.000 okka sebze, 1.000 kutu sigara, 700 kutu kibrit, 1.000 okka şarap (okkası 500 drahmi'den¹). Bütün bakkalların stoklarını 60 drahmiden dağıttı ve 1500 yumurtayı hastaneler için ayırdı. Bu rakamlar hoş görünüyorlar ama hepsini söylemiyorlar. Söylemiyorlar, örneğin, kendi araçlarıyla Attiki'nin köylerini gezerek yağ ve sebze toplayan ekipler nasıl oluşturuldu? Bütün halka siyasal eğilim ayırımı yapmadan ve en küçük anormallik yaşanmadan yiyeceklerin dağıtılmasından bahsetmiyorlar. Halk Komiteleri üyelerinin sabahlamalarından ve aç kalmalarından sözetmiyorlar.

Kaçipodi Halk Komitesi haftada iki defa iki bin çocu-

ğun beslenmesini örgütledi, yüzlerce yoksul aileyi besledi, halka dağıtılmak üzere yaşamları pahasına düşman hatlarını geçerek binlerce okkalık sebze ve yiyecek taşıyan özel ekipler yolladı. Skobi'nin uçakları ve topları Kesariyani'yi yerle bir ettiğinde Kaçipodi'ye sığınan 400 Kesariyanileye beslenme ve geçici barınma yeri buldu.

Yoksulluğun ve sefilliğin sınırının aşıldığı Durguti'de de halk komitesi vardı. Yaptıkları: 15 yataklı bir hastane örgütledi, Kesariyani'nin 150 mültecisini barındırdı, günlük 300 porsiyonluk karavana örgütledi, ekmek, balık, sebze, 1500 okka kömür, kibrit, sigara ve hastalar için 15 okka süt tozu dağıttı. Ekipleri günlük olarak semte yemek için ateş hattını deliyorlardı. En son defa, İngilizler tarafından tutuklanıp El-Daba'ya yollandılar.

Pangrati Halk Komitesi günlük olarak 600 yoksul ve mülteciye karavana örgütledi, sebze, süt, ekmek hatta et bile

dağıttı.

Bütün Aralık boyunca semtlerimizden karaborsa yokolmuştu, ama günahkar Kolonaki'de yağ'ın okkası 1 liraya ulaşmıştı. **Halkımız bu tarihsel ayda sadece manevi gücünü ve yiğitliğini değil, ama aynı zamanda moral gücünü, yüksek kültürel düzeyini, oto kontrolünü ve hayranlık uyandıracak örgütlenme yeteneğini gösterdi.** Doğu Atina Kademesi, Pan Atina Halk Komiteleri 6. Kademesi'nin aşağıdaki raporu bize örgütlü bir halkın bu "korkunç icraattaki" en büyük kanıtını gösteriyor.

İşte Kademe'nin Aralık ayında dağıttıkları: Her porsiyonu 50 dirhem'den 2.900.000 porsiyon ekmeğe, 31.000 kutu süt, 250 okka süt tozu, D.E.S depolarından (E.V.E.S.K. fabrikaları) el konulan 11.500 okka makarna, 6.000 porsiyon mezit balığı, Attiki bölgesi hayvancılarından satın alınan 17.200 porsiyon et, 500 okka kuru üzüm, 14.000 okka baklagil (P.L.E.'nin da-

yanışması ve el koymalar), 600 okka şeker (hastalara, ELAS'a ve hastahanelere dağıtıldı), 3350 okka sabun (el koymadan), 148.000 kutu kibrit (Pangrati tekelinden el koyma), 100 bidon petrol (N.Kosmos tekelinden el koyma), 1.500 okka yağ, 190.000 okka odun, 12.000 kömür, 2,1/2 ton tuz (Pangrati tekelinden el

koyma), 10.000 kutu sigara, 150 okka konyak (el koyma), 16.000 okka sebze (Kolonos-Sfagion bahçelerinden), 6500 kutu çorba (bağış). Hastanelere sağlanan ilaçlar: 2.500 deste gazlı bez, 4.000 aspirin, 3.000 yarabandı, 8 kilo tentürdiyot ve büyük miktarda şırınga ve spesialite.

Bu rapor; mücadelecileri yağmacılıkla suçlayıp kadırgalara dolduran Aralık sonrası "adalete"(!) indirilen bir tokattır.² İşte buyrun "yağmalara" ne olduğu? Onların ölümüyle cezalandırdıkları halkın yaşaması için yapılanlar bunlardı.

Ama Kademe'nin eylemleri burada bitmiyor. Çatışmaların ilk gününden itibaren, sivil halkın Kesariyani'yi boşaltma problemini göğüsle-

Guva 800, İliupoli 137, Kaçipodi 114, N.Elvetiya 327, Kopanas 448, İmittos 728, M.Kosmos ise 128 kişiyi misafir ettiler. Hatta kamu ve belediye memurlarının aylıklarını Kademe sağladı. 20/12'de 1000 drahmi, 316 memur için ödendi. 26/12'ye tekrar 1000 drahmi 198 memur için ödendi (o kadarı hazır bulundu). Bu maaşlılardan 150'si polis memuruymuş ve birgün bile karavanasız ve ekmezsiz kalmadılar.

Halk Komiteleri'nin büyük icraatı buydu. ELAS Skobi bey ve genelkurmayla savaşıyordu. Ve Halk Komiteleri de EM-EL'in başkanı Skobi ve açlığın generaliyle savaşıyordu. Bu ikinci cephe önem bakımından geride kalmıyordu ve Aralık anlatılırken Halk

K o m i t e l e r i'nden bahsetmemek mümkün değildi.

Çatışmanın ilk gününden itibaren başka korkunç bir problem daha yaratıldı. Hastaların ve yaralıların tıbbi tedavi problemi. Sivil halkın insanlık dışı bombardımanlara

mek mecburiyetinde kaldı. Böylesi altından kalkılması çok zor işi sadece bir halk örgütlemesi çözebilirdi ve çözdü. Kademe'nin ve diğer semtlerin başarılı dayanışmaları sayesinde; 13.182 Kesariyanili ve öbür semtlerden 500 mülteci barınak ve yiyecek bulabildiler. Diğer semtlerden Pangrati 4500, Vironas 6.500,

maruz kalması, bu problemi daha bir keskinleştirdi. Doğu semtlerinde, Vironas Polikliniği dışında hastane bulunmuyordu. Ama halk yaralılarının yollarda ölmesine izin vermezdi. Hastaneler olmalıydı ve kısa bir zaman sonra da oldular. Kurulmaları halk fedakarlığının, dayanışmasının ve inisiyatifinin bir destanıdır.

Ulusal Dayanışma'nın bize anlattığı gibi, işte İmittu Hastanesi'nin kuruluşu.

“Mahallemizde 1 günde 3 hastane yaptık. Gereken bütün malzemeyi, halk kızlarının çeyizlerini dahi bize vererek sundu. K.O.V. (Vironas Komünist Örgütü)'un bürolarının dışında; mobilyaları, örtüleri, yatakları yüklenmiş halde kuyruklar oluşturdular. 18 yaşta K.O.V. bürolarına ve 20'sini polis karakoluna yerleştirdik. Bunların dışında Haravgi'de 7 yataklı bir şube ve 1 tane de İliupoli'de oluşturduk. Hemen ardından bağış kampanyası başlattık ve halk bizden hiçbir şeyi esirgemedi. Birkaç saat içinde 100 okka makarna, 50 okka un, portakal, konserve topladık. Hergün semtlerimizdeki kadınlar tavuk ve tavşan getiriyorlardı. Pekçoğu biricik yataklarını ve örtülerini vererek, elbiseleriyle yerlerde uyuyorlardı...”

Bu yöntemle Doğu semtlerinde 1.300 yataklı 62 hastane yapıldı. Bu hastanelerin arasında “İlektra” hastanesi İmitti'da Papastratu binasında yapıldı. İlk 150 yatak 3 günde doldu. Bundan ötürü; hastane yönetimi, halk cellatlarının yoğun katliamına yetişebilme için daha fazla çaba harcamak zorunda kaldı. Aralık sonunda “İlektra”da 300 yatak ve bunlar dışında 100 tane de dispanser bulunuyordu.

Yaralıların tedavisi uğruna herşeylerinden mahrum olan halkın fedakarlığı sözle anlatılamaz. Hergün yüzlerce, binlerce kişi hastabakıcı, yaralı taşıyıcısı ve temizlikçi olmak için başvuruyordu ve gerekenden fazla olduğu için yönetim onları kovmak zorunda kalı-

yordu. Doktorların ve personelin fedakarlığı her türlü anlatımın da üstündedir. Aç, yorgunluktan bitkin ve uykusuz halde bile yaralıların yataklarının başında bulunuyorlardı. Bireysel ve grupsal yaşamın bütün alanlarında olduğu gibi, mağdurların tıbbi tedavi ve bakımında Aralık; yüceliğinin, yiğitliğinin ve özverinin mührünü koydu. “İlektra”da toplam olarak 486 yaralı ve hasta kaldı. Bunlardan 362'si savaşçı, 47'si yardımcı hizmetlerde çalışanlar ve 77'si yurttaştı. Bunların 438'i erkek, 48'i kadındı. Kadınlardan 18'i savaşçıydı. Araçlar yetersiz olmasına rağmen bir tanesi bile mikroplanma nedeniyle ölmedi. Bir doktorun gülererek söylediği gibi “sevgi ve halk ateşi mikropları dahi öldürüyor.”

Halk yaralılarını tedavi ederken bir an bile cephenin ihtiyaçlarını unutmuyordu. Tanklar sürekli ELAS'ın hatlarını delme tehdidinde bulunuyorlar. Anti-tank yok. Ama küçük güller ve kundaklama için şişeler var. Sokak barikatlarını kurarken binlerce aç, tırnaklarından oldular. Ve sabahlara kadar çalıştılar. Sadece İmitti'dan 200 kişi bir gecede harekete geçti barikatları kurmak için. Birçok defa yemek yeme saatleri için barikatlarda megafonla parola veriliyordu. Ve yemek kuyruğu hemen dağılıyordu. Ve Skobi'nin yolunu barajlamak (barikat kurmak çv.) için hepsi koşuşturuyordu. Bu kitleden kaç kişi barikatlarda çalıştığı sırada ölümü buldu! Bir ayağı tabutta olan **Katina Marmapu** gibi ihtiyarlar ve daha yeni dişleri çıkan çocuklar açlıktan

bayılacak durumda da olsalar muazzam ağırlıktaki taşları kaldırıyorlar. Bu gücü nereden buluyorlardı? **Mücadelelerinin haklılığından ve faşizme karşı nefretten!**

Halk, savaştan ordunun bitmeyen yedeği idi. ELAS'ın her gün kayıpları vardı ama tüfekler seslerini hiç kesmedi. Her savaşçının arkasında yerini almak için bir sivil bekliyordu. **Doğu Semtleri Alayı'nın Aralık'ın ilk günlerinde 1300 savaşçısı vardı, ölü yaralı sayısı ise sekizyüz idi.** Aralık'ın son günlerinde ise gücü 1.800'e ulaşmıştı. ELAS ve halk arasında teknik yönden bir ayrım yaratan silah eksikliği idi. Eğer halkın istediği kadar silah olsaydı, II. Alay bir orduya dönüşürdü.

Megafon... Bütün bir halk savaşırken başka bir iletişim aracı yok. Budur EAM'ın, ELAS'ın liderliğinin sesi. Birgün halktan megafonla anti-tank bombalar için şişe istendi. Sadece İmittu'da yarım saat içinde 300 şişe toplandı. Megafon; halkı bilgilendiriyor ve aydınlatıyordu, megafon ihanetçileri teslim olmaya çağırıyordu. Megafon günün savaş haberlerini verdiğinde, her semtin meydanlarında binlerce kişi toplanıyordu. Uçaklar böylesi fırsatları yakalamak için dört dönerken, kim onları umursardı ki!

Kol'un matbaalarında 10.000 yaprak olarak basılan günlük **Rizospastis (Radikal)** gazetesi kapışılıyordu. Doğu semtleri yalnızlaştırıldığında, haberler Rizospastis'in yazı işleri tarafından ELAS'ın savaş telefonları aracılığıyla geceyarıları veriliyordu. Onlarca gönüllü matbaacı, dizgici ve

işçi, halkın sevgili gazetesini basmak için sabahlıyorlardı. **Rizospastis** her gün binlerce bildiriyle beraber ön hatlara ulaştırılıyordu. Kaç defa halk mücadelecisinin kanıyla kızıl-laşmadı ki! “**Halktan gizli bir şey yok!**” Halk aydınlanmasının şiarı budur. Ne yalanlar ne de abartılar. Halk, mücadelenin güzergahını ve amaçlarını iyi biliyor. Gözüpek, kararlı, birleşik ve yenilmez bir halde mücadeleyi sürdürüyor.

Katiller ve Suçlular

Aralık Direnişi sadece halkçı ruhun kahramanlığını ve yüceliğini gün ışığına çıkarıp, faşizmin kana susamışlığını ve bütün yabaniliğinin örtüsünü kaldırmadı. **Sivil halk ve savaşçılara karşı; İngilizlerin ve müttefiklerinin (Burandesler, Efzon askerleri, Riminitesler, Edesliler, Xitesler ve her türden işbirlikçiler) gerçekleştirdikleri vahşiliklerde ölçüyü kaçırmalarına da vesile oldu.** Almanların ve İngilizlerin davranışları arasında karşılaştırma yapmaktan ne yazık ki kaçınmıyoruz, çünkü her iki durumda da halkımız işgalciye göğüs geriyordu. Gerçekten utanıyoruz ki, bu karşılaştırmadan İngilizler zararlı çıkıyor. Müttefiklerimizin savaşçılar karşısında göstermiş oldukları vahşiliği, Alman esirlerine de gösterip göstermedikleri konusunda kuşku duyuyoruz. **Kesariyani**'yi ve **Peristeri**'yi vurdukları gibi **Berlin**'i de aynı tutkuyla bombalayıp bombalamadıkları konusunda kuşku duyuyoruz.

Çarpışmaların daha ilk gü-

nünde Skobi'lerin yalnızca ELAS'a karşı değil, bütün bir halka karşı savaştıkları belirlenmişti. Aralık'ın bütün süreci boyunca ordu ve sivil halk arasında hiçbir ayırım olmadı. Bu, bunun bir “**gangstervari kareket**” değil bir halk direnişi olduğunun en büyük göstergesidir. Bundan ötürü çarpışmaların ilk gününden; deniz, kara ve tank toplarının namluları, uçakların roket ve bombaları sadece halk semtlerindeki evleri yerle bir edip çocukları, kadın erkek ihtiyarları öldürüyorlardı. Sadece 6/12'deki ilk Kesariyani bombardımanı 240 ölü ve yaralıya eşdeğer oldu. Ön hatlarda bulunan evler, arkalardaki evlerin uğradıkları zararın 1/10'una bile uğramadılar. Aralık Direnişi'nin kurbanlarının % 75'i sivil halktır. Öfkeyle vurulan semtlerin dışında, bir de Pangrati'ye bakalım. Tahribatların %90'ı cepheden 700 metreden fazla bir mesafede bulunan **Varnava-Vrisula-Plastira** bölgelerinde oldu. Bütün tahribatların % 8'inin kaynağı ELAS'tır ve bunlar Skobi'lerin geçecekleri ve bundan ötürü de barikatların zaruri olduğu noktalarıdır. Cephenin savunması için hayati öneme sahip olmayan hiçbir yerde ELAS tarafından bir patlama bile olmamıştır. İşte Skobi'nin serseri roketatar ve namlularının neden olduğu yıkımlar; **(Tablo:1)**

Barbar bir savaşın acı raporu budur. Savaşçı ve sivil halktan esir düşenlere karşı uygulanan, sözle anlatılamayacak vahşiliklerden bahsetmezsek eğer bu rapor sonuçsuz kalırdı. Bu konuda “**müttefikler**” tabur güvenlik bi-

rimleriyle, Riminiteslerle, jandarmalarla başarılı bir şekilde yarıştılar. En azından biz, bir avuç bezelye almak için sırada bekleyen kadın ve çocukları öldüren keskin nişancı ve **Agi-os Vasilios, Vironas, Kesariyani**'nin kadın ve çocuklarını ateş açarak öldüren “müttefik” pilot veya tank sürücüsü arasında hiçbir ayırım yapamayız. Her ikisi de bilinen canidirler, suçlulardır. Her ikisi de eşit bir şekilde “**faşist cellat**” lakabına değerlidir. Hastanelerimiz paramparça olmuş ihtiyarlar ve sakatlanmış çocuklarla doldu. Uluslararası hukukun onuru hiçbir zaman Aralık'taki kadar incinmedi. Çünkü Skobiler ve hizmetçileri için hiçbir kutsal şey yoktu. Hastanelerin, yaralı taşıyıcıların ve hatta cenazelerin ağır makinalılarla taranması alışıldık olaylardı. Ve az sayıda insanın bir yolda biraraya gelmesi ölüm tehlikesi içeriyordu. Esirler, İngilizler, jandarmalar ve Riminiteslerce gerçekten parçalara ayrılıyorlardı. Suçlarını birebir sayabilmek için ciltler gerekir. Burada bitmek bilmeyen dehşetin ve suçun günlüğünden birkaç olay aktaracağız.

Jandarma eski üst teğmeni olan **Kaçipodi 6**. Bölük gerilla komutanı **Spiros Karcis**, 4/12'de bir keskin nişancı tarafından ağır yaralandı. Mücadele arkadaşı **Panayotis B.** tarafından hayatı pahasına Şehir Polisleri Motorize Birlikleri'nin yanındaki İlk Yardım Ocağı'na taşınıyor. Orada hemen kan nakli ve ameliyat yapılıyor ve doktorlar yaşayacağını belirtiyor. Panayotis'in çıkmak için hazırlandığı anda otomatik tüfekli Burandesler

hastaneyi işgal edip kanlar içindeki yaralıları alıp dışarıya çıkarıyorlar. Panayotis kurtulabilmek için bodruma indiğinde orada dehşet verici bir görüntüyle karşılaşılıyor. Yaraları kafatasının arka kısmında olmak üzere, biri diğerinin üzerinde 14 ceset ona bakıyordu. Burandesler tarafından öldürülmüşlerdi! Ocak'taki personelin yardımları ve binbir çileyle ellerinden kurtulmayı başardı. **Spiros Karcis**, Motorize Birliği'ndeki hayvanlar tarafından aynı gün öldürüldü. 20/12'de Kuponya Tepesi'nde merkezi tabur 4. bölüğünün efsanevi yüzbaşı **Orestes**, 15 savaşı ile beraber esir düşüyor. Riminitesler O'nu süngü ve çakırlarla paramparça ettiler.

19/12'de (Kuponya) Sevastias Caddesi 24 nolu evdeki üç yaralı ELAS'lı insanlık dışı işkencelerden sonra jandarmalar tarafından öldürüldüler. Aynı gün bir yaralı taşı-

yıcısı ve başka bir yaralı savaşı İlisos-Sevastias kavşağında öldürüldüler.

İlisos caddesi 11b nolu evde 4 yaralı, jandarmadaki canavar ruhlular tarafından infaz edildiler. Komşu evlerdeki sakinler, başka 20 cesetle beraber ilkokul bahçesine gömmeye zorlandılar.

Kuponya tepesinde 5 esir daha infaz edilip oraya gömüldü. Ocak ayında onları oradan alıp bilinmeyen bir yere götürdüler. Aynı mahallede bir jandarma astsubayı, üzerinde 12 Ekim tarihli bir bildiri bulunduğu için **D. Yoannidis**'i katletti (Pamfilias 9 adresinde).

17/12'deki Ardittu çatışmasında Skobiler beyaz bayrak kaldırmalarına rağmen savaşı **Gika**'yı yaraladılar. Ardından O'nu çakırlarla katlettiler.

25/12'de bir grup gerilla Fiks fabrikasında yalnızlaştırılıp esir alındılar. İngilizler süngülerle gözlerini çıkardılar

ve ardından da koyun keser gibi onları kestiler. Bu dehşet sahnelerini, gizlendiği yerden izleyen bir savaşçının saçları bir kaç dakikada beyazladı.

29/12'deki Kesariyani'nin son çatışmasında gerilla teğmeni **Lazaros Kefalidis** yakalanıp esir düştü. Jandarmalar O'nu aynı gün Kriezotu caddesinde infaz ettiler.

Kesariyani'nin son çatışmasında esir düşenlerden hiç kimse canlı kalmadı. Riminitesler ve jandarmalar tarif edilemez bir vahşilikle, Kuponya sakinlerine onların bağırsaklarını süngülerle nasıl çıkardıklarını anlatıyorlardı. Bir savaşı, aralarında bir kızın da bulunduğu 12 esir savaşıyı katletmiş olmakla gururlanıyordu!

“Müttefiklerin” gözleri önünde gerçekleşen bu alçakça katliamdan sonra, bütün evleri yağmalayıp 3 blok barakaları ateşe verdiler.

Ama dediğimiz gibi, öfke-

TABLO: 1

Ağır tahribatlar	Tümünden yıkım	Ölü sivil halk	Yaralı sivil halk	
Kesariyani	413	48	10	580
Vironas	94	15	20	50
Pangrati	28	8	15	50
GuvaMeç	45	10	20	65
Agios Yannis	28	9	18	70
N.Kosmos	20	6	15	40
Durguti	32	12	8	30
Zografu-İlisia	17	4	5	11
Kaçipodi	20	8	16	32
N.Elvetiya	12	3	8	19
İmittos	8	2	5	10
Toplam	717	125	440	957

leri sadece esirler ve yaralılar üzerine değildi. Havanlar, toplar, tanklar ve uçaklarla sivil halkı kırımdan geçiriyorlardı. Semtlerimiz ateş ve demir yağmuru altında yaşıyorlardı. Kesariyani özel bir hınçla vuruldu ve bu acılı semtin kurbanları yüzleri buluyordu.

9/12'de İngiliz uçakları Durgutu'de sivil halka atış açıp 3'ünü öldürüp 8'ini yaraladılar. Aynı gün Rigillis cad-desinden gelen İngiliz tankı Vatrachonisi'deki 2 kadını yaraladı.

10/12'de İngiliz uçakları fırın dışında, sırada bekleyen halkı demet demet bombalarla bombardımana tuttular. Aynı anda N. Elveti ve Virona'yı ağır makinalarla taradılar. Sivil halkın kurbanları yüzü geçti.

12/12'de Kesariyani'nin; top, gülle ve ağır makinalılardan 40 kurbanı daha vardı. Aynı gün İmittu'da havan ve toplar İlektra hastanesine yakın üç evi yakıp, iki kadın ve bir ihtiyarı yaraladılar. Meç, sabahtan akşama kadar ateşe tutuldu ve zarar görmemiş ev kalmadı.

15/12'de Pangrati Tepesi, Plastira Meydanı, Profitis İlias (İlyas Peygamber Tepesi)'a havanlar düşüyor. Kurbanlar 25'i aşıyor.

17/12'de İngilizler Durguti apartmanlarını tank mermileri ve ağır makinalılarla kalbura çevirdikten sonra işgal ediyorlar. Gece yarısı bütün kiracıları, hatta kucağında çocuk olan gecelikli kadınları da dışarı çıkardılar. Kadınlar inleyip, delice titreyip, bayılırken onları dipçiklerle bir köşeye topladılar. Her türlü yöntemle onlara eziyet ve hakaret ettikten sonra onları bırakıp erkeklerini aldılar. Onları Lion garajına götürüp Burandeslere teslim ettiler. Burandesler hayvanları onları en insanlık dışı yöntemle hırpaladıktan sonra, İngilizler onların alınlarına kırmızı mühür vurup Hasani'ye yolladı. Bu apartman bloklarında, ertesi gün öğlene kadar süren vahşilik Almanların barbarlığını da aştı. Acılı Durguti, işgalcileri tanıdıktan sonra, bu aziz Vartolomeos gecesinde "müttefikleri" de tanıdı. Bütün semt işgal edildikten sonra, İngilizler, zafer gösterisi

(askeri geçit) örgütlemekten utanmadılar. İskoçlar gaydalarıyla oynayarak geçit yaparken, Skobi'ler açlıktan yarı ölü halde bulunan halkın üzerine konserve kutuları fırlatıp, gülmekten kırılıyorlardı. Halkımız yabaniliklere alışmamış değil, çünkü Türklerin, Almanların, İtalyanların, Bulgarların boyunduruğunu tanıdı. Ama "müttefiklerin" bu zavallı zafer gösterisini hiçbir zaman unutmayacak.

En vahşi savaşlarda bile, hastaneler ve Kızıl Haç'ın bayrağı kutsal olarak teorize edilir. Ama Aralık'ta "kurta-ricılar" bu lüksleri lağvettiler.

10/12'de, çatısında Kızıl Haç bayrağı dalgalanmasına rağmen Kesariyani Çocuk Yurdu havan mermisiyle vuruldu. E. Diaparos ciddi bir şekilde yaralandı.

6/12'de, Vironas Polikliniği havanla bombalandı. 7/12'de saldırı tekrarlandı ama bu defa uçaklarla.

9/12'de Agios Yannis hastanesi vuruldu.

14/12'de Meç'te Skobiler, Efu Yerogopulu adlı hemşireyi ve başka birini daha öldürdüler. 15/12'de, 2517 plakalı

hastahane aracını durdurup, yaralı taşıyıcıları **P.Avrilliani, H.Maçaça, D.Sotiriadi, S.Samara, Kalogiru, Russo** ve **M.Samara**'yı esir alıp Hasanî bloklarına götürdüler.

“İlektra” hastanesi son günlerde sistematik olarak bombalanıyordu. Bunun içeriğinde neden olduğu korku sahneleri tarif edilemez. İki yaralıyı yüklenmiş hemşireler bodrum merdivenlerinden yuvarlanıyorlardı. Göğüs ve karın bölgesinden yaralılar bodruma inmeye çabalarlarken sürünüyor ve kan kusuyorlardı. Orada biri diğerinin üzerinde yığılmış bir halde, savaşçıların ve sivil halkın işkenceye uğramış vücutlarına bakıyorlardı.

Böylesi bir rezalet, medeniyeti lekeliyor ve Aralık'ın gerçeği aydınlandığında, emin ki İngiliz halkı da utançtan yüzünü gizlemek zorunda kalacaktır.

Ama hayvanlık, bir cenazenin ağır makinalıyla taranmasıyla zirveye ulaştı. 14/12'de, 4 sivilin cenazesi N. Simirni Mezarlığı yönünde ilerken üç spitfayr tipi savaş uçağı tarafından saldırıya uğradı. Saldırı bittiğinde tabutun etrafında 2 yaralı ve papaz **Petros Sinikis**'in cesedi farkediliyordu. Kurbanların üzerinde 30 kurşun yarası sayıldı.

“Eee... **Aralık'ın vahşilikleri...**” diye sesleniyor gerici düzen... Cevaplıyoruz: Sadece vahşilikler olmadı, tarif edilemeyecek hayvanlıklar ve canilikler de oldu. Ama bunlar siz ve “müttefikler”iniz tarafından yapıldılar.

Aralık sonrası olaylar

Aralık Direnişi Mucizesi'nin görkemi uluslararası an-

tifaşist savaşın tarihsel olaylarını dahi gölgede bırakırken, o dönem, çamur ve rezilce iftiharlarla dolu bir dağ ile kapanmaya çalışılıyor. Hedefleri askeri “zaferlerini” siyaset ile bütünleştirip halkın büyük mücadelesini karalamak ve öbür yandan kendi suçlarının üstünü kapatmaktır. Bunlar, ölümler üzerinde yorumlar yapma ve hamaseti (vatan, millet, sakarya edebiyatı); Aralık sonrası iki temel amaç olarak kullandılar. “**Enerjik bir azınlığın ulus karşıtı hareketi**” suçlamasını önceki bölümlerde cevaplamıştık. Şimdi cevaplamamız gerekenlerden geriye kalanlar ise; ptomatologia³, katliamlar, yağmalar, kazığa oturtmalarla ilgili olan budalaca ve yüzüstüce uydurmalar, plütokratların daha birçok yozlaşmış fantazilerinin hastalıklı ürünleridir.

Aralık süreci boyunca yanlışlar ve taşkınlıklar halk tarafından yapıldı mı? Şüphesiz ki yapıldı ve böylesi bir halk ayaklanmasında olmaması tuhaf olurdu, ama halk hiç kimseden korkmadan ve utanmadan buna karşı eleştirisini yaptı ve yapıyor. Halk tarafından sert bir şekilde hala cezalandırılmamış olan kaçınılmaz taşkınlıklar, ölümsüz Aralık Destanı'nı lekeleyemez. Meşhur “**milliyetçilerin infazları**”, işgal döneminde işgalcilerin sağ kolu olup, onları kana susamışlık ve vahşilikte geçen alçaklara karşı uygulanan haklı bir cezalandırmadır. İşte ELAS ve **Doğu Semtleri Ulusal Sivil Savunma Güçleri**'nin infaz ettikleri bir kısım alçaklar:

Rumeliotis: Papayorgi'nin infaz ekibinin üyesi, işkenceci

ve onlarca yurtseverin katlinin uygulayıcısı.

Skliris Paris: Papayorgi ekibinin infazcısı. 1944 Eylül'ünde canavar bir ruhla **N. Papayorgiu** infaz edildiğinde; bu, misilleme olsun diye Palastira meydanında tramvaydan indirdiği iki yurttası öldürmüştü.

Sgoya Ketî: Almanların fahişesi ve SS'lerin hafiyesi. Pekçok yurtseverin tutuklanmasının sorumlusu.

G. Makrotimios: 2. Şube Yönetici Yardımcısı, 1944'de Kallithea ve Thision polis çevirmelerinde, tabanca tehdidiyle bekçileri halka ateş etmeye zorladı.

Papa Haralambos: Neos Kosmos'tan, keskin nişancı. Ünlü bir Xit ve Gestapo işbirlikçisi. K. Theotoku kilisesinin çanından ateş ettiği sırada suçüstü yakalandı.

İkonomopulos: Meç'ten polis bekçisi, keskin nişancı. İşbirlikçi Vasiliu'nun evinde (Thimoleondos 4 adresinde) gizlenmişken savaşçı **Kokine-li**'yi, **E. Konstantinidi**'yi ve bir hemşireyi ve bir ihtiyar kadını yaraladı.

ELAS'ın infazlarının içerisinde başka bir kategori daha var. Halk Hareketi'ni ihbar ve rapor etmek için direnişçi örgütlerin hatlarına sızmış düşmanın paralı ajanları. Aralık Direnişi sürecinde gerçekleşen yağmalamalar ve barbarlıkların büyük bir çoğunluğu bu unsurlardan kaynaklanmaktadır.

Böylesi bir alçak, Guvas sivil savunma birlikleri 10. Şube'sindeki sivil savunmacı, birçok yağmalama, şantaj ve infazların gerçekleştiricisi, ünlü **Apollon Paleologopu-**

los'du. Yakalandığında üzerinde Intelligence Service adına düzenlenmiş kimlik bulundu. Düşmana sistematik olarak istihbarat verdiğini ve diğer suçlamaları itiraf etmek zorunda kaldı. Bu iğrenç herif, hakettiği cezayı buldu. Halka açık bir şekilde 17 Aralık'ta infaz edildi. Guva halkının hepsi infazını izledikleri böylesi bir adalet eylemiyle; düşman ajanlarının suçlarına karşı örgüt ve halkın ne kadar yabancı olduğunu da onaylamış oldu. Bu sayede, mücadelelerimiz acılı tecrübelerinden çıkan bir tereddütü de (çekinmeyi de çv.) ifade etmemiz gerekir. Intelligence Service adına düzenlenmiş kimliği olmayan hain, hırsız, cani, suçlu ve aşağılığı bulmak oldukça zordu.

Kesariyani'de halka açık olarak yağmalamalar nedeniyle **Durmisis**, **Psunis** ve **Kula Lambro** adlı caniler infaz edildiler.

Aynı nedenlerle Forminos Caddesi'nde bütün halkın önünde sivil savunmacı **Kozakis** ve **Maydandos** infaz edildiler.

Halk ölüm kalım mücadelesi verirken bu mücadeleyi kirletenlere karşı amansızdı. Aralık ayı boyunca halkın eline düşen hırsız veya katillerden bunu hayatlarıyla ödemen bir kişi bile yoktur. Aralık'ta halk taşkınlıkları ve suç işlenmesine rastlanmamıştır. Sadece halkın cezalandırmak için sonuçlandıramadığı taşkınlıklar ve suçlar vardır.

Halkın gerçek savaşçıları'nın davranışı neydi? İşte cevabı EAM karşıtı duygularıyla tanınan **Tuğgeneral Yoannis** veriyor.

“Aşağıda imzası bulunan ben **Tuğgeneral Yoannis**, oturduğum evin sahibi (Ktisi-viu 3 adresi), belirtiyorum ki 1944 Aralık süreci boyunca evimde ELAS'ın yaralı taşıyıcısı bölümü 20 gün kaldılar. Bu süreç boyunca değil hiçbir şeye zarar vermek, tam aksine, mevcut yaralanma ile ilgili yardım olanağı sundular. **Atina 10/11/1945 Bildiren (imza)**”

Bütün Aralık süreci boyunca, bilinen kralcı general Papadopoulos en küçük bir rahatsızlığa bile uğramadan **Mavroskoti**'nin evinde (Andinoros-Pangrati ad-

resi) kaldı. Hoş olan, Aralık'ta sonra tanıdığı bütün savaşçıları hafiyelere ihbar etmesiydi. Sabani Şehir Polisleri işbirlikçi müdürünün Agio Yannis'teki evinde bir toplu iğneye bile dokunulmadı.

Aralık yıkımlarından ve bombardımanlarından arta kalabilen ev malzemelerini gerçekten yakıp yıkan Skobi'le-

rin Milli Muhafız Ordusu'nun, tugayın, jandarmanın, cani ve hırsızların yağmalamalardan bahsedebilmeleri için gerçekten faşizan bir cesaret ve pişkinlik gerekiyor. Keseryani düştüğünde, bütün bu faşist alçaklar fukara evleri yağmaladılar. Küstahlar Zografu ve Kuponya'nın çalınmış mallarını taşıyıp depoluyorlardı. **Triandafillidi**'nin evinden ve daha başka üç ayrı evden, Keseryani karakoluna bağlı terörist bekçi **Korakis**, 3 dikiş makinası ve epeyce giysisi aldı. Ve bu caniyi Aralık sonrası devlet, “yağmalamalar ve infazlar” için yurtsever kovuşturmasına atadı. Aynı yankesiciler, yarbay **Manuilidi** ve savcı **Fiseki**'nin evlerini de yağmaladılar. Keseryani'de dokunulmamış ev kalmadı. Riminitesler, Zografu'da **Polidoropulu**'nun evini yağmalayıp, tahrip ettiler. Aynı kişiler **Halkiadaki** ve **E. Panopulu**'nun evlerini yağmaladılar. Milli Muhafız Ordusu araştırma bahanesiyle Sinopis 17'deki **D. Fotiu**'nun evindeki 2.000.000 drahmi değerindeki altınları çaldılar.

Kaçipodi düştüğü zaman jandarmaların ve milli muhafızların soydukları evler şunlardır: **N. Konstantelia** (Themidos 10), **H. İkonomopulu** (Lisippu 1), **L. Raci** (Enu 15), **M. Vardi** (Agios Varvaras 110), **Kokonezu** (Antippu 7), **N. Triandafillu** (Antippu 9).

Agios Yannis'te, Skobilerin yağmaladıkları evler: **Sp. Vuzunara** (Gravias 7), **Dim. Porfiri** (Hersifronos 61), **N. Mitropulu** (Agias Varvaras), **N. Larda** (Menekratus 51), **G. Kalomenopulu** (Thimantuhu 11)

D. Çolaki'nin (Selefku 9) evinden **D. Kritiko** tarafından çalınanlar: Bütün cam eşyalar, 12 yastık yüzü, bütün iş çamaşlıklar, 1 halı, 2 elbise, 1 gramafon, 70 fayans, 1 gazocağı, 1 çift ayakkabı, 1 palto, 2 çift ipek çorap, 2 saat, 3 çarşaf, 1 gitar, 1500 drahmi para ve bir traş makinası.

Ancak Skobi'nin "centilmenleri" de bundan geri kalmadı. 28/12'de İngilizler tarafından N. Elvetia'da **N. Eksarhos** yakalandı. Onu El Dabo'ya yollamadan önce cüzdanını, sigara tabakasını ve çakmağını çaldılar. **K. Karakoçoğlu**'dan (N. Elvetiya semtinden); 1 çift eldiven, 1 atkı (kaşkol), 1 kravat, 1 tarak ve 500 drahmi çaldılar. **A. Kukobri**'den saatini, sigaralarını ve ikiyüz drahmisini çaldılar ve daha sonra O'nu EL Daba'ya yolladılar. Aynı tür aşırı-maları **B. Asimenio**'ya, **K. Mastoraki**'ye ve ellerine düşen daha yüzlercesine yaptılar. Yankesiciliğin müttefiklerimizin ulusal erdemi olduğuna inanmakla onlara haksızlık etmiş sayılmayız. Skobiler ve ihanetçilerin yağmaladıkları evlerin sayısı 1.600'e varıyor. Aynı kişiler tarafında soyulan yurttaş ve savaşçılar ise sayısızdır. Tam soygun operasyonu!

Ama en büyük "düzenbazlık" ölümler üzerine yorum yapmaktı. Bu konuda plütokratlar ve Toriler⁴ Gembels'leri de geçtiler. Polon(ya) Katin'i Yunan Peristeri'si karşısında ya ya kalır. Atina'nın dört bir tarafından, Pire'den ve Attiki'nin köylerinden alınan cesetler belirli bir uygulamadan sonra, orada toplandılar. Bu uygulama, olmayan vahşilik-

ler üretmek için cesetlerin parçalara ayrılmasıydı. Gözlerle, kol ve bacaklarla dolu kovalar efsanesi böyle yaratıldı. Uzman ptomatologos Sir Guolter Stren çağrıldığında, gördüğü manzara karşısında saçlarını çekmeye başladı. Dünyada hiç kimse bizi, Sir Guolter'in, Peristeri toplu mezarlarındaki öldürülen savaşçı ve sivil halkın cesetlerinin, infaz edilen işbirlikçilerden daha fazla olduğunu reddettiğine inandıramaz.

Havanlar ve roketlerle parçalanın Kesariyani ve Peristeri'nin kadın ve çocuklarının cesetleri, işbirlikçilerin cesetleriyle karıştırılmış halde bulundu. Vatan için düşen savaşçıların cesetleri, Papayorgi ve Gestapo cellatlarının cesetleriyle birlikte aynı delikte bulundu. Ölülerimiz için bundan daha büyük sövgü olamazdı! İşte, iğrenç "infaz fabrikaları"nın örtmeye çalıştığı bir kısım örnekler:

İmittu milli muhafız ordusu üyesi ve KG'de polis bekçisi olan **G. Patistis**, 27/12'de İmittu meydanında bir havanla yaralandı ve sonrasında öldü. Petro ve Pavlo kilisesi tepesinde gömüldü. Ailesi, Ocak ayında cesedini Kesariyani'de diğer "katledilenlerle" birlikte buldu.

K. Babulis, Pangrai'de havanla yaralandı ve ELAS hastanesine kaldırıldı. Ameliyattan sonra öldü. Bölgedeki çekilmeden sonra cesedi Peristeri'de bulundu.

Pangrati'de havanla ölen sivillerden **P. Sotiriadis**, **D. Sakellariadis** ve kızkardeşi, Plastira hükümeti tarafından "infaz edilenler" olarak sunuldu. Ayrıca fotoğraflarını da çektiler.

Parti kadrosu, avukat **S. Aleksiu**, 5/12'de hafiyeler tarafından Stadiu caddesinde katledildi. Devamında gelen çatışmalardan ötürü ailesine cesedi alma izni verilmedi. Cesedi Şubat'ta Peristeri'de, burnu ve kulakları kesilmiş, üzerinde "savaşçıların kurbanı" yazısıyla bulundu.

Binbaşı **Kanelis** Savaş Malzemeleri Dairesi çatışmasında kör bir kurşunla öldürüldü. Riminitesler cesedini ailesinden gömmek amacıyla aldılar ve Ocak'ta tekrar çıkarıp Peristeri'ye yolladılar.

İmittu'dan (Erasinidu 34 adres) 18 yaşındaki **Sthatis Papadakis**, Aralık'ta yaralandı ve öldü. Ailesi Onu Agios Artemis'e gömdü. 22 Şubat'ta polis, annesini cesedi çıkarması ve günlerce Kesariyani'nin Zoodohis Pigis (kilise)'inde açıkta bekletmesi için zorladı.

32 yaşındaki **Moisis Çanakaliotis** (Hrisostomu Smirni 11, N.Elvetia) Saporta köprüsü yakınındaki bakkala giderken bir havanla öldürüldü. Çanakaliotis ile beraber 2 yaşlı bayan da öldü. O'nu ELAS tarafından katledilmiş olarak sundular ve 40 gün sonraki anmasında ise Agiu Dimitriu papazı Vasilios minberden "KKE'ci Hastalıklı Katiller"i yerin dibine gömme fırsatını buldu!

ELAS'ın Atina'dan geri çekilişinden 3 gün sonra bir resmi ve üç sivil, Pangrati Dikearhu caddesine gidip karıkoca **Çilipopidi**'yi tutukladılar. Ertesi gün her ikisi de Zappioda öldürülmüş olarak bulundular. Kimin onları öldürdüğü gayet açık. Ama gazeteler, onları ELAS'ın infaz

ettiğini yazdılar.

Hemşire **Maria Pana**, Yunan Kızıl Haç'ının Vula'daki Asklipiu hastahanesinde hizmet veriyordu. Bu hastaneden gönüllü olarak paha biçilmez hizmet verdiği ELAS'ın N. Smirni hastanesine geldi. 20'den 28 Aralık'a kadar ELAS İmittu ekiplerinde bulundu. 28 Aralık'ta ameliyathane çalışanlarının bütün personeli korkunç bir kar fırtınası içinde Koropi'ye doğru harekete geçtiler. İmittu'da tüm personel kar altında kalma tehlikesi geçirdi. Kahraman Maria Pana dayanamadı ve orada ruhunu teslim etti. 26/2/45 tarihli "Vradini" ve "Asirmatos" gazeteleri şu haberleri yayınladılar: "Adli tıp doktoru **Psimaras**; İmittu'da araştırma sonucu bulunan hemşire **Maria Pana**'nın cesedine ilişkin, savaşçılar tara-

findan tutuklanıp kötü muamele maruz kalıp sonra da tecavüz edilen, ardından infaz edilen..."

Aferin Psimara! Sizin gibi "bilim adamları" Aralık sonrası'na ne saygı gösteriyorlar!

Ama Katin'e doğru yol alan kamyonlarda, mezarlarından çıkarılan yüzlerce mücadelecinin cesetleri var. Savaşçıların ve sivil halkın bütün mezarları tekrardan açıldı ve cesetler kaybettirildi.

6/1/45'te Vironas Belediyesi 50 savaşçının cesedini Agias Triadas'ın küçük korusundaki mezarlarından çıkardı.

10 Ocak'ta 1 nolu Mezarlığın taş duvarının altına gömülen 60 savaşçı ve sivilin cesedi mezarlarından çıkarıldı. Rimitesler tarafından infaz edilen 38 esir savaşçının cesedi Ocak ayında Kuponya'daki mezarından çıkarıldı.

ELAS'ın geri çekilmesinden sonra kralcı faşist alçakların tüm öfkesi; zincirlenemeyen (direnen çv.) Doğu Semtleri'nin üstüne yöneldi. Rehine almalar, tutuklamalar, işkenceler, yağmalamalar haddini aştı. Doğu Atina'nın tüm sakinleri "EAM'cı komünistler" olarak teorize edilip, vahşi hayvanlar gibi avlandılar. Bin beş yüz kişi yakalanıp El Daba'ya yollandılar; yaklaşık iki bin kişi Aralık sonrası devlet dairelerinin bodrumlarına atıldılar ve en vahşi yöntemle işkencelerden geçtiler. Bunların arasında, Korakis KA şubesi canavar ruhlularının önce tecavüz girişiminde bulunup, sonra verimli bir halde işkencehane-den geçirip, kadınlar cezaevine attıkları, Kesariyani'den

kahraman **Eftihia Moriki** de bulunuyordu. Uydurma suçlularla yüzlerce mücadeleci tutulmaya devam ediyor. Yüzlercesi de kovuşturuluyor. Bu arada sefalet, açlık ve işsizlik semtlerimizi kamçılıyor. Polis destekli Xitler hergün hadlerini aşıyorlar ve 3 Temmuz'dan 15 Kasım'a kadar ki eylem dökümleri ise: Katletmeler; 4 katletme girişimi; 169 yaralama; 69 yasadışı tutuklama; 13 çevirme; 4 saç kesme; 2 soygun; 7 örgüt bürosu tahribi. Paralı alçakların çeteleri, kahraman semtlerimizi terbiye etmeye çabalıyorlar. Aralık Sonrası devleti halkımıza boyun eğdirmeyi başaracak mı? Her kim buna inanırsa en azından dar kafalıdır. Ulusal Direniş ve Büyük Aralık'tan yana olan halk yenilmezdir!

Devam Edecek

1 Yunanistan para birimi

2 Burada ifade edilen Aralık direnişi sonrasında "yağmacılıkla suçlanan" direnişçilerin gemilere bindirilerek ada hapishanesine götürülmesidir.

3 Ptomatologia: ölümler konusunda sayım bilimi

4 Muhafazakarlar çv.

5 Ptomatologia: ölümler konusunda sayım bilimi

6 Turkovunio: Türkdagi

7 "Yunan Kan"ı ifadesiyle işbirlikçi kuvvetlerin yaptıkları şovenist propagandaya gönderme yapılmaktadır.

"Bulgar EAM"cular ifadesiyle işbirlikçi hükümetin EAM savaşçılarını Bulgar olarak suçlamasına gönderme yapılmaktadır.

Bilimsel Sorgulama ve İdeoloji-Politika İlişkisi

İnsanlığın bugün yaşadığı sorunların temelinde emperyalist-kapitalist sistem vardır. Bu temel üzerinden yeni yeni sorun ve çelişkilerin doğması tamamen sistemin iç yasalarının sonucudur. Sürekli kriz üreten bir sistem, daha büyük ve derin krizler de tetiklemekte, bu da sistemin varlığını giderek daha zora sokmaktadır. Emperyalizm-kapitalizm adına her girişim, geçici çözüm getirmekte öte yandan yapısal sorunlarını büyütmektedir

Bilim, aritmetik değil organik bir gelişim-birikim seyri izler. Buna paralel insanlığın bilgi sınırları genişledi genişliyor. Bilgiye yüklenen misyon, bilginin kullanımını, kullananın sınıf karakterince yansıtır. Bu yönüyle bilgiye ideolojik savaşım unsuru gözüyle bakmak yerinde olacaktır, geçmişin tüm idealist birikiminin sentezi üzerinden yükselmiş olan bilgi bugün egemenlerin oyuncağı olarak daha sıkı, yoğun, derin tüketimine dayalı olarak halkları şekillendirmektedir. Buna karşıt, “**diyalektik bilimsel yöntem**” de tüm bir tarihi deneyim seyrinde evrensel gelişimini sürdürmekte, idealist felsefe ve onun çeşitli türevlerine karşı daha yüksek donanımlı-birikimli bir karşı koyuş yaratmaktadır. Felsefi anlamda idealizm-materyalizm kavgası farklı görünüm altında ve daha gelişmiş düzeylerde sürmekte ve toplum içinde genelleşmek-

tedir. İdealizm, kendini yeniden yeniden üretmekte çok başka görünüm almaktadır. **Bir başka deyişle, başka biçimler almaya mecbur kalmaktadır vb.**

İnsanlığın bugün yaşadığı sorunların temelinde emperyalist-kapitalist sistem vardır. Bu temel üzerinden yeni yeni sorun ve çelişkilerin doğması tamamen sistemin iç yasalarının sonucudur. Sürekli kriz üreten bir sistem, daha büyük ve derin krizler de tetiklemekte, bu da sistemin varlığını giderek daha zora sokmaktadır. Emperyalizm-kapitalizm adına her girişim, geçici çözüm getirmekte öte yandan yapısal sorunlarını büyütmektedir. Bunun yansımalarını birçok boyutta görmekteyiz. Günümüzde birçok çığır açıcı gelişmeye karşın, eşitsiz ve çarpık bir gelişimin varoluşu ve büyük ölçüde gelişimin yönünü belirliyor oluşu emperyalist-kapitalist sistemin gerçekliğidir. Çünkü

Teknolojinin kapitalist temelde gelişimi, insan üzerinde kendine ve doğaya yabancılaştırıcı yönde oldu.

halkların yaşadığı sorunların kaynağı emperyalist-kapitalist sistemin kendisidir. Mesele, sermayenin kontrolünde bilim ve teknolojinin kullanımı ve gelişimini örnek verebiliriz. Bugün, savaş ve silah teknolojisinin gelişiminin vardığı boyutları görebilmekteyiz. Yanı sıra, bilgi ve silah teknolojisi, genetik yapıya müdahale, nükleer enerjinin kullanımı, uzayda bilinmezlikler ve bunlara tezat görünebilecek; sonuçları itibariyle oluşan çevre felaketleri, teknolojinin araç ve amaçsallığının sorgulanmasını zorunlu kılacak gelişmeler olarak görülmeli. Bu sorgulamayı yapabilmek, sorun ve açmazlara da çözüm aramak anlamına gelir. Elbette, teknolojinin gelişmesinin olumlu sonuçlarının yanısıra yarattığı olumsuzlukların yok edilmesi için zorunlu olan sorgulamayı emperyalizm-kapitalizmden beklemek saflık olur. Ama buradan karşımıza, karmaşıklaşan ve derinleşen soru ve soru kategorilerinin çözümü iddiasına sahip ve alternatif olan devrimci-komünistlerin varlığı ve onların bunu gerçekleştirme potansiyeli çıkıyor. Asıl sorun; bu gelişimin kullanımı ve yönlendirilmesindedir. Toplumda maddi gücü elinde

bulduran sınıflar, bugün bu gelişimi 'kullanma' hakkına sahipler. O halde varolan sorunların çözümü de bunun önüne geçilmesi ile olacaktır. Bu da, maddi gücü elinde bulduran sınıfların ellerinden bu gücü almaktır. Bunun için de, yine 'güç' olgusu karşımıza çıkıyor; iktidar için güç olgusu... Güç olgusu da politika ile 'bir' düşünülebilir ancak; kim güçlü ise, objektif olarak o, bu 'hak'ka sahip olabilir ancak.

Teknolojinin kapitalist temelde gelişimi, insan üzerinde kendine ve doğaya yabancılaştırıcı yönde oldu. Marks'ın ifadesiyle **"Matbaanın hatta baskı makinesinin olduğu bir çağda İlyada mümkün müdür? Matbaanın doğuşuyla birlikte şarkı söylemenin, anlatmanın, hatta derin derin düşünmenin gerçekliğini yitirmesi kaçınılmaz değil midir?"** Ve Charlie Chaplin'in benzer deyişiyle, **"makineleşmeden çok insanlığa gereksinmemiz var."** Farklı yüzyıllarda kapitalizmi yaşamış bu iki insanı makine ve insan ilişkisi anlamıyla benzer noktaya getiren nedir? Bugün yine benzer temelde şeylerden bahsediyor olmamız bir tesadüf müdür? Burada, tarih tekrür

ediyor sonucu çıkarılamaz elbette. Çünkü yaşanan bir devam, gelişim ve birikimdir. Temel sebep üretim ilişkilerinin insanda yarattığı değişimdir. Bunun bir sınıf açısından anlamı, insanın insanlığa yabancılaşması olarak karşımıza çıkar iken, diğer sınıf, proletarya için anlamı yaptığı işi kendinin saymayan bir kurtlanmışlık ile devam ettirme durumundaki proletaryanın yabancılığı. Bu durum kapitalist mülkiyet ilişkilerinin yok edilip süpürülmesine dek sürüp gidecektir.

Atomun parçalandığı, uzağa fethedildiği, iletişimde bir dizi gelişmenin yaşandığı, genetik şifrenin çözüldüğü bir dizi bilimsel gelişmenin ezilen geniş kitleler açısından bir anlamı da şu olur: **bilgi seviyesinin yükselmesi.** Bilgi bilinç değil ama sistemin organizasyonu ve reorganizasyonu için gerekli olan bilgi. En makro seviyesinden en mikro seviyesine değin toplumun bütün kesimlerine yayılır bu durum. Tabi değişik düzeylerde: Emperyalist-kapitalizm kapasitelerini oldukça genişletip yayarken, ezilenlerin sömürülme düzeyini ve koşullarını da farklı biçimler altında devam ettirme olanaklarına sahip olmuştur.

Temel Eksen Sınıflar Savaşımıdır;

Emperyalist yıkım derinleşiyor. Sınıflar arası çelişkiler çeşitleniyor, farklı boyutlar kazanıyor, yoğunlaşıyor. Sınıflar arası çatışmalar daha farklı görünüşler altına bürünüyor, sonuç olarak dünya, sınıflı toplumun doğuşundan beri halen iki sınıf arası çatışmalara sahne olmaktadır ve toplumun mülkiyet ilişkilerinin çeşitli görünüşleriyle kendini yeniden yeniden ürettiği bir sistem temeline oturmuştur. Bilgi toplumu, bilgisayar çağı, küreselleşme gibi argümanlar eşliğinde sözde yeni bir dünyanın ilan edildiği bir süreçten geçtik. Hala birileri bu argümanlara sığınmaya devam ededursun, bugüne ilişkin insanlığın vardığı tarihi aşamanın toplumsal gerçeği gözle incelenebilmesi için elimizde bulunan temel paradigmalardan değişmediği, ancak kör olanların göremeyeceği bir şeydir. Hiç kuşkusuz tüm dünyaya "sınıf uzlaşısı" eksenli bakanların yaşadığı körlük; ideolojik gerçeklikleri sonucudur. Brezilyalı topraksızlara, Bolivya, Peru, Ekvador varoşlarının isyanlarına anti-küreselleşme adıyla ortaya çıkan hareketlerden, çeşitli ülkelerde-bölgelerde süren ulusal kurtuluş savaşlarına, çeşitli halkların emperyalist işgalere karşı direnişlerinde bunları görebilmek mümkün. **Her sınıf savaşımının politik savaşım olduğu (ve tersi de doğrudur) gerçeğinden hareketle burjuva yalanlarının gün gibi ortada olduğunu söyleyebiliriz.**

Her bilimsel gelişme, insanlığın önüne dizilen sorun ve sorun kategorilerini belirtmektedir. Çünkü bilim, aritmetik değil, geometrik bir gelişim seyri izler. Tüm geçmişin bilimsel birikimi üzerinden yükselir çünkü. Ne var ki sorun ve sorun kategorilerinin birikmesi derken, bilimsel gelişmeler değildir suçlanması gereken. **Suçlanması gereken, bilimsel gelişme ve bilimin insanlığın ortak çıkarı için değil, egemen sınıfların mülkiyetinde ve onun çıkarları için kullanılmasıdır.** Yani toplumdaki mülkiyet ilişkileridir. Felsefenin kendine sorduğu sorular da bu temelde bir heterodoksi içermektedir. Geçmişte daha kaba anlamda varolan idealizm bugün yeni versiyonlarla ortaya çıktı-çıkıyor. Bunun maddi zeminini de bir ölçüde bu gelişmeler oluşturuyor. Bilgiler arası bağın kopması/nesnel dünyanın olgulardan koparılması/diyalektik bağın kurulmaması... **Bunların hepsi aynıdır, aynı anlamdadır, bunların bir diğer ifadesi idealizmdir. İdealizm bugün kendini yenisinden üretecek koşul ve olanaklara fazlasıyla sahiptir.**

Toplumsal bilinç alanında idealizm/materyalizm çatışması sürüyor. Bu savaşım, toplumun salt bir kesiminin bir başka kesimine karşı (buna paralel bir sınıfın başka bir sınıfa karşı) saf safa karşılıklı iki cephesi arasında yaşanan yekpare bir çatışma şeklinde seyretmez. Aksine, milyonlarca ve milyarlarca biçime bürünerek sürdürülen bir savaşım olarak ele almak gerekiyor. Yaşamsal arka planından bağımsız olmayıp tam da yaşa-

mın dolaysız ve dolaylı bir sonucudur, yaşamın içinde sürüp gider. Gerçekliği olgularda arayan bilinç maddidir. Olgularda aramayan bir bilinçte, bu ölçüde maddi bir gerçeklik bulamayız. **"Zorunluluk ancak kavranmadığı süreç kötüdür."** Bilincin kendisi (kör olsun veya olmasın) maddi bir değişim dönüşüm sürecinin sonucudur. Ve onun yansımından başka bir şey değildir. Günümüzde bilim-sanat-teknoloji alanında birçok gelişme yaşanıyor. Bu alanda gelişmelerle idealizm, kılıktan kılığa evrilmiştir. Çeşitli idealizm türevlerinde, parça-bütün diyalektiği yerine belli yönler öne çıkarılır. Diğer yönler yadsınır ya da göz ardı edilir. Nesnel temelde kavrayan bilinç için her şey daha billurken, netken; nesnellikten kopan bir bilincin varacağı yer subjektivizm olur.

Tarih Bilincinde ve Toplumsal Olan Her Şeyde ATOMİZASYON

Neo-liberalizm çeşitli görünüşleriyle kendini ortaya koyuyor, bilinç alanında; merkezsizlik, mistisizm, belleksizlik, yerellik, bireyi kutsama, dinsel-fatalizm, parçacılık, muğlaklık, akıldan vazgeçiş... Toplumun bu eksende değişim-dönüşümü (değiştiriliş-dönüştürülüşü) kendini son tahlilde şu şekilde ortaya koyuyor: idealizmin farklı biçimleriyle. Bu sonucun maddi zemininin kapitalist üretim ilişkilerinin insan zihninde yarattığı parçalanmışlık-dumura uğramışlık ile ilişkisi olduğunu göz ardı edemeyiz. (Bu so-

nucun nedenini de ancak toplumda yaşanan üretim ilişkilerinde farklılaşmanın etkileri ve boyutları ile görebiliriz. Topluma etnik-kültürel aidiyetler gibi tanımlar getiriyor neo-liberalizm. Fakat bunu yaparken nesnel temelden koparıyor. Sınıfların varlığı ve sınıf mücadelesinin inkârını yapanların varacakları nokta çıkmazdır. “Katı olan her şey buharlaşıyor”, “tüm iktidar kişiye”, “iki sınıf değil salt etnik-cinsel-kültürel kimlik talepleri”, “eski düşünce kalıplarının eski kavramların hepsi kenara”. Bu sloganlar idealizmin çeşitli düzeylerde türevleri olmaktan öte bir anlam ifade etmiyor. Çünkü toplum için sınıf vurgusu yerine ikame ettirecek kültürel-etnik vb.

haklar getiril-

mesi, sınıf inkârının yanı sıra, bu “hak”ların nedenelliğinin de inkârıdır. Çünkü bu hakların sınıf (ve mülkiyet) ilişkileri bağlamı dışında gerçek anlamını bulması mümkün değil. Egemen sınıflar silinmek isteniyor. Neo-liberalizm kapitalist iktisadi temele siyasi müdahale edilmez diyor. Böylelikle, siyaset (aslan-

da karşı siyaset) yok edilmek isteniyor. **“Yapay aklın olağanüstü başarısı bizi gerçek akıldan kurtarıyor olmasındandır.”** (Boudrillard) Sözü ile ifade edilen yapaylık, gerçekliğin yerini alsın isteniyor. İdeolojik kargaşa, sistemli düşününün yerine muğlaklaştırma doğurur...

Bu belirttiklerimizin tümünden bazı sonuçlar çıkarmak zorundayız; küreselleşme argümanı, bir bakıma sürecin neresinde olduğunun anlaşılması bakımından önemlidir. **Çünkü Marksistler için en temel paradigma, toplumu sınıfsal temelde ele almaktır. Bunu temel almayanların sınıf dışı(!) çözümler arayışı**

varacakları yer “çıkamaz”dır, çıkmazdır. Lenin’in sözü, bu yüzden günümüze yanıt olabilir: **“Sorunun böyle sınıflar dışı ve sınıflar üstü olarak, sözde genel demokratik bir açıdan sunulması, sosyalizmin temel ilkesiyle, yani sınıf savaşımı ilkesiyle açıktan açığa alay etmektedir.”** Günümüz için söylediklerimiz tam da Lenin’in suçladığı ele alışa denk düşmektedir. İşte bundan dolayı bizim yapmamız gerekenler bulunmaktadır; flulaştırmaya karşı, sisleri dağıtmak ve tüm çıplaklığı gerçek boyutları ile algılayıp gözler önüne serebilmek; talihsizliğe karşı hafıza ve unutmama; kargaşa ve kaos yerine ayırt edebilme yetisi; kazanabilme, silinmek

istenilen ayırım çizgilerini koruyabil-

me - çizilebilir. Tüm bunları, egemen

sınıfların politikalarını tahlil ederek, bizlerin doğru politikalarını ortaya koyarak gerçekleştirebiliriz.

Halk kitlelerini denetim altına alarak köleleştirmek isteyen egemenlerin bu denetimleri için uygun aygıtlar yaratması zorunludur. Veya varolan aygıtları yeniden yeniden bi-

idealizmin türevi olunmasından başka bir öz taşımaz. “Sınıf” değil de, toplum ilişkilerinde başka temel hareket noktası arayanların hem sorunların, çelişkilerin farkına varması, hem de bunların çözümüne yönelik vardıkları,

çimlendirmesi. Bunu gerçekleştirmek için de çoğunlukla çeşitli araçlara ihtiyaç oluyor. Bu egemenlik sisteminin tehlikelerden korunması için değildir yalnızca ve hatta ondan da fazla. Varoluşunu bununla sağlar ve sürdürüyor. Yani gerçekte ikili bir misyon; hem fiziki baskı-zor, hem de düşünsel tahakküm aracı olma misyonu. Bunun da hedefi sömürünün devamıdır. Bir başka deyişle, halkın bilincinin iktidarlarca köleleştirilmesi, iktidarlarının varlık zeminidir. Mao'nun deyişiyle, **bir sistemi değiştirebilmek için önce kamuoyunda düşünsel egemenlik kurmak gerekir, bu ilke hem devrimler, hem karşı devrimler için geçerlidir** ve Lenin'in deyişiyle **Sosyalizm savaşımında kitlelerin bilinci belirleyicidir**. Çünkü üstyapının da belli koşullar içerisinde maddi temel üzerinde etki etmesinin mümkün olduğu, üstyapının da belli koşullar içerisinde belirleyici rol oynayabileceğini kabul etmek zorundayız.

Hareket sürekli. Toplum oluşturan sınıflar ve bu sınıflar arası savaş, toplumdaki hareketin temel biçimidir. Devrim ise, bu hareketin yönünün tersine çevrilmesidir. Toplum bilincinde devrim, siyasal savaşımın en keskin çatışmalarının yaşandığı bir alandır. Toplumsal devrimin öncesinde topluma mülk ilişkileri yön verirken, devrim, bilinçli bir eylem olarak mülk ilişkilerine yön verir. Çünkü toplum bilinci diğer toplum ilişkilerini belirler ve yön verir duruma gelir. Ve devrimci savaşım, proletarya ile burjuvazinin savaşımı, bir egemen-

lik savaşımıdır. Bu savaşımın sonucunu, hâkimiyeti kuran unsur belirler.

Müdahale, Ama Değişimin Yasalarını Kavrayarak

Maddi güç olma olgusu etki ve müdahil olma düzeyinin gücünü gösterir. Kadir-i mutlak güç olarak en iyi örneği tanrı-melek/şeytan denklemi ile kendini tanımlayan ABD emperyalizmi ve teröristler-terörist devletler denkleminden görebiliriz. Elbette, ABD emperyalistleri gibi tüm gerici

Toplumsal devrimin öncesinde topluma mülk ilişkileri yön verirken, devrim, bilinçli bir eylem olarak mülk ilişkilerine yön verir. Çünkü toplum bilinci diğer toplum ilişkilerini belirler ve yön verir duruma gelir.

egemen sınıflar güçlerini haklılıklarından/doğruluklarından almadıkları için, güçlerini 'sonsuz'a dek koruyamazlar. Ne var ki bu gün için güç onlarda ve güçlü olan kim ise onun sözü geçmektedir, yüzünde proletarya, burjuvazi ile iktidar olma/iktidarı koruma kavgası içindedir. Bunun için dayanabilecek destek alacak/verecek kendisinin de bir parçası ve unsuru olduğu halk kitlelerinden başka bir güç yoktur. Her şey iki zıt arası çatışmayı bünyesinde barındırır, çatışan güçler arasında sürece

yön veren bu güce sahiptir, esas olarak... Bir siyasanın karşıtı bir siyasa alt edebilmesi için o karşıtın dayandığı temeli un ufak etmesi gerekir. Bu da diğer bir deyişle, iktidarı almasıdır. Maddi güç olma olgusu, toplumsal mülkü 'özel'leştirenlerin başat güç olduğu bir toplumsal yapıda bilince yön veren mülk sahibi sınıfların elindedir. İktidar olgusu, aynı zamanda toplum bilincine yön verme olgusunda aranmalıdır. Proletarya için maddi güç, bilinçli eylemle oluşturulabilir. Doğanın ve evrenin-toplumun yasalarını kavrayabilen, maddi güç haline gelebilir. Kavramak da, dönüştürmektir. Toplumsal bilinç, politik eylemle bir bütündür. Politika, yaşama yön verebilme yetisini sağlar. Maddi güç haline gelemeyenin yaşama vereceği yön sınırlı olur. Politik yaratıcılığın bağlanması ve müdahalesizlik maddi güç alamamanın nedenidir. Burjuvazi, bize sınıfsal bilinç kırılması, sınıfsal söylemden kopuş, politikadan kaçış, ideolojik ve örgütsel bağlantısızlık dayatmaktadır. Tüm bunlar ile hedeflenen tam anlamıyla bireycileşmektir. Bu saldırıları aşabilecek bir parti ancak donanımlı, birikimli ve yaşamla bütünleşebilmiş bir parti olabilir. Tür organizması ile bireyleri ile kurumsallaşmayı sağlaması önemlidir. Yığınlara çıkarlarını gösterme ve yol-yöntem sunma; yani politika komünist parti için hayati önemdedir. Politikanın doğruluğu yanlışlığı partinin hangi biçimde varolduğunu gösterirken, çelişkileri çözebilmek doğru yöntemler ile olabilir ancak. Çözülmemiş çelişki

varsa sorun da vardır; parti için de geçerlidir bu ve politika da başarıya ulaşım ulaşmama, hedeflere varma, nesnelligi değiştirip dönüştürebilme, sonuçların kabul edilebilirliği üzerinden değerlendirilir. Doğru politika için doğru bir ideolojik zemin zorunludur öncelikle. İleriye doğru değişim/dönüşümü sağlayabilmek de gerçekliği kavrayabilmek ile olur. Somut çözüm, doğru siyaseti gerektirir. Doğru siyaset olması için de somut bilgiye ve nesnel düşünceye dayanılması zorunludur. Ayrıntılı araştırmaya dayanmayan, ayrıntılı bilgi ile oluşturulmayan düşünüş, eleştiri, görüş ise cahil gevzeleliğidir. Ve bu, hiç kuşkusuz zarar vericidir. Hiç kuşkusuz, bu, oluşturulacak politikalar için de elzemdir. Yüzeysellik ve sağlığın karşısına çok yönlü ve bütünlüklü düşünüş tarzı ile çıkılabilir. Unutmamalıyız ki spekülatif bilgi, gerçek bilgi değildir.

Gerçeği olgularda arama ve somut koşulların somut tahlili ilkeleri diyalektik materyalizmin temelidir. Bu iki nokta bizim rehberimiz olmalıdır. Ve bunu gerçekleştirebildiğimiz ölçüde biz gerçek diyalektik materyalist anlayışa sahip olabiliriz. George Con-
tor; “matematikte bir soru ortaya koyabilme, soruyu çözmekten daha değerlidir” diyor. Biz de belli noktalarda bundan yararlanabiliriz. Sorunu ortaya koyabilmek onun çözümüne giden yolu açar ve sorunun özüne varabilmek için doğru sorular sorabilmek bize yardımcı olabilir. Sorunun özüne varabilmek... Bu ise yanıtı bulmak ile eş anlamlıdır. Herhangi bir sorunda aynı

zamanda çelişki yarasını doğru anlamamız zorunludur. Bir sorunun özü, onun içeriğidir ve bu nedenle herhangi bir sorunun özüne ulaşabilmek, onun içeriğini algılayabilmek ile paralellik taşır. İdealist yöntem sınırlı-belli yönler ile ilgilenirken, materyalizm sorunların çeşitli boyutlarını göz ardı etmeden meselelere derinlikli yaklaşır. Kuşkusuz, burada da son tahlilde iki sınıf tarzı, iki ideolojik tutum söz konusudur.

İdeoloji deyince aklımıza ne gelir? İdeoloji ne şekilde oluşur? İdeoloji-politika ilişkisi nasıl kurulur? Politika nedir ve nasıl oluşur (oluşturulur)? Bu soruların yanıtlarını oluşturmamız, ama doğru temelde yanıtlarını oluşturmamız; birçok sorunda belki “dolaysız” yanıtlar vermeyecek, ama çözümde birçok sorunun yanıtlar bulabilmesine katkıda bulunacak ve zemin sunacak, yön çizecektir. Kısaca ideolojiyi gerek bireyler, gerekse toplumlar açısından üretim sürecinin bir sonucu, yansımaları olduğunu söyleyebiliriz. Üretim ve üretim süreci sonucunu da insan ve insanlar arası ilişkiler bütünlüğü olarak düşünebiliriz. İdeoloji kuşkusuz üstyapıya ilişkindir ve aynı zamanda insan ve toplumun tüm tarihsel süreç içinde oluşan düşün birikiminin sentezi olarak karşımıza çıkar. İdeoloji, sınıf ve sınıflar olgusundan bağımsız düşünülemez. İdeoloji kendini siyaset, kültür, bilim, ahlak vb. üstyapıya ilişkin alanlarda “gerçekleştirir.” Fakat kendisinin temelini bu alanlar oluşturmaz. Temelini altyapı ilişkileri oluşturur ve ideoloji bu ze-

minden yükselir. Sınıflı toplumda insanın (veya toplumun) düşün dünyası, bir bütün olarak maddi yaşamın ürünüdür. Sınıf ve sınıflı toplumların varlığı (mülkiyet ilişkilerinin varlığı) bu sınıfların ideolojilerinin varlığı koşullar.

Bir topluma egemen olan sınıf, o toplumdaki hâkim ideolojiyi de oluşturuyordur. Yani başka deyişle, iktidar olamama olgusu soyut değil, maddidir. Maddi yaşam ile somutlanır. Bu iktidarı kurma eylemine bir bütün olarak yol-yöntem ve araçlar bütünü içerisinde politika adını verebiliriz. **“Toplumun ve toplumu oluşturan insanlar arası ilişkilerin niteliğini değiştirme uğraşı olan siyasettir.” (Monks Grundrisse)**

Düşünsel egemenlik kurmak... Ne için? Bu sorunun yanıtını şöyle verebiliriz. Ancak toplumun (toplumdaki sınıf ilişkilerinin) dönüştürülmesi ve bunun içinde bir sınıfı, bir sınıfın üstünde egemen kılan altyapıya müdahale için (yani ekonomik koşulların dönüştürülmesi) dolayısıyla bu egemenliği kurma sorununda “nasıl” sorusunun yanıtı bir bütün olarak politikayı oluşturur. Politika, egemen ve egemen olmayan sınıflar arasındaki “egemenlik” çelişkesini çözmede kullandıkları yöntemler bütünüdür. Politika ekonomik koşulların bir ürünüdür ve “devrim”, “politika-nın en yüksek edimidir.”

“Hayat özellikle ve öncelikle bir varlığın her an hem kendisi hem de bir başka şey olmasıdır. Demek ki hayat da şeylerin ve süreçlerin kendilerinde var olan, durmadan ortaya çıkan ve ço-

zülen bir çelişmedir. Çelişme ortadan kalktığı zaman hayat da sona erer ve ölüm gelir.” (Engels) Eğer politika-kada sınıf mücadelesinin gereklerine riayet edilmezse yaşamın gerisinde kalınıyordur. Özne olmak, hayata hayatın içinde yön vermek, yaşamda müdahil olmaktır. Sınıfının politikasını yaşam buldurmak demektir. Politik özne olamıyorsan, maddi güç olamıyorsundur. Sürecin/yaşamın öznesi olamıyorsan, nesnesi olmaktadır.

Politika, verili koşullardan bağımsız düşünülemez. Var olan koşullarda etki, ancak verili koşulların elverdiği ölçüde kendisini gösterir, o denli varlık zemini kazanabilir. Politika, soyut değil, maddi zeminde var olabilir, kendini üretebilir ve hâkim hale gelebilir. Objektif koşullar içerisinde abartılı beklentiler başarıya ulaşamaz. Verili koşullar gözetilmeden pratik yönelimler ve beklentiler başarısızlık tohumlarını üretmeye yol açar. Ne var ki mesele, verili koşulların olumlu ve olumsuz yönlerini gözetecek, günün sorunlarına yanıt olmaktır. Burada başarı ve başarısızlık buna bağlıdır: Günün sorunlarına yanıt olup olmamaya. Bu kimi-küçük mütevazı kimi zaman ise (nicel anlamda) büyük atılımlar düzeyinde anlam bulur. Eğer maddi zemin uygun olmasına karşın yaşam bulmuyorsa politika bize; mevcut güçlerin doğru tarzda veya hiç harekete geçirilmediğini gösterir. Elbette böylesi durumlarda süreç, bütünüyle sorgulanmak durumundadır. Politika iktidar sorunudur, doğru bir

politik hattı zorunlu kılan iktidar. Doğru politik hat, nesnel zeminin doğru çözümlenmesinden ürer, büyür, gelişir. Sınıf savaşımının gereklerini yerine getirememek, bu gereklere uygun politika üretmemektir, “günün gerisinde kalmadır.” **“SOMUT SİYASAL AMAÇLAR SOMUT KOŞULLAR İÇERİSİNDE BELİRLENİR. HER ŞEY GÖRELİDİR. HER ŞEY DEĞİŞİR VE HER ŞEY AKAR GİDER. SOYUT GERÇEK DİYE BİR ŞEY YOKTUR. GERÇEK HER ZAMAN SOMUTTUR.” (LENİN).**

İki sınıfın egemenlik kavgası çeşitli görünüm ve düzeylerde sürmektedir. Felsefe doğruyu hedefler, Marksist

Eğer teorimiz pratiği aşıyorsa, yabancılaşıyordur. Pratik, teoriyi aşıyorsa teori rehberlik edemiyordur. Dolayısıyla teori-pratik bütünlüğünde doğru felsefe somutlanabilir. Yaşam biçimi ve düşünce yöntemi üzerinde sınırlılıkları aşmamızın yolu da buradan geçer.

temelde felsefe yaşamsaldır. Yaşamdan beslenir. Bu nedenle gerek kendinden önceki, gerek sonraki idealist felsefenin inkârıdır. Ancak bu topyekün inkâr değil, olumlamayı da içinde barındırır. Felsefe tek başına soyut bir silahtır. Fakat biz felsefeyi dünyayı anlama, sorgulama ve dönüştürme kapsamı için

de alırız. Eğer teorimiz pratiği aşıyorsa, yabancılaşıyordur. Pratik, teoriyi aşıyorsa teori rehberlik edemiyordur. Dolayısıyla teori-pratik bütünlüğünde doğru felsefe somutlanabilir. Yaşam biçimi ve düşünce yöntemi üzerinde sınırlılıkları aşmamızın yolu da buradan geçer. “Marks’ın öğretisi birincil olarak materyalist tarih anlayışına, ikinci olarak diyalektik yöntemeye dayanır.” (Lenin) Bu da bizim dayandığımız felsefi temeldir.

Her şey sürekli değişim dönüşüm içindedir. Bir düşünce sistematığı olarak Marksizm ideolojisi toplumda yaşanan değişim dönüşümüne bir doğrultu verme iddiasıdır. Maddi bir varlık olarak insanı ve insanın içinde yaşadığı toplumu, doğayı temel alır. Buradan hareketle insanın doğayı-toplumu dönüştürmesinin bilimsel ideolojisidir. Ve bu dönüştürme içinde kullandığı yol-yöntem ve amaçlar politikayı teşkil eder. Lenin yoldaşın belirttiği bunun diyalektik sentezidir. Somut gerçek ve somut gerçeği aramayı kendilerine görev sayar Marksistler. Ve “insan istediği kadar öğrensin, istediği kadar düşünsün, eylem yoksa anlamak da yoktur.”

Halk için ortaya çıkarmak; onun somut sorunlarını anlamak, sahiplenmek, çözüm bulabilmek, bunun için mekanizmalar oluşturabilmek ve dahası onun sorunlarının çözümünün aktif öznesi haline gelmesinde etkin olmaktır. Bu, verili koşullardan bağımsız düşünülemez. Burada iki olguya dikkat edil-

meli: Objektif koşullarda birçok durumun tespiti ve birçok niyet. Niyet, “tek başına” bir şey ifade etmez. Sınıf mücadelesinde gerekenleri yerine getirmek, bu eksende düşünülme zorunda. Birincisi içine, maddi gerçekliğin bilimsel tahlili ve bu temelde pratik hat önemlidir.

Bir hedefe ulaşmada önemli iki koşulun varlığı, objektif durum ve subjektif gücün bütünlüğü kavranmamışsa gerekler yerine getirilemez. Objektif durumu kavramayanın sürece nesnel yanıtlar vermesi, verebilmesi mümkün müdür? Buna yanıtımız “hayır” olacaktır. Politikada objektiflik, ancak dürüst siyasetle yapılabilir. Subjektivizm dürüst değildir. Nesnel olan devrimcidir. Nesnellik, somut koşulların somut tahlili ilkesinde yaşam bulur ancak.

Politikada bir önemli nokta da amaç ve araç diyalektiğinin kullanımı ve uygulanmasıdır. Amaçlarımıza uygun araçlar yaratmak ve gereğince yararlanmak, yaratıcı olmak önemlidir. Bir amaca yönelirken, bu amaca yönelik araçlara da sahip olmak zorunludur. Nasıl kullandığını belirleyen ise, ne için kullanıldığıdır. Bir şeyi nasıl yaptığımız, aslında ne yaptığımızın çırılçıplak gerçeğidir. Ve aslında ne yaptığımıza bakmak istiyorsak nasıl yaptığımızı incelemeliyiz. Her yapılan objektif olarak kendi özünde niyet taşır. Niyetten bağımsız değildir. Amaç ve aracın bir ve aynı şey olmadığını ama birbirine mutlak bir zincirle bağlanmış olduğunu da anlatmış olmaktadır böylelikle.

İdeoloji ve politika bir ve

aynı şey olmadıkları gibi birbirinden bağımsız değildir. Her ideoloji, ideolojiye ilişkin politikayı koşullar, politika, bir ideolojiye karşılık düşer. Politika ideolojiye bağlıdır ve politikaya rengini ideoloji verir. Politika, ideolojinin yansıması iken, ideoloji politikaya yön ve içerik/biçim verir. Politik iktidar, bizler için “sanal” amaç değil, araçtır; ama bu araçsallık da amaç için kullanılmak zorundadır. (Ve bu yönüyle de amaçtır.)

Proletaryanın kendisine yönelen her türlü saldırıya karşı koyması, ancak politik bilince bütünlüklü sahip olması ile olabilir. İktidarı alt etmek (veya savunmak) için politik uyanıklık, inisiyatif, öngörü ve hakimiyet gibi bir dizi özellik gerekmektedir. Proletarya, politik bilince ancak ve ancak iktidar olabilmek ve korumak için ihtiyaç duyar. Bilgi ve bilinç aynı şeyler değildir. şimdiye dek belirttikle-

rimizden anlaşılacağı gibi aralarında nitel fark ve bağ vardır. Soyut bilgi, gerçeğin bilgisi (yani yaşam) durumuna getiriliyorsa, o takdirde bilinç olgusundan bahsedebiliriz. Bilinç, bir sınıfın damgasını taşır (mesela burjuvazinin de bilinci olduğunu söyleyebilirsek bu doğrulanmış olur). Toplumsal arenada bilinç dediğimiz olgu da gerçek anlamını nesnel sınıfsal bakışta bulur. Bilgi sahibi olmadan doğru fikirlerin sahibi olunamaz. O nedenle gerçeğin bilgisine de nesnellüğün içinde varılabilir, gerçekliği değiştirme pratiği içinde ulaşılabilir.

Kitlelerin bilinç düzeyinin çok ilerisinde, kitlelerin bilinç yüzeyini aşan politikalarla kitlelere gidildiğinde yabancılaşma yaşanır, gerisinde kalan politikalarda ise, kitlelere bilinç taşınamaz, önderlik yapılamaz. Her ikisi de kitle gerçekliğini kavrayamamamızın örnekleridir. İşçi sınıfına bi-

Amaçlarımıza uygun araçlar yaratmak ve gereğince yararlanmak, yaratıcı olmak önemlidir. Bir amaca yönelirken, bu amaca yönelik araçlara da sahip olmak zorunludur.

linç dışarıdan taşınır; çünkü işçiler sınıf bilincine kendiliğinden ulaşamaz. İşçi sınıfının kendinden bir sınıf olmaktan çıkıp kendisi için bir sınıf durumuna gelmesi, işçi sınıfının bilimsel ideolojisi olan bilimsel sosyalizmin doğuşuyla gerçekleşmiştir. İşçi sınıfına gereken, politik bilinçtir. Bu bilinçten kastımız, sosyalist bilinçtir ve bu bilinçtir işçiye zorunluluklarını gösterecek ve zorunluluklarının dönüştürülmesi için yol çizecek... Bunu gerçekleştirme görevi partiye düşmektedir. Öncülük rolünü ancak komünist bir parti yerine getirebilir. Eğer komünizm parti için bir amaçsa, partinin amaca erişmek için araçlara sahip olması gerekir. İşte partinin ideolojik içeriği onun mekanizmasını oluşturacak olan kurumsallaşmasını sağlama ve (veya) sağlama çabasını kapsar. Yani örgüt ve örgütlenmedir bahsettiğimiz. Bugün için parti ve partiye bağlı örgütler, komünist kurumsallaşmanın bir prototipi konumdadırlar, bu gerçekliği yansıtır ve yansıtmak zorundadırlar.

Partinin işçi sınıfına verebileceği politik bilinç dışında hiçbir şey yoktur. Dolayısıyla partinin var oluşu işçi sınıfı içindir. İşçi sınıfının çıkarları içindir. Bunu yapabilen bir parti bu amaca uygun davranır ancak burada partinin sınıflar arası çelişkileri çözümleyerek yığınlara çıkarlarını göstermesi gerekiyordur. Bunun başında da kitlelerin zor yolu ile haklarını koruması ve kazanması bilinci yani iktidar bilinci geliyor. Bizim öğretmenlerimiz işçiler, köylüler, memurlar... Yani tüm halk kitleleri-

dir. Biz, kitlelere verebileceğimiz bilinci, öncelikle halk kitlelerine borçluyuz. Verili koşullarda somuttan nasıl ele alıyor, nasıl politika ekliyoruz? Hangi somut hedefi-görevi önümüze koyuyor geliştirme uğraşı içinde oluyoruz? Ne, nasıl bir uğraş veriyoruz? Elbette bu soruların yanıtını kitleler olgusunu düşünmeden bulamayız. Öğrenmeye hazır olan kimden olsa öğrenir, o nedenle biz de en başta kitlelerden öğrenmeye hazır olmalıyız. Nasıl hazır olabiliriz? Kitleleri ve sorunlarını tanıma-anlama çabası içinde olmamız gerekir. Bizlerin ekonomi, felsefe, bilim, politika vb. öğrenmesi de yine bu amaç nedeniyledir. Dolayısıyla bizim öğrenmemiz bu amaçla ilişkindir her şeyden önce.

Biz komünistler doğruları hâkim kılma iddiasındayız. Bu nedenle öğrendiklerimizin doğru bilgiler olması oldukça önemlidir. Ama daha çok da öğrendiklerimizi aktarırken bu "doğruluk" önem kazanıyor. Çünkü bu durumda yalnız kendimize değil, bir başkasına karşı da sorumlu davranmamız gerekir. Aynı şeyi doğru politikalar oluşturma konusunda da gözetmek zorundayız. Doğru siyasetimiz olmazsa, kitlelerin taleplerini karşılayamamış oluruz. Bu da aynı şekilde bizim sorumluluklarımız dâhilinde düşünülebilir. Buradan şu sonucu çıkarabiliriz: "İnsan ancak söylediklerinin sorumluluğunu yüklenecek durumda olunca konuşmalı." (Emile Zola) Ve yaptıklarının sorumluluğunu yüklenerek durumda olunca yapılmalı. Bu tespit bizler için bilhassa geçerlidir. İddialı sözler

kulağa hoş gelir ama bugün devrimci militanlar karşı karşıya kaldığı büyük ve karmaşık kuşatmayı görmeli, kendisini kitleler için yüksek düzeyde donatmayı hedeflemelidir.

Politika, parti ve partiye bağlı örgütlerin organik bileşimlerini sağlamak, örgüt ve örgüte bağlı birimleri işlevli kılmak, bireylerin sorun ve çelişkilerini doğru tarzda ele almak ile mümkün olur. Parti içinde örgüt, hedef ve amaca uygun politikaları yürütmek için vardır. Parti içerisinde siyasallaşma kadar kadro örgüt, örgüt ise önderlik sorunudur. Güçlü bir önderlik, güçlü bir örgütlülük; güçlü yetkin kadro ve militanlar; bu da doğru bir kitle anlayışı demektir. Tüm bunlar da bir bütünlük içinde, doğru bir siyasal hattın göstergeleridir. Bu organik bileşimdir ve bu bileşim bize parti gerçekliğini verir.

Partinin genel politik düzeyini yükseltmek de partinin gelişmelere ve sorunlara müdahale düzeyini yükseltmesiyle olur. Eğer doğru politikalar hayata geçiyorsa orada güne yanıt olma vardır. Bu subjektif güçlerin görece zayıflığı durumunda dahi güne yanıt olma ve günün ihtiyacını asgari düzeyde olsa dahi yerine getirme esprisidir.

Bir politikanın yaşam bulması, yaşamın bin bir inceliklerini açığa çıkararak, taktikleri yaşama geçirerek olabilir. Proletaryanın taktikleri de yaşamın mevcut özgünlükteki yasalarıdır. Farklı nitelikteki çelişmeler, farklı yöntemler ile çözülebilir. Çelişmelerin çözümlenmesi, nesnel zemini çözümlenmek, bu çözümlenmeler-

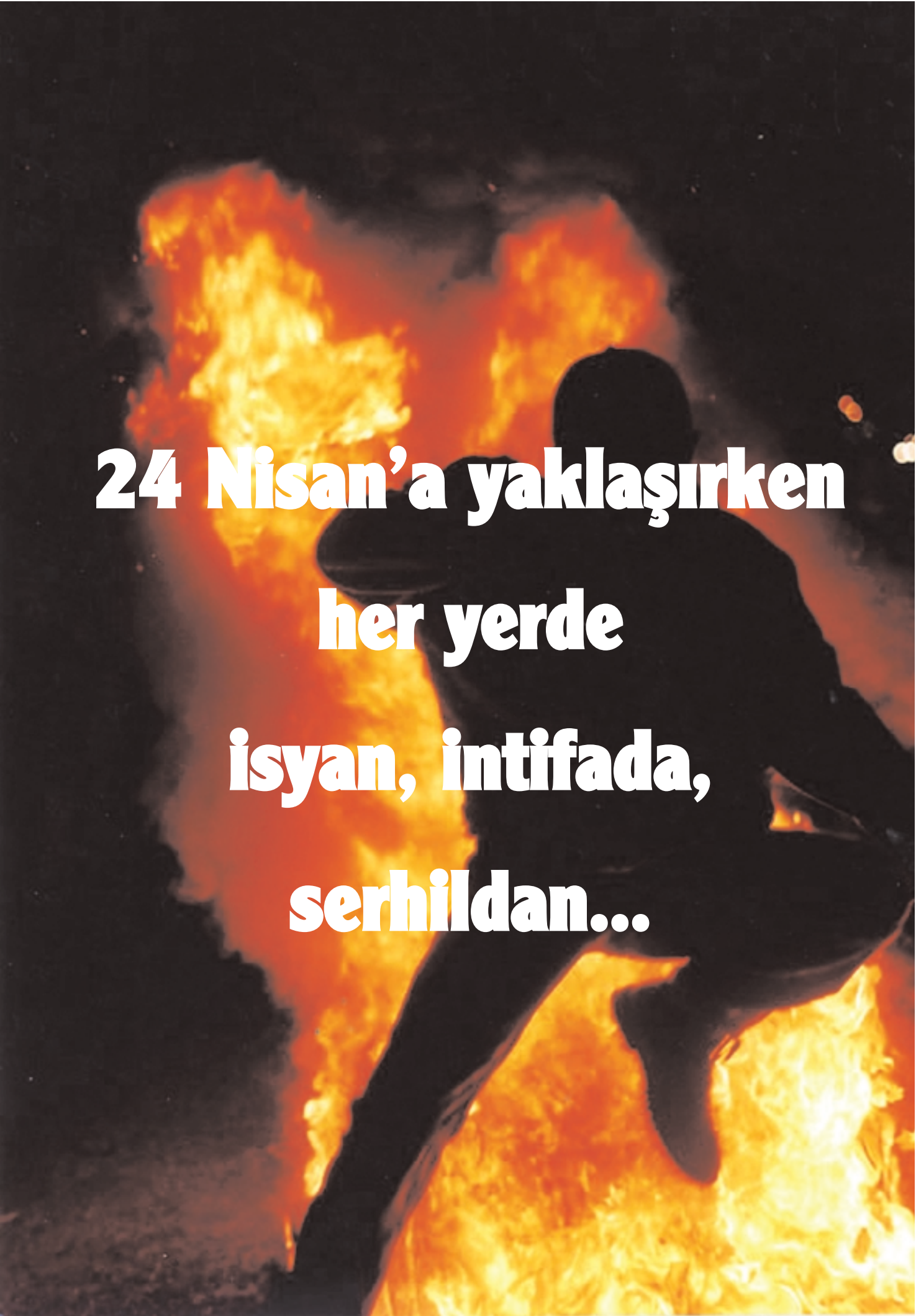
den çıkan sonuçlardan çelişkileri çözümleyebilecek yöntemleri bulup çıkarmak ve uygulamaktır. Doğru taktik, hedefi yaklaştıran taktiktir. Başarının yolu hedefi belirlemek kadar doğru bir yürüyüş hattı çizebilmekten geçer. Taktik, politikanın uygulanmasıdır ve politikaya bağlıdır. Kısa-orta-uzun vadede taktikler, bu süreçler özgülünde hedeflenen politikanın bir ürünüdür. Savaşım tek bir özgünlükte ve dümdüz bir hatta ilerlemez, ilerleyemez. Düşmanın, kendi güçlerimizin, dost ve ara güçlerin ve halkın bütününe özgünlükteki durumlarının-konumlarının tahlilini öngörür ve buna paralel o özgünlükteki taktikler üretilir. Taktik, somut koşulların değişimine bağlı olarak değişir (veya değişebilir). Bu nedenle proletaryanın taktiği tek biçime hapsedilemez. Ve somut durum değiştiği taktik de değişebilir. Savaşımın bir cephesinde bir dönem kimi taktik(ler) kullanılıp kimi zaman başka taktikler kullanılabilir. Taktik, Proletarya Partisi içindeki mücadele açısından da hayatidir. Lenin yoldaşın deyişle; **“Burjuva taktiklerinin zikzakları, işçi hareketi içinde revizyonizmi yoğunlaştırdığı gibi bu zikzakların işçi hareketi içindeki farklılıkları kesin bir bölünme noktasına vardırıncaya dek şiddetlendirdiği de az değildir”**. Bu nedenle bize gerekli olan proleter bir taktik uyanıklıktır. Taktiksel uyanıklık nesnel zeminde doğru ile yanlış ayırt edebilme yetisidir. Taktiksel açıdan uyanıklık akıma kapılma gibi basiretsizliklere kapılmama, özgün ko-

şulları en uygun tarzda değerlendirmek ve sınıf çıkarlarının gereğini doğru biçimde yerine getirmektir. Böylelikle kazanımlar sağlanabilir ki başarı bir yöntem sorunudur. Rasgele veya hatalı yöntemlerle başarı kazanılamaz. Kazanılsa dahi başarılar kalıcı olmaz.

Doğru bir zeminde ilerlemek için mevcudu çözümlemek, mevcuttan sonuçlar çıkarmak ve çıkan bu sonuçlara göre konumlanıp hat belirlemek, böylelikle politika(lar) oluşturmak gerekir. Geleceğe olgulardan yola çıkarak yön bulmak, yön vermek... Yani öngörü. Biz Marksist-Leninist-Maoistler geleceği düşünürüz. Ne var ki geleceğe varmak için bugünden yola çıkmamız gerekir. Bugünü çözümlenemeyen yarını görmez. Bugünün gerçekliğini ortaya koyamayan yarına hazırlıksızlık içindedir. Öngörü, tehlikeleri önceden görerek ona karşı önlem almayı, ayrıca devrimin lehine olan her türlü fırsatı gözleyip çözümlenerek değerlendirmeyi sağlar. Öngörülü olan, ayağı nesnel zemine basandır. İleri zaman dilimleri bulanık görünür genelde. Ama yine de öngörülü siyaset yetisi ile doğru değerlendirmeler yapılabilir. İlerdeki gelişmeleri kestirmek, ne kadar uzağa bakarsak o denli güçleşir ama yine de yaşamdaki değişim ve gelişmeleri gözleyebilmek gerekir. Bugünün temellerini ortaya koyamayıp geleceği düşlemek, önündeki kuyuyu görmeyip gökte yıldız aramaya benzer. Öngörülü olan ise nesnel durumu inceleyip çıkardığı sonuçlarla yoluna sağlam adımlarla devam eder. İleriyi gör-

mek, sağlam bir politik hatta bulunmanın ilk adımındır. Politika öngörü gerektirir. Öngörü, bir an sonrayı hesap etmekten başlar. Öncelikle ve ileriye doğru devam eder. Her anın önemi vardır. Ne var ki kimi anların daha kritik bir önemi vardır. Çünkü yaşamın sürekli akışı, sürekli yeni bir duruma gebe oluşu ve dünyanın düz bir çizgide dönmemesi kimi zamanları daha önemli kılar. Yapılan her iş ve gerçekleştirilen her edimde öngörü, neden/sonuç diyalektiğinin doğru kullanılması ile vardır.

Özveri, yaratıcılık, sebatkarlık, politik uyanıklık, tutarlılık (sözü ve özü bir olmak), irade, çaba, bağımsız düşünebilme yeteneği, esneklik, öngörü, eleştirel bakış, inisiyatif, ilkede uzlaşmazlık, dürüstlük... Tüm bunlar olumlu özelliklerdir ve bir parti ve onun kadro ve militanlarında olmalıdır. Tepeden bakıştan örgütlülük, iradecilik, bürokrat uyku, siyasal karamsarlık, sıradanlaşma, sömürge bilinci, önyargı, yakınmacılık, ilkede uzlaş, genel geçer bilgi, bilinenlerin tekrarı... Tüm bunlar da olumsuz özelliklerdir ve bir partide olmaması gerekir. Parti kadro ve militanları bunları gözetmek durumundadır. O halde bizlerin bütün olumlu yanlarımızı üstlenip geliştirerek ve olumsuz olanları atarak Marksist-Leninist-Maoist politikanın yürütücüleri haline gelmemiz gerekiyor. Bu yalnız kendimiz için değil, parti ve devrim davasına bağlılığın da bir özeti- dir. Ve her yoldaşımız bunu gözettiği ölçüde ve düzeyde yoldaşlara, partiye ve devrime katkı sunar, sahiplenir.

**24 Nisan'a yaklařırken
her yerde
isyan, intifada,
serhildan...**